

V samostanu na Sv. Gori razstavljenih 37 jaslic vseh velikosti

Nabrežina: v župnijski dvorani tradicionalna razstava jaslic

5

Luka Koper bo investirala v utrditev pristaniške infrastrukture

11

Igor Pison, Tržačan na bavarski gledališki akademiji, je nadvse zadovoljen s svojo študijsko izbiro

5

Primorski dnevnik

NEDELJA, 4. JANUARJA 2009

Št. 3 (19.402) leto LXV.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/>

e-mail: redakcija@primorski.it

POSTOPNO PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

9 771124 660071

Uveljavljati pravico je včasih enostavno

DANJEL RADETIČ

V Gorici narašča število dvojezičnih osebnih izkaznic. Prve so izdali januarja leta 2006, ko je goriška občina pod upravo župana Vittoria Brancatija uvedla slovensko-italijanske papirnatne osebne izkaznice; od takrat je število dvojezičnih dokumentov iz leta v leto naraščalo in doživelo pomemben porast lani, ko je goriška občina začela izdajati še dvojezične elektronske osebne izkaznice. Doslej je tako za slovensko-italijanske dokumente zaprosilo preko petsto trideset občanov, ki so do dvojezičnih osebnih izkaznic prišli brez nikakršnih težav.

Vsi, ki so se odpravili v matični urad goriške občine, da bi uveljavili svojo manjšinsko pravico, vedo namreč povedati, da je postopek za izdajo slovensko-italijanskega dokumenta zelo enostaven in da ni nikakršnih razlik z izdajo italijanske, enojezične izkaznice. Poudariti velja, da je tudi osebje goriškega matičnega urada izredno prijazno, zato res ni težko dati svoj mali doprinos k uresničevanju zaščitnih norm, v času, ko je slovenska narodna skupnost v Italiji pod udarom zaradi krčenja finančnih prispevkov in zaradi vse pogostejših protislovenskih izpadov.

Čeprav je na papirnatih osebnih izkaznicah slovensko besedilo zapisano z bistveno manjšimi črkami, ime občine Gorica pa samo v italijanski obliki, je zato vsekakor pomembno zaprositi za dvojezični osebni dokument; to seveda velja tudi v Trstu in sploh v vseh občinah, v katerih se izvajajo določila zaščitnega zakona.

BLIŽNJI VZHOD - Izraelske enote prestopile mejo z Gazo

Vojna se je razplamtela Po svetu številni protesti

Po zračnih napadih je izraelska vojska včeraj začela kopensko ofenzivo

Nasprotniki vojne so ponovno stopili na ulice: množične demonstracije so bile tudi v Londonu

ANSA

GAZA - Po osmih dneh zračne ofenzive na območje Gaze, ki je doslej terjala preko 450 življenj in 2.300 ranjencev, je sinoči izraelska vojska začela tudi obsežno kopensko ofenzivo. Obstreljevanju so se pridružile topniške enote: 10 tisoč vojakov je s tanki in vozili ob podpori helikopterjev prestopilo mejo palestinske enklave. Palestinsko gibanje Hamas pa je medtem zagrozilo, da bo v Gazi izraelske vojake pričakala smrt. Po raznih evropskih mestih so včeraj zaživel množični protesti proti izraelski ofenzivi; Češka, ki od prvega januarja predseduje Evropski uniji, pa je izraelsko dejanje označila kot obrambno potezo in ne kot napad.

Na 2. strani

Tržaško pristanišče: Bucci zahteva komisarsko upravo

Na 4. strani

V Gorici narašča povpraševanje po dvojezičnih izkaznicah

Na 8. strani

Števerjanski vestnik izhaja že 40 let

Na 9. strani

Dvojezične table bodo v ospredju volitev na Koroškem

Na 12. strani

LETOS OD MARCA DO SEPTEMBRA KAR ŠEST IZLETOV

Izleti Primorskega dnevnika

Spoštovani bralci in naročniki! Kot že dolgo vrsto let je čas po novem letu namenjen objavi programov izletov Primorskega dnevnika. Obnavljanje te preizkušene tradicije nas veseli, saj dobro vemo, da je za izlete vsakokrat veliko pričakovanje. Izletov in potovanj je veliko, vendar so potovanja Primorskega dnevnika po splošni oceni nekaj posebnega. Predvsem zato, ker so poleg priložnosti za obisk in spoznavanje novih krajev tudi pomembni trenutki prijateljskega druženja naših ljudi, ki imajo tudi ob potovanjih v tujino radi nekaj svoje domačnosti. Tako smo bili pred nekaj tedni še v predbožičnem času deležni zanimanja številnih bralcev, kam vse bodo letos vodila pota naših izletov. Z veseljem danes objavljamo letošnjo ponudbo in prepričani smo, da bo naletela na ugoden odziv.

Z letošnjim letom uvajamo tudi novost. Po sklepu Zadruga Primorski dnevnik in Založniškega podjetja DZP - PRAE poleg ponudbe našega zanesljivega tradicionalnega

partnerja, turistične agencije Aurora, uvajamo tudi ponudbo turistične agencije First&Last minute Adriatica.net. Tako je ponudba še pestrejša in upamo, da bo odgovarjala kar najširšemu krogu naših bralcev in naročnikov.

Turistična agencija Aurora je za letos kot običajno pripravila 4 izlete. Že aprila bo na vrsti petnajstdnevno potovanje v Iran, maja bosta na vrsti izleta v Španijo (Madrid in Andaluzijo, 8 dni) in Francijo (Alzacija, 5 dni), septembra pa bo na vrsti še 14-dnevno potovanje v Kanado.

Turistična agencija First&Last minute Adriatica.net pa je za marec organizirala 8-dnevno potovanje v Turčijo, maja pa bo štiridnevni izlet v Zagreb in Hrvaško Zagorje.

V želji, da bi z izletov Primorskega dnevnika tudi letos odnesli kar najboljše vtise in najlepše spomine, vam ob tej priložnosti še enkrat želimo vse najlepše v letu 2009.

Uredništvo
Od 14. do 19. strani

Vpisovanje za izlete

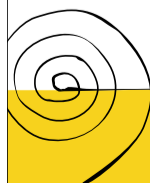
Vpisovanje za vse izlete bo potekalo na upravi našega dnevnika v Trstu (Ul. Montecchi 6) in v Kulturnem domu v Gorici (Ul. Brass 20) v četrtek, 8. januarja od 9. do 15. ure. Ločeni vpisni mesti agencije Aurora in First&Last minute Adriatica.net bosta označeni. Ob vpisu je treba predložiti vse dokumente in vplačati prvi obrok, kot je navedeno pri opisih posameznih izletov.

SLOV.I.K.
SLOVENSKI IZOBRAŽEVALNI KONZORCIJ

v sodelovanju s SKLADOM DORČE SARDOČ
Okrogla miza ob predstavitvi knjige

PRIMORSKI UPOR FAŠIZMU: 1920-1941

Milica Kacin Wohinz
Marta Verginella
Boris M. Gombač
Branko Marušič

18.00

14.01.2009

Kulturni dom
Ul. Brass 20 - Gorica
info@slovik.org - tel. +39.334.28.25.853

PALESTINA - Osmi dan zračne ofenzive izraelske vojske nad Gazo

Po zračnih napadih se je včeraj začela tudi kopenska ofenziva

Napadi doslej terjali nad 440 človeških življenj - Včeraj protestne demonstracije po številnih evropskih mestih

GAZA - Po osmih dneh zračne ofenzive na območje Gaze, ki je doslej terjala preko 450 življenj in 2.300 ranjencev, je sinoči izraelska vojska začela tudi obsežno kopensko ofenzivo. Vdor izraelskih vojakov na območje Gaze je bil pričakovani, saj so se proti meji z Gazo valile kolone izraelskih tankov. In to kljub temu, da je palestinsko gibanje Hamas medtem zagrozilo, da bo ob morebitni kopenski ofenzivi zajelo izraelske vojake. Spopadi med obema frakcijama so bili sinoči v teku. Evropsko predsedstvo, ki ga je pred nedavnim prevzela Češka, pa je ocenilo, da gre izraelski vdor jemati kot obrambo in ne kot napad.

V popoldanskem zračnem napadu izraelske vojske na mošejo Ibrahima al Makadne v mestu Džabalija pa je bilo včeraj po navedbah zdravnikov in očividcev ubitih najmanj 10 Palestincev, 16 ljudi pa je bilo ranjenih. Raketa je mošejo zadela v času molitve, v njej pa je bilo več kot 200 ljudi. Izraelska stran, ki je pred tem že uničila dve muslimanski svetišči, trdi, da služijo mošeje tudi kot skladišča orožja.

V včerajšnjih napadih je bil ubit tudi Abu Zakarija al Džamal, namestnik poveljnika oboroženega krila Hamasa, Brigad Ezedina al Kasama.

Diplomatska prizadevanja za zavrnitev spopadov so pred tem v New Yorku propadla, ker ZDA niso dovolile glasovanja o arabskem predlogu resolucije, ki ni omenjal obstreljevanja Izraela s strani Hamasa.

Včerajšnji dan pa so zaznamovali tudi številni protesti proti izraelski ofenzivi na območje Gaze. V mestu Sahnin na severu Izraela je po navedbah organizatorjev protestiralo skoraj sto tisoč izraelskih Arabcev. Več sto ljudi je znova protestiralo tudi v afganistanski prestolnici Kabul, kjer so poleg ustavitve ofenzive na Gazo zahtevali tudi umik ameriških vojakov iz Afganistana.

Številne demonstracije so potekale tudi po raznih evropskih mestih. V osemnajstih britanskih mestih se je zbralo več deset tisoč nasprotnikov izraelske ofenzive; samo v Londonu je po ocenah policije protestiralo 6.000, po ocenah organizatorjev pa kar 50.000 ljudi. Z metanjem čevljev proti rezidenci britanskega premiera Gordona Browna na Downing Street 10 so izrazili jezo nad premierom, ki izraelske ofenzive doslej ni javno obsodil.

Protiizraelske demonstracije so med drugim potekale v Nemčiji, Amsterdamu, Salzburgu, Madridu. Veliko protestnikov, predvsem arabskih priseljencev, se je zbralo tudi v Milanu, Turinu in Rimu.

Palestinski gasilci na delu po včerajšnjih izraelskih napadih

ANSA

ZDA - Predsednik Barack Obama danes v Washingtonu

Obama kot 44. predsednik ZDA novim odgovornostim naproti

WASHINGTON - Novoizvoljeni predsednik ZDA Barack Obama prihaja danes z družino s Havajev v Washington, kjer se bodo začasnoma nastanili v hotelu Hay Adams, dokler družina Bush 20. januarja ne izprazni Bele hiše, Obama pa prišede kot 44. predsednik ZDA. Bush Obami zapuša dve vojni, v Iraku in Afganistanu, 455 milijard dolarjev visok proračunski primanjkljaj in recesijo z rastočo stopnjo brezposelnosti, s čimer se namerava prvi temnopolti predsednik ZDA spopasti nemudoma. V letu 2009 po ocenah zveznih rezerv grozi propad 2,25 milijona hipotek in vsaka deseta je že tako ali tako delikventna ali zapadla. Stanovanjska kriza je vir finančne in gospodarske in ekonomisti se strinjajo, da dokler se ne bo začelo okrevanje na tem področju, ne bo splošnega okrevanja.

Obama je v sobotnem radijskem in spletnem nagovoru Američanom ponovno, kot že velikokrat po zmagi na volitvah 4. novembra, opozoril, da ne gre

izgubljati časa. Dejal je, da se ekonomisti vseh barv strinjajo, da bo kriza še hujša, če ne bo hitrega in odločnega ukrepanja. Pomirljivo je dejal, da ni pomembno, kako so prišli v položaj v katerem so, saj ne gre za republikanske ali demokratske težave, ampak ameriške. Izrazil je prepričanje, da če stopijo skupaj, bodo rešili izzive današnjega časa, kot so prejšnje generacije Američanov rešile izzive svojega časa.

Podrobnosti Obamovega načrta gospodarske stimulacije in obnove, ki bi naj stal najmanj okoli 800 milijard dolarjev, še niso znane, znani pa so okvirji. Šlo naj bi za kombinacijo davčnih vračil državljanom in najmanj 200 milijard dolarjev pomoči zveznim državam za normalno delovanje, obnovo infrastrukture z vlaganjem v obnovljivo in učinkovitejšo energijo, kakor tudi zdravstvo in šolstvo. Obama načrtuje odprtje treh milijonov novih delovnih mest, od tega 80 odstotkov v zasebnem sektorju. Ob tem zagotavlja,

da se ne bo delalo po starem, ko veliko denarja izgine za nepotrebne in neučinkovite projekte.

Obama se bo jutri najprej srečal z vodjo demokratske večine v senatu Harryjem Reidom in predsednico predstavniškega doma Nancy Pelosi. Najprej se bodo sami usklajevali o stimulacijskem načrtu, nato pa se sestali še z republikanskimi voditelji. Vodja senatne manjšine Mitch McConnell in vodja manjšine v predstavniškem domu John Boehner z izjavami umirjata pričakovanja glede načrta in svarita pred prehitrim sprejemanjem zakonov o novi porabi.

Republikanci se nameravajo v opoziciji vrniti k svojim koreninam fiskealne odgovornosti, ki so jih v času popolne oblasti v Washingtonu posekali.

V sredo se bo Obama na kosilu pri predsedniku Georgeu Bushu, srečal z še živječimi predsedniki ZDA - Jimmyjem Carterjem, Georgem Bushem starejšim in Billom Clintonom. (STA)

Gana ima novega predsednika

AKRA - Opozicijski kandidat John Atta Mills je zmagovalec predsedniških volitev v Gani, je danes objavil uradnih rezultatov drugega kroga volitev, ki je potekal v nedeljo, sporočila državna volilna komisija. Atta Mills je svojega nasprotnika iz vrst vladajoče Nove domoljubne stranke (NPP) premagal z zelo tesno prednostjo (manj kot odstotek).

Glede očitkov obeh političnih strank na račun neustrezne izvedbe volitev na nekaterih voliščih je predsednik volilne komisije Kwado Afari Gyan odvrnil, da komisija ni odkrila zadostnih dokazov, da bi lahko rezultate volitev razglasila za neveljavne. Gana je v zadnjih osmih letih, odkar je na oblasti sedanja vlada, doživela izreden napredek. Tuje investicije v državi so se povečale za več kot 2.000 odstotkov, izvoz pa se je več kot podvojil. Poleg tega je Gana druga največja proizvajalka kakava na svetu, po izkopu zlata pa je po Južnoafriški republiki druga v Afriki. Kljub temu so mnogi mnenja, da ostala statistika, ki zajema »navadne ljudi«, tega stanja ne odraža. Država namreč še vedno ostaja ena najrevnejših na svetu, kjer vlada desetodstotna brezposelnost, več kot 40 odstotkov obdvalstva pa je še vedno nepismenega. Novi ganski predsednik bo moral voditi državo, ki bo po lanskem odkritju nahajališča postala proizvajalka nafte. Obe glavni stranki sta v volilni tekmi obljubljali dobro upravljanje s prihodki od nafte, ki se je v mnogih državah v razvoju izkazala kot vir korupcije in napetosti. (STA)

Vandali proti zastavi EU

PRAGA - Veliko zastavo Evropske unije v središču Prage, ki so jo razobesili v čast češkemu predsedovanju sedemindvajseterici, so vandali že 1. januarja uničili. Poškodovali so del zastave, na katerem je bil upodobljen znak EU. Zastavo so v čast češkemu šestmesečnemu vodenju EU, ki se je začelo 1. januarja, na silvestrovo razobesili na velikanskem nihalu, ki z griča Letna dominira nad središčem češke prestolnice. Nihalo je poleg tega razsvetljeno v modro-rumenih barvah zastave EU in naj bi simbolično odštevalo čas češkega predsedovanja povezavi. Najvišja zagrožena kazen za vandalizem na Češkem je 12 mesecev zapora. (STA)

Umrla najstarejša zemljanka

LIZBONA - V starosti 115 let je v petek v bolnišnici v bližini kraja Tomar umrla Portugalka Maria de Jesus. Naslov najstarejše ženske na svetu ji je pripadal mesec dni, potem ko je pred mesecem dni umrla Američanka Edna Parker, ki je bila pol leta starejša od Portugalka. 10. septembra 1893 rojena Maria ni nikoli zapustila svojega domačega kraja, izogibala pa se je alkoholu in kavi. Imela je šest otrok, 11 vnukov, 16 pravnukov in pet prapravnukov. Po navedbah ameriške tiskovne agencije AP je najstarejša ženska po smrti Portugalka sedaj 114-letna Gertrude Baines, ki živi v Los Angelesu. (STA)

Rachida Dati rodila hčerko Zohro

PARIZ - Francoska ministrica za pravosodje Rachida Dati je v petek ponoči s carskim rezom rodila hčerko. To je prvi otrok 43-letne ministrice. Mala Zohra se je rodila dva tedna pred rokom, ministrica Dati pa naj bi se po navedbah njenih bližnjih kmalu vrnila k svojim službenim dolžnostim. Identiteta očeta je v Franciji sprožala številne govorice, saj je Datijeva septembra novinarjem dejala, da ima »zapleteno zasebno življenje« in bo o identiteti očeta svojega otroka molčala. Sledila so si številna ugibanja (od samega predsednika Sarkozyja do španskega politika Aznarja), oče male Zohre pa ostaja neznan. (STA)

KOSOVO - Po dveh eksplozijah v srbskem predelu mesta so se Srbi znesli nad albanske trgovine

Kosovsko Mitrico pretresajo neredi

Ranjeneh je bilo okrog 15 ljudi, med njimi tudi gasilci in novinarji - Kosovska Mitrovica je že več časa prizorišče medetničnih sporov

Po posredovanju mednarodnih sil KFOR in EULEX so se strasti vsaj navidezno umirile

ANSA

KOSOVSKA MITROVICA - V mestu, ki morda najbolje simbolizira etnično delitev Kosova, sta v noči na soboto odjeknili dve eksploziji, ki sta povzročili večjo gmotno škodo, ob posredovanju po eksplozijah pa je bilo ranjenih šest srbskih gasilcev. Po eksplozijah so po navedbah srbskih virov v naselju, ki je tik ob razmejitveni črti razdeljene Kosovske Mitrovice, izbruhnili neredi. Kot še poroča hrvaška tiskovna agencija Hina, so med neredi zbrani meščani napadli ekipo televizije Most in ranili srbsko novinarko.

V zadnjih petih dnevih je to drugi večji incident v Kosovski Mitrovici. 30. decembra sta tako v severnem delu Kosovske Mitrovice kosovska Albanca z nožem zabodla 16-letnega srbskega mladeniča. Dogodek je sprožil val neredov v mestu, v katerih so uničili več deset vozil in podtaknili požare v nekaterih albanskih lokalih, napetost v mestu, ki je strogo ločeno na albanski in srbski del, pa narašča. (STA)

REVIJA GALEB - ZADRUGA NOVI MATAJUR - Knjižna zbirka

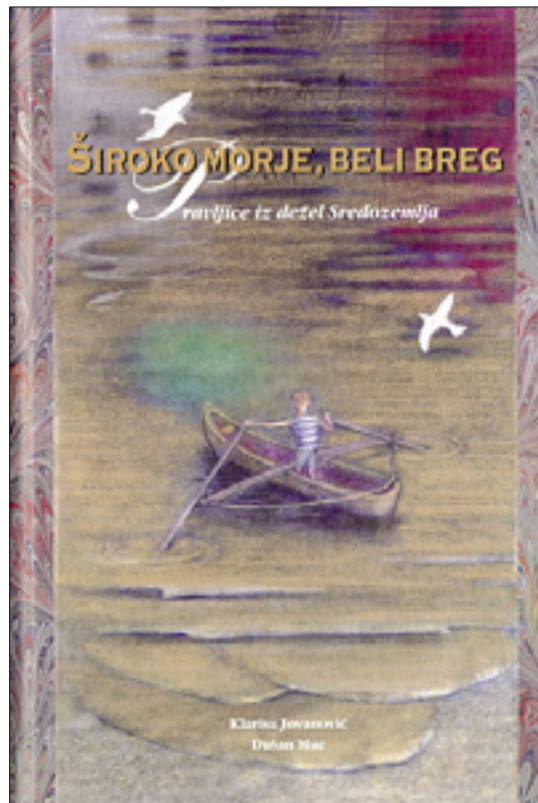
»Pravljичne« dežele Sredozemlja za mlade bralce

V knjigi *Široko morje, beli breg - Pravljice iz dežel Sredozemlja* je zbranih 17 pravljic

Na vsem svetu ni naroda, ki ne bi poznal svojega pravljicnega sveta. V pisani knjigi *Široko morje, beli breg - Pravljice iz dežel Sredozemlja*, ki je sicer izšla pri Zadrugi Novi Matajur in reviji Galeb, je mogoče prebrati sedemnajst pravljic iz različnih sredozemskih dežel, od Italije, Grčije, Tunizije, do Slovenije, Hrvaške, Bosne ... Pravljice, med katerimi so tudi nekatere prvič prevedene v slovenščino, je izbrala, prevedla in preuredila stalna Galebova sodelavka Klarisa Jovanović, z ilustracijami pa jih je opremil Dušan Muc.

Kot je v spremni besedi zapisal Marko Kravos, je avtorica knjige zapise iz izročila sredozemskih krajev in ljudi že objavljala v reviji Galeb med letoma 2004 - 2007, sedaj pa so ti zapisi zbrani, zlikani in po slovensko spogledljivi. Pravljice pripovedujejo o kraljevičih in bedakih, o čarodejih in menihih, o oslu v sedlu in oslu s sedlom, o levu, ki se pusti pomolsti, o predolgem jeziku, ki hoče biti povsod prvi ... Bralci bodo torej z listanjem te knjige zapluli novim, čarobnim dogodivščinam naproti, za vse pravljice pa lahko z gotovostjo rečemo, da jih avtorica s priredbo ni prav nič osiromašila temeljnega sporočila otroških pravljic, ampak jim je prav nasprotno dodala veliko zamisli, ki so čudovite zgodbe oblekle v pisane sredozemske obleke, barve in dišave.

Teško bi ocenili, katera pravljica je najlepša ali najbolj poučna. Za vse pravljice v novi knjigi lahko rečemo, da jih sestavljajo pravljčna števila, skoraj vsi glavni junaki so obdarjeni z nadnaravno močjo, zlo v pravljici izzove junake, da pravljico pripeljejo do srečnega konca ... Zelo prisrčna je denimo pravljica, v kateri bodo mladi uporabniki izvedeli, od kdaj je morje slano in zakaj je slano. Iskriha in hudomušna je berberska ljudska pravljica iz Maroka, ki pripoveduje o možu, ki je imel pametno ženo, Ju-

ha iz kamna pa je naslov portugalske ljudske pravljice. Posebno mesto so zasedle tudi tri slovenske ljudske pravljice, in sicer dve izhajata z Vipavskega, ena pa z Idrijskega. Tu so še judovske, bošnjaške, italijanske, pa hrvaške in grške ljudske pravljice.

Ob koncu lahko mlade bralce le še povabimo, naj novo slikanico *Široko morje, beli breg - Pravljice iz dežel Sredozemlja* vzamejo v roke in uživajo ob prebiranju pravljicnega sveta sredozemskih dežel. (sč)

SALZBURG - Poletni festival 2009

Igra mogočnih

Rezervacije sprejemajo samo še do 12. januarja

Das Spiel der Mächtigen - Igra mogočnih je naslov programa salzburškega poletnega festivala 2009, ki bo potekal pod umetniškim vodstvom Jürgenja Flimma. Vsebine so kot običajno predstavile veliko vnaprej, saj se čas za rezervacije za obisk najbolj mondenega in prestižnega festivala na svetu izteče že v prvih dneh januarja. Zainteresirani bodo imeli še nekaj dni časa za nabavo vstopnic za dramske predstave, predvsem pa za koncerte in opere novega programa pod skupnim imenomvalcem gesla, ki je bil pred štiridesetimi leti naslov dveh festivalskih dogodkov v režiji Georgija Strehlerja.

V tem duhu bodo zgodbe uprizorjenih oper govorile o uporih in bojih za uveljavljanje političnih ali verskih prepričanj. Operni program se bo poklonil najprej sodobnemu italijanskemu mojstru Luigiju Nonu z uprizoritvijo skladbe *Al gran sole carico d'amore*, iz opusa Gioachina Rossinija pa bo pod vodstvom Riccarda Mutija zazvenela manj znana opera *Moise et Pharaon*. S pričakovano uprizoritvijo opere *Così fan tutte* bo režiser Claus Guth zaključil projekt Mozartove trilogije, s katerim je v preteklih letih razburil duhove publike in kritike. Reprizo njegove postavitve *Figarove svatbe* bo letos dirigiral Daniel Harding. Daniel Barrenboim pa bo stopil pred pult za koncertno izvedbo Beethovneve opere *Fidelio*.

Dva dogodka v opernem programu bosta povezana z letošnjimi obletnicami: izvedba oratorija *Theodor* ob 250-letnici smrti Georga Friedricha Händla in repriza opere *Armida* ob 200-letnici smrti Franza Josepha Haydna.

Dunajski filharmoniki bodo kot običajno imeli vodilno vlogo v koncertnem programu, ki ga bodo izvedli pod vodstvom svetovno priznanih dirigentov kot so Nikolaus Harnoncourt, Esa-Pekka Salonen, Riccardo Muti, Franz Welsch-Möst

in Gustavo Dudamel. Umetniški vodja glasbenega dela festivala Markus Hinterhäuser je izbral tri rezidenčne orkestre: Deutsche Kammerphilharmonie Bremen, Les Musiciens du Louvre in West-Eastern Divan Orchestra. Protagonist monografskega niza Kontinente, ki se vsako leto pogloblja v opus sodobnega mojstra, bo ameriški skladatelj francoskega izvora Edgar Varese (1885-1965). Monografski koncertni niz bo posvečen tudi opusu Franza Liszta. Nize solističnih koncertov in komornih dogodkov bodo med drugimi oblikovali violinist Joshua Bell, pianisti Mitsuko Uchida, Evgeny Kissin, Lang Lang, Maurizio Pollini in Grigory Sokolov ter godalni kvartet Emerson. Zelo prikupni bodo tudi pevski recitali, na katerih bodo nastopili zvezdniki kot so na primer Magdalena Kožena, Anna Netrebko in Juan Diego Florez, vsakič ob spremljavi prav tako uglednih pianistov.

Dramski program, za katerega je odgovoren Thomas Oberender, obsega Evripidove *Bakhantke* v režiji Jürgenja Goscha, reprizo uspešne uprizoritve dela Fjodra Dostojevskega *Zločin in kazen*, novost Petra Handkeja *Until Day Do You Part* v režiji Jossija Wielerja, glasbeno gledališko predstavo *Judita* v adaptaciji Friedricha Hebbela in pa nemo produkcijo gledališča iz Rige *The sound of Silence* v režiji zmagovalca festivalskega natečaja za mlade režiserje 2003 Alvisa Hermanisa.

Predstavitve novega programa je postala tudi priložnost za obračun lanske izvedbe, ki je dosegla največje dohodke po rekordnem Mozartovem letu 2006 (25.215.000 evrov). V skoraj v celoti razprodanih dvoranah se je mudilo 253.850 gledalcev, ki so prihajali iz 68 držav. Vse informacije o dogodkih poletnega festivala 2009 so na voljo na spletni strani www.salzburgfestival.at. Rezervacije sprejemajo še do 12. januarja. (ROP)

MED KOPROM IN MOTOVUNOM

Pred dobrim stoletjem se je »rodil« Veli Jože

Minilo je že sto let od »rojstva« prvega »fantastičnega romana« v južnoslovenskih književnostih, kot so nekateri medijski poročevalci opredelili z istrsko preteklostjo povezano povest Veli Jože, ki je nastala izpod peresa uveljavljenega hrvaškega pisatelja Vladimira Nazora (1876 - 1949). Dejansko gre za mitološko obarvano pripoved na zgodovinski podlagi, ki sega v obdobje beneške vladavine v Istri. To delo, ki ga je pisatelj napisal leta 1907 med službovanjem v Kopru, je obogateno z ilustracijami Saše Šantla (1883-1945), njegovega tedanjega kolega na koprskem učiteljskišču. Veli Jože je v knjižni obliki prvič izšel v založništvu Slovenske matice (Ljubljana, 1908); prirejena ilustrirana izdaja za otroke pa je svoj krst doživela v Zagrebu (Narodna knjižnica, 1923).

Delovanje obeh ustvarjalcev, ki sta precej časa poučevala tudi v Pazinu, je bilo v prvih desetletjih minulega stoletja izjemnega pomena tudi na simbolni oziroma narodno-buditeljski ravni, saj sta bila tako hrvaški kot slovenski življenjski tedaj vključena v asimilacijsko prešo italijanskega iredentizma. Nazor je deloval v hrvaško-istrskem narodno-buditeljskem krogu, ki so ga usmerjali zlasti Matko Laginja, Matko Mandić in Vjekoslav Spinčić, Šantel pa s slovenskimi sonarodnjaki Hinkom Smrekarjem, Maksimom Gasparijem in Gvidonom Birollo pod okriljem narodno zavedne skupine Vesnanov.

Vladimir Nazor je del svojega obsežnega književnega opusa posvetil istrski tematiki (npr. v književnih ciklih: Čakavski stih, Na pragu Istre, Stare istrske balade, Istrska mesta, Istrske zgodbe itd.), precej pozornosti pa je namenjal tudi socialni in politični publicistiki. Motive je najpogosteje črpal iz istrske zgodovine, mitologije in legend, vendar so njegove aluzivne puščice vedno usmerjene tudi v (tedanjo) aktualnost in prihodnost. Posebej na velja poudariti, da je njegov ustvarjalni lok razprostranjen na - »terra marique«, torej na kopno in na morje, kar pomeni, da je v svojih delih zajel Istro kot multietično celoto z večinskim slovanskim prebival-

stvom. Čeprav so njegove puščice uperjene v čas beneške okupacije Istre, je ta njegova ustvarjalna izpovednost močno iritirala avstroogrške oblastnike, nemškutarje in pozneje italijanske iredentiste. Vladimir Nazor je svoje delo o Velem Joži zasnoval v Kopru že leta 1906 po obisku srednjeveškega mesteca Motovun, ki je v davni preteklosti slovelo kot izjemno živahen kraj »na prepihu«. Pripoved o istrskem silaku/velikanu simbolizira pomen delovanja celotnega slovanskega istrskega življa, ki je s svojimi žulji prispeval h gradnji monumentalnih motovunskih utrd, stavb in palač, ter mestno prebivalstvo oskrboval z vsemi potrebščinami. Okoliškim istranom gre namreč za sluzaga, da je bila mestna tržnica vselej založena s kmetijskimi pridelki, vinom, oljčnim oljem, tartufi; semkaj so redno prihajali ribiči s svojim izplenom iz Kvarnerja in Piranskega zaliva ter živinorejci s svojimi čredami iz okoliških vasic. V legendo odeta pripoved naperja precej ostrih puščic proti fevdalni gospodi, ki je istrskega kmeta dolga stoletja tlačila in poniževala. Nazor je v tem in drugih delih, (simbolno ali neposredno), realno odslikal temna zgodovinska istrska obdobja, ki so na sam rob propada pahnila številne družine in posameznike. Nanizal je številne politične, gospodarske, družbene in moralne probleme in dileme svojega časa, v katerem je zlasti slovanskemu istrskemu življu grozila popolna asimilacija in raznarodovanje.

Danes je Motovun v poletnem času spet zelo živahno mesto, vendar s povsem drugačnim utripom, saj takrat gosti tradicionalni mednarodni filmski festival, ki vsako leto pritegne številne obiskovalce iz bližnjih in daljnjih dežel. Lanskoletne kulturne dogodke pa je poleg drugega zaznamovalo odkritje spominske plošče Nazorjevemu Velem Joži, ki je bil in ostal pomemben simbol istrske neupogljivosti pred tujimi zavojevalci in prav tako pomemben pomnik na čas, ko se je bilo treba vsak dan znova boriti proti potvarjanju zgodovinskih resnic.

Slavko Gaberc

Umrli avstrijski pisatelj Johannes Mario Simmel

V starosti 84 let je v četrtek umrl eden najbolj znanih in uspešnih pisateljev v nemškem jeziku Johannes Mario Simmel. V svoji pisateljski karieri je avstrijski pisatelj prodal 73 milijonov izvodov romanov in novel. Njegovo najbolj znano delo je Pa čeprav ni zmeraj kaviar, ki je, poleg številnih drugih, prevedeno tudi v slovenščino. Literarni kritiki so bili do Simmelovega ustvarjanja vedno nekoliko zadržani. Raje kot pisatelja resne, zahtevnejše literature so ga umeščali med pisca številnih uspešnic.

Simmel se je rodil na Dunaju 24. aprila 1924. Njegov oče, ki je bil Jud, je pred nacisti pobegnil v Veliko Britanijo, Simmel pa je čas II. svetovne vojne preživel na Dunaju, je poročala nemška tiskovna agencija dpa. Potem ko je Simmel nekaj časa delal kot novinar, je leta 1960 nase opozoril z vohunskim romanom Pa čeprav ni zmeraj kaviar, ki je njegovo najbolj znano delo. V svojih knjigah, ki so prevedene v 33 jezikov, se je Simmel pogosto dotikal perečih tem, kot sta trgovina z drogami in genski inženiring. Simmel je umrl v domu za ostarele v švicarskem mestu Zug. (STA)

Vladislav Lelicki scenograf in kostumograf

V 74. letu starosti je umrl slikar Vladislav Lelicki, sicer eden znanih scenografov in kostumografov nekdanje SFRJ. Novico so sporočili iz beograjskega gledališča Atelje 212, kjer je Lelicki kot scenograf sodeloval pri več kot 30 predstavah. Umril je v Beogradu. Lelicki se je leta 1935 rodil v Šabcu, kjer je kot scenograf začel v Narodnem gledališču. Od leta 1961 pa je v Ateljeju 212 postavil scenografije za kulturne predstave, med njimi so bile Kartoteka, Arzenik in stare čipke, Kralj Ubu, Lasje, Čudež v Šarganu, Pasje srce in druge. Sodeloval je tudi z Jugoslovanskim dramskim gledališčem, s teatri v Združenih državah, tedanji Sovjetski zvezi in na Poljskem, kakor tudi s hišami na območju nekdanje skupne države. Lelicki je ustvaril sceno in kostume za desetine gledaliških predstav, nekaj filmov, med katerimi je bolj znan Testament v režiji Miloša Radivojevića, in veliko TV iger, ilustriral je tudi knjige. Za svoje delo je prejel številne nagrade. (STA)

Isabelle Huppert predsednica letošnjega festivala v Cannesu

Priznana francoska igralka Isabelle Huppert bo načelovala žiriji 62. filmskega festivala v Cannesu, ki bo potekal maja. »Zelo sem vesela in ponosna. S Cannesom imam dolgo zgodovino in naslednje srečanje z njim bo gotovo zapečatilo mojo ljubezen do tega festivala kot tudi svetovnega filma,« je povedala Huppertova. »Cannes odpira vrata novim idejam v svetu,« je še dodala Huppertova, ki je v Cannesu dvakrat osvojila nagrado za najboljšo igralko; leta 1978 za film »Violette Nozires« in leta 2001 za Učiteljico klavirja. Kot je povedal predstavnik festivala Thierry Fremaux, je ponudba vodenja žirije igralki tipa Isabelle Huppert tudi poklon nekemu, ki je predan umetniškemu filmu, ki rad dela z mladimi režiserji in občuduje tuje filmske ustvarjalce.

Huppertova (55) bo v zgodovini festivala četrta ženska, ki bo predsedovala žiriji. Pred njo je čast pripadla Liv Ullmann, Jeanne Moreau in Francoise Sagan. Igralka, ki je znana tudi po številnih sodelovanjih s francoskim režiserjem Claudom Chabrolom, je doslej posnela več kot 80 filmov, uveljavljena je tudi na gledališkem odru. Letošnji 62. filmski festival v Cannesu bo potekal med 13. in 24. majem. (STA)

PRISTANIŠČE - Predstavnik desne sredine oster do predsednika Pristaniške oblasti

Bucci proti Boniciolliju: zahteva po komisarski upravi

Glavni očitek: v dveh letih mandata ni naredil nič - Dosje za ministra Matteolija

MAURIZIO BUCCI

KROMA

CLAUDIO BONICOLIOLI

KROMA

Božični in novoletni prazniki niso še popolnoma minili, a so s strani krogov desne sredine že začeli grmeti (besedni) topovi, tarča katerih je predsednik tržaške Pristaniške oblasti Claudio Boniciolli. Deželni svetnik Ljudstva svobode in nekdanji tržaški občinski odbornik za gospodarstvo in turizem Maurizio Bucci se namreč zavzema za uvedbo komisarske uprave za tržaško pristanišče, kar utemeljuje s trditvijo, da od konca leta 2006, ko je nastopil mandat, do danes Boniciolli kljub številnim napovedim ni naredil nič, povrh tega pa še krši zakon z ohranjanjem večinskega lastništva družbe Trieste terminal passeggeri.

Bucci je številne ugotovitve zbral v dosje, ki ga bo posredoval ministru za infrastrukturo in transport Alteru Matteoliju, vsebinsko pa je novinarjem posredoval na včerajšnji dopoldanski tiskovni konferenci v prostorih deželnega sveta, pri čemer je v glavnem komentiral napovedi, ki jih je Boniciolli v zadnjih letih dajal krajevnemu tisku (Boniciollija smo včeraj iskali tudi mi, da bi nam predstavil svojo plat zgodbe, a je telefon zvonil v prazno). Tako je še leta 2006 pravil, da bo logistična ploščad naredil čez petnajst let, zdaj pa jo je vključil v triletni načrt del, čeprav je denar že dalj časa na razpolago, a v dveh letih ni bil pripravljen noben dokument, pravi Bucci, ki opozarja tudi na to, da Pristaniški odbor ni še odobril regulacijskega načrta za tržaško pristanišče, čeprav je bil slednji naredil že leta 2005, za časa prejšnjega predsednice Pristaniške oblasti Marine Monassi, potrdil ga je tudi komisar Paolo Castellani, razlike s poznejšim Boniciollijevim načrtom pa so minimalne.

Predstavnik Ljudstva svobode očita predsedniku Pristaniške oblasti tudi odsotnost primernih infrastruktur za pomorski potniški in turistični promet, zaradi česar so Trst zapustile pomembne družbe, ki so preusmerile svoje ladje in trajekte drugam, enako so storili pomembni azijski trgovski ladjarji. Dela za podaljšanje bankin pri sedmem pomolu in Pomorski postaji niso še končana, poleg tega pa Pristaniška oblast namerava npr. potrositi kar osem milijonov evrov za preureditev Pomorske postaje, medtem ko bi bil po Buccijevem mnenju dovolj en sam milijon. Medtem pa bodo v Kopru - v katerega je bil Boniciolli po Buccijevem mnenju vedno zaljubljen - v kratkem odprli novo pomorsko postajo za potniški promet, ki bo privabila številne ladjarje, Trstu pa bo ostal Zeleni delfin za povezavo Trst-Milje, je pikro dejal Bucci.

To pa še ni vse: po mnenju svetnika desne sredine je Pristaniška oblast zunaj zakona, saj kljub pozivom ministrstva za infrastrukturo ni prodala večinskega deleža v družbi Trieste terminal passeggeri,

Bo tržaško pristanišče (na posnetku sedmi pomol) prešlo pod komisarsko upravo?

KROMA

geri, kjer bi po zakonu morala imeti manj kot petdeset odstotkov delnic, a je še vedno večinski lastnik. Ministrstvo je prodajo zahtevalo že leta 2007, ko je družba še nekaj veljala, danes pa ne velja več nič ali skoraj nič, je prepričan Bucci, ki tako Boniciolliju očita tudi oškodovanje državne blagajne. Zato je treba nemudoma privatizirati družbo, je dejal svetnik, in skušati nadoknaditi zamujeno, čeprav sta sezoni 2009 in 2010 že izgubljeni in bo treba delati komaj za sezono 2011. Po Buccijevem mnenju dosedanja strategija Pristaniške oblasti ni prinesla rezultatov, medtem ko je tržaška občinska uprava dokazala, da rezultati lahko pridejo tudi z minimalnimi stroški, če so cilji kratkoročni in jasni. Deželni svetnik se zavzema za oblikovanje širokega in odprtega omizja za gospodarski razvoj Trsta, pod pogojem da udeleženci pridejo na dan z resnimi načrti: »Ne moremo si več privoščiti delati budalosti,« je dejal Bucci (pri tem je uporabil prostaški italijanski izraz). Pri tem je po njegovih besedah najvernejši konkurent Trsta ne toliko Koper, ki ima omejen prostorski obseg, ampak Reka.

Ivan Žerjal

Befana po vrvi v Briško jamo

Prvič so dobro starko Befano v Briški jami zagledali 6. januarja leta 1984. Takrat se je po stometrski vrvi prav počasi spustila v jamo in radovalne otroke, ki so jo v njej pričakali, obdarila z bomboni in raznoraznimi sladkarijami. Po takratnem izrednem uspehu je postal starkin spust prava tradicija in število dobrotnic se je celo pomnožilo, saj jih v jami iz leta v leto pričaka vse več otrok. V zadnjih nekaj letih so se ženičkam (ki so v resnici vešče jamarke) pridružili še sveti trije kralji in Božiček, v jami pa za dodatno čarobno razpoloženje poskrbijo božične melodije godbe salezijanskega oratorija Don Bosco. Ob kamnitih mizicah na dnu Briške jame pa se lahko tudi odrasli okrepcajo s skrivnostnim vročim napitkom »gran pampom«, ki kot zagotavljajo jamarji-vikingi, ogreje tudi najhladnejše duše.

Na očarljivem naravnem odru Briške jame bodo tudi letos (v torek, 6. januarja) nastopile stare ženičke in na otroške obrazke spet priklicale igrive nasmeha. Blagajna bo odprta ob 13.30.

Glasba in ples za praznik stare Befane

Za praznik stare Befane v torek, 6. januarja, prirejajo odborništva za socialno skrbstvo Okraja 1.1 (Devin Nabrežina, Zgonik in Repen) hvalevredno pobudo: kosilo ob prijetni glasbi, s plesom in nepogrešljivo tombolo v restavraciji Križman v Repnu. Pobudo je finančno podprla tržaška pokrajina. Veseli praznik je namenjen predvsem starejšim občanom, ki imajo vsaj 65 let in ki živijo seveda v občinah Devin Nabrežina, Zgonik ali Repen.

TRIESTE TRASPORTI - Sindikat Rdb poziva k rešitvi problema

Na tramvaju kot v ledenici

Nove ogrevalne naprave so neprimerne - V notranjosti temperatura ne presega 13 stopinj

Zima je v zadnjih nekaj tednih pokazala zobe in jo z nizkimi temperaturami in burjo pošteno zagodla Tržačanom, predvsem tistim, ki se poslužujejo openškega tramvaja. Po podatkih, ki so jih posredovali predstavniki osnovnega sindikata Rdb prevoznega podjetja Trieste Trasporti, se potniki in pa sami vozniki pritožujejo nad ogrevanjem v potniškem vozu. Nov ogrevalni sistem, ki so ga pred kratkim namestili na tramvaju, se je izkazal kot neprimeren in vsi pogošajo stare naprave, ki so bile postavljene v voznikovi kabini in pod potnikovimi sedeži. Temperatura v tramvaju danes namreč ne presega 13 stopinj Celzija. V teh dneh si vsi prizadevajo, da bi našli primerno rešitev, vendar zahtevajo tako raziskave kot tehnične meritve in študije nasploh daljši čas.

V tiskovnem sporočilu pa sindikat Rdb opozarja vselej tudi na pozitivni ukrep, in sicer na dejstvo, da so čez noč vsi vozovi v remizi in posledično temperatura v njih ne pade pod ničlo oziroma se voz zjutraj hitreje ogreje. To pa žal ne velja za tramvaj, ki je čez noč parkiran na Trgu Oberdan.

Najbolj hladno je na tramvaju, ki je čez noč parkiran na Trgu Oberdan

KROMA

Omero: Dipiazza naj pomaga ljudem v stiski

Tržaški župan Roberto Dipiazza naj sicer delno, a konkretno pomaga delavcem in družinam, ki so se znašle v ekonomski stiski zaradi recesije. To prvega občana Trsta poziva načelnik skupine opozicijske Demokratske stranke v občinskem svetu Fabio Omero, ki v sporočilu za javnost piše, da je opozicija pripravljena narediti svoje pri sprejemanju proračuna za leto 2009. Že pred božičnimi prazniki so tržaški občinski svetniki DS pozvali Dipiazza, naj sprejme vrsto ukrepov v korist ekonomsko šibkejših občanov, zdaj pa mu Omero postavlja za zgled bolonjskega župana Sergia Cofferatija, saj tamkajšnja občinska uprava pripravlja ukrep, na podlagi katerega bodo brezposelni oz. osebe v dopolnilni blagajni, ki imajo otroke, oproščene plačevanja šolnin za jasli oz. stroškov za kosila.

Prijave proizvodnje vina v letu 2008

Kmečka zveza obvešča svoje člane, da je v teku izpolnjevanje prijave lanske proizvodnje vina. Rok za predstavitve prijave je bil podaljšan do četrtega, 15. januarja. Proizvedeno vino morajo prijaviti vsi vinogradniki, ki obdelujejo več kot 1.000 kvadratnih metrov vinograda in ali proizvedejo več kot 10 hektolitrov vina, ne glede na to, ali je vino namenjeno prodaji ali ne.

Za prijavo je potrebno predstaviti veljavno osebno izkaznico.

Prosimo člane, da čim prej zadostijo tej obveznosti. Uradi zveze v Trstu (tel. 040/362941), Gorici (tel. 0481/82570) in Čedadu (tel. 0432/703119) so na razpolago za morebitna dodatna pojasnila. Kmečka zveza bo sprejemala prijave vse do petka, 9. januarja.

Burja se je po krajšem premoru spet oglasila

Morje v Tržaškem zalivu je bilo včeraj skozi ves dan razburkano in se je močno penilo, visoki valovi pa so butali ob pomole. Burja se je po nekajdnevem premoru spet pojavila v petek zvečer. Drevesa so se močno upogibala pod sunki burje, ki so dosegli tudi 105 kilometrov na uro. Tržaški gasilci so bili ves dan na delu, vendar kot nam je povedal odgovorni na gasilski postaji, je bilo posegov manj kot pred dnevi. Večina je šlo za viseča polkna, ki so butala v hišna pročelja in jih je bilo zato treba odstraniti, ali pa za nevarne strešnike, ki so padali na cestišče. Na Miramarskem drevoredu je izrulo celo nekaj dreves, ki pa so jih gasilci nemudoma odstranili. Samo včeraj so opravili skupno 50 posegov v mestnem središču in predmestju.

Deveti video natečaj Ota-Hrovatin

Krožek Fotovideo Trst 80 prireja v sodelovanju z deželnim sedežem Rai za FJK, pod pokroviteljstvom ZSKD in podporo ZKB 9. video natečaj Ota-Hrovatin. Udeležijo se ga lahko vsi ljubitelji snemanja in dijaki slovenskih šol iz FJK, Slovenije, Koroške ali Madžarske. Vsak lahko sodeluje z največ dvema filmoma za vsako kategorijo (dokumentarni ali igrani film), posnetek pa naj traja največ 10 minut. Dela v formatu Dv ali Dvd-R je treba oddati do 2. marca v Tržaški knjigarni v zaprti ovojnici, na kateri naj bo zapisan naslov dela, v njej pa naj bo še izpolnjena prijavnica in prispevek 10 evrov za vsak film (organizatorji ne bodo filmov vračali). Za informacije je na voljo spletni naslov mk.civa@inwind.it.

IZOBRAŽEVANJE - »Italo Slavo« na bavarski gledališki akademiji

Igor Pison: »Učijo nas kako, ne pa kaj misliti«

Opraviti je moral strog, zelo selektiven sprejemni izpit

Na Bavarski gledališki akademiji August Everding (www.theaterakademie.de) v Münchnu se od letošnje sezone izobražuje v operni režiji in dramskem gledališču, v razredu prof. Cornela Franza, Tržačan Igor Pison. Po študiju slovenistike in germanistike ter diplomni iz modernih tujih jezikov in književnosti na tržaški univerzi se je mlad ustvarjalec odločil za štiri letni študij, s katerim bo lahko stopil na režijsko pot, ki jo je z raznimi izkušnjami ubral že pred leti.

Kako si se odločil za študij v Nemčiji?

Mesto München sem spoznal kot študent programa Erasmus. Takrat mi je dramaturginja, študentka na akademiji, svetovala, naj poskusim narediti sprejemni izpit. Eno leto sem zbiral svoje misli, preden sem se odločil za to. Vedel sem, da ne bom imel nobene prednosti v nepoznanem ambientu, da me bodo sprejeli samo, če bom zares dober.

Gledališko ustvarjanje te od nekaj mika...

V gledališkem okolju delam že osem let, sodeloval sem s Slovenskim stalnim gledališčem in s Stalnim gledališčem FJK. Prvo pogodbo sem podpisal, ko sem bil star 17 let. Globoko spoštujem igralsko delo in me je vedno fasciniralo postavljanje določenega teksta in lastne vizije na oder. Pri tem je vodilnega pomena pripoved, kaj mi določen umetniški izraz pove zdaj in v tem trenutku. Gledališče živi v sedanjosti, ga moraš začutiti in vzljubiti kot nekaj živega in aktualnega.

Kako je potekal sprejemni izpit in kako si doživel uspeh, ki je v nekem smislu spremenil tvoje življenje?

Na avdicijo se je prijavilo okrog 130 kandidatov, med katerimi so bili izbrani samo trije. Ko bi od začetka vedel, da sprejmejo tako malo novih učencev, bi moje upanje splahnelo, to pa sem odkril samo zadnji trenutek. Avdicija traja tri dni; v prvi fazi pripraviš tekst in dramaturgijo ter jo opremiš s skicami scenografije (izbral sem nemški prevod Magrisove Razstave), nato se moraš soočiti s tekstom, ki ga izbere komisija in ga moraš predelati s profesionalnimi igralci, da pokaže svoje razumevanje teksta in način dela. Tretji del je bolj pogovornega značaja, v glavnem te vprašajo za tvojo motivacijo. Ko so me izbrali, je bilo zadovoljstvo veliko, saj ni šlo za samoumevni dosežek. Uresničila se je moja želja, da bi na visoki kvalitetni ravni začel doživljati ob že poznanih, italijanski in slovenski, še tretjo, nemško gledališko raven.

Katere so vsebine študija na akademiji?

Učijo nas kako, ne pa kaj misliti. Mentorji pravijo, da smo v bistvu že režiserji in imamo možnost razvijati svoje ideje in pripovedi ob odkrivanju novih usmeritev. Zame je na primer nekaj novega operna režija, zaradi katere redno obiskujem lekcije klavirja, harmonije in operne dramaturgije. Lekcije dramske režije vsebujejo branje in analizo tekstov, delo z igralci, tudi veliko giba s tečajji plesa in borilnih veščin. Moj delovni dan traja od jutra do večera in se odvija na raznih sedežih. V Residenztheatru potekajo tudi lekcije knjigovodstva, ki so zelo dragocene za bodoče upravljanje budgeta, kar pomeni prilagajanje zamisli režiserja danim sredstvom. Izven šole je seveda priporočljiv obisk večernih predstav.

Je ponudba bavarskih gledališč zanimiva?

Zelo je različna od našega. V nemških gledališčih ustvarjalci ne apelirajo na predstavo publike, temveč se publika prilagaja izražanju umetniških hotenj. Gledališča so vedno polna in ponudba je zelo raznolika; za opero imamo Nationaltheater, za dramo Staatschauspiel, Residenztheater, Kammerspiele za bolj moderne usmeritve.

Gre za bistveno različen odnos do gledališča in do umetnosti.

V Münchnu so ljudje pripravljeni podpirati gledališče v finančnih težavah

in to tudi, če ne zahajajo ravno v tisto gledališče ali če gre za alternativno ponudbo, ker je vsako gledališče obogatitev za celotno mestno stvarnost. Visoko kulturno ponudbo potrebujejo tudi nehumanisti. Velikokrat so direktorji tujci, ki so manj obremenjeni z lokalno politiko, ker tudi država smatra, da mora gledališče biti neodvisno od političnih vplivov.

Katere so tvoje umetniške usmeritve in skrite »režijske« želje?

Rad bi se ukvarjal tudi z opero. Zanimajo me na primer Mozartova La clemenza di Tito, opere Arriga Boita, Wagner, sodobna dela. V drami pa razmišljam drugače. V tej fazi me npr. mikajo starogrške drame, Sofoklejeva Elektra, Aristofanove Žabe, ki dajejo toliko spodbud za razmišljanje o današnjem svetu, a brez moraliziranja.

Se že počutiš kot izseljenec in si zamišljaš svojo bodočnost v nemškem, spodbudnem okolju?

Ko sem prvič stopil pred komisijo in se predstavil kot Tržačan, so profesorji takoj omenili Itala Sveva, jaz pa sem se definiral »Italo Slavo«. Verjetno me imajo za osebo, ki skoraj nima korenin. V tem trenutku se mi zdi Nemčija zanimiva, ker

Igor Pison na tržaškem nabrežju

daje možnost razvijanja umetniških hotenj. Hvaležen sem, da so me sprejeli in da lahko pri njih ustvarjam, a verjetno se ne bom čutil nikoli Nemca. Za svoje bodoče ustvarjanje gledam na potencial

nemškega ali slovenskega prizorišča, v sedanjih razmerah pa mi je težko misliti, da bi lahko naredil kaj zanimivega v Italiji.

Rossana Paliaga

NABREŽINA - Tradicionalna razstava v župnijski dvorani

Jaslice vseh vrst

Tudi fotografije Miloša Zidariča - Ogled je možen še danes in v torek med 16. in 19. uro

Božični čas je tudi čas tradicionalne razstave jasluc v župnijski dvorani v Nabrežini, ki že nekaj desetletij vabi obiskovalce od blizu in daleč in je tudi letos na ogled od božiča dalje (na sliki KROMA). Razstavo, za katero je svojčas dal pobudo nekdanji župnik Bogomil Breclj, odlikuje pestrost številnih in zelo različnih jasluc, od tradicionalnih pa do nenavadnih, za izdelavo katerih so avtorji - učenci domačih in drugih šol, župljani, domači umetniki in drugi - uporabili najrazličnejše materiale. Navada je, da so na ogled tudi jaslice iz različnih delov sveta, ob njih pa tudi umetniška dela kakega domačega avtorja, pri čemer si je letos mogoče ogledati fotografije Miloša Zidariča. Razstava bo na ogled še danes in v torek med 16. in 19. uro, možno pa si je ogledati tudi jaslice v bližnji župnijski cerkvi sv. Roka.

ROSSETTI - Gostovanje neapeljskega stalnega gledališča Mercadante

Gomorra na tržaškem odru

Premiera v torek, ponovitev v sredo - Večkrat nagrajena predstava sloni na istoimenski knjigi Roberta Saviana

Za ogled pretresljive zgodbe o »camorri« bo treba odšteti od 12 do 28 evrov

Po knjigi in filmu ...tudi gledališka predstava: skoraj planetarni uspeh Roberta Saviana je dopolnila gledališka priredba njegove uspešnice Gomorra. Zanj je ob avtorju poskrbel Mario Gelardi, ki je predstavo tudi režiral, postavili pa so jo v neapeljskem stalnem gledališču Mercadante. In tako gledališki govorici vrnili tudi socialno in civilno vlogo: kajti kot nas je s svojim zgledom naučil Roberto Saviano, ki že mesece živi pod strogim policijskim nadzorom, če molčimo, smo vsi skrivni ...

Srhljiva pripoved o »camorri«, mreži organiziranega kriminala, ki se je rodila v Kampanji, danes pa »posluje« na različnih koncih sveta, bo zaživela tudi v tržaškem gledališču Rossetti. Na odskih deskah bodo nezakonite posle klana Casalesi uprizorili Ivan Castiglioni, Francesco Di Leva, Giuseppe Gaudino, Giuseppe Miale di Mauro, Adriano Pantaleo in Ernesto Mahieux.

Predstavo si bo mogoče ogledati v torek in sredo, na voljo pa je še nekaj vstopnic, za katere je treba odšteti od 12 do 28 evrov.

Fotoreportaža o Bosni in Hercegovini

Samo še danes in v torek si je mogoče v kavarni San Marco ogledati fotografsko reportažo Bosna in Hercegovina - pogled v bodočnost. Svoje posnetke razstavlja Erika Mattea Vida in Ljubiša Selić, nekaj njenih fotografij pa je na ogled tudi v potovalni agenciji La via degli Artisti Viaggi (Ul. degli artisti 2).

Abonmajška kampanja Koncertnega društva

Tržaško Koncertno društvo (Società dei concerti) se že pripravlja na drugi del svoje koncertne sezone, ki bo kot običajno potekala v gledališču Rossetti. 20. januarja bodo začeli po polovični ceni prodajati abonmaje za sedem koncertov, ki se bodo zvrstili med 2. februarjem in 30. marcem. Največ pričakovanih vlad za nastop svetovno uveljavljene pianistke Marthe Argerich: to bo njen drugi nastop pred občinstvom Koncertnega društva, saj je tu nastopila tudi danega leta 1957.

Filmi v kavarni Knulp

Nadaljuje se bogata kulturna ponudba kavarne Knulp (Ul. Madonna del Mare 7/a). Jutri ob 20. uri bodo predvajali film Deutschland bleiche Mutter (Nemčija, blede mati) režiserke Helme Sanders-Brahms. Naslov je dobil po verzu Bertolda Brechta, film pa je zmes privatnih zgodovinskih in velikih zgodovinskih dogodkov (oziroma 2. svetovne vojne). Dan kasneje, v torek, pa bodo ob 20.45 zavrtili posnetke dveh nastopov jazz glasbenika, pevca in skladatelja Dizzyja Gillespieja.

Fotografski natečaj o železnici Trst-Hrpelje

Tržaško društvo Dopolavoro ferroviario prireja fotografski natečaj ob petdesetletnici zadnje vožnje na progi Trst-Hrpelje. Natečaj so naslovlili Lepote Doline Glinščice s posebnim poudarkom na stari železniški progi Trst-Hrpelje, deli pa se v dve kategoriji: aktualne barvne fotografije (formati med 20x30 in 30x40 cm) ter zgodovinski posnetki (tako barvni kot črno-beli) iz obdobja, ko so progo še uporabljali. Rok za prijavo zapade 8. marca, več informacij pa nudijo v železniškem muzeju (na drevoledu Giulio Cesare), ki je odprt ob sredah, sobotah in nedeljah, od 9. do 13. ure.

Terry in Clely

Clely je Tržačanka, ki je leta 1954 emigrirala v Avstralijo, Terry je poglavar staroselskega plemena Warramiri in priznan umetnik. Oba bosta v sredo ob 17.30 v novinarskem krožku (Korzo 13) spregovorila o svoji skupni življenjski zgodbi.

Trst - mozaik kultur

V teh dneh se zaključuje niz Trst - mozaik kultur, ki ga Združenje Altamarea prireja v sodelovanju s Pokrajino Trst. Danes in v torek bosta na sporedu vodena ogleda po »psihanalitičnem Trstu«. Zbirališče ob 10.30 v galeriji Tergesteo, od koder bodo obiskovalci krenili na ogled krajev, ki so jih pred desetletji obiskovali Freud, Weiss, Svevo in Saba.

Tako danes kot v torek pa sta predvidena tudi dva kulturna dogodka. Danes ob 18. uri bo v kavarni San Marco gledališka performanca »Canto e incanto - Il logo di psiche«, eksperimentalni dialog med emocijami, poezijo in gledališčem. Nastopili bodo člani gledališkega laboratorija 10002 in Ortoteatro iz Pordenona.

V torek (prav tako ob 18. uri in v isti kavarni) pa bosta Bruno in Fiorella Jurcev predstavila svojo novo zgoščenko avtorskih pesmi v tržaškem narečju »Si si Trieste ...a modo nostro«.

DTTZ ŽIGA ZOIS - Ob 15-letnici mature

Srečali so se bivši sošolci petega A razreda

Na sliki od leve proti desni, stojijo: Martina Gojca, Alenka Kraljic, Valentina Gojca, Marta Prasselli, Tanja Colja, Andrej Pertot ter Antonella Fabi, sede: Dario Savron, Natasa Krizmancic, Marjan Gruden, Mitja Buzan in Mitja Gruden

V petek, 28. novembra 2008 so se po dolgem času spet sestali bivši trgovci 5. A razreda DTTZ Žiga Zois iz Trsta, ki je solo zapustilo v šolskem letu 1992/93. Srečali so se na tipični kraški večerji v kmečkem turizmu Ušaj v Nabrežini. Žal se je prijetnega srečanja v prijetnem okolju, zaradi

družinskih, zdravstvenih in drugih obveznosti, udeležilo le polovico bivših sošolcev, ki pa so se vseeno imeli izredno, saj so tako lahko obujali spomine na mlada šolska leta ter se seveda izmenjali novice o nadaljnjem študiju, delovnem statusu ter seveda o novih družinskih razmerah. Govor

je bil tudi že o novi večerji, tokrat s polnoštevilno udeležbo ter celo o enodnevnem ali večdnevem izletu po Sloveniji. Upajmo le, da bo iz tega izšlo čimprejšnje novo snidenje izredno složnega bivšega razreda, lahko celo s prisotnostjo bivših profesorjev. (pera)

VZGOJITELJICE - 1978/2008

Nekdanje sošolke veselo proslavile tridesetletnico mature

Vzgojiteljice vesele in zale

Po tridesetih letih so se spet zbrale.

Ob praznični mizi so spomine na šolo obudile; kako marljivo in pošteno so za maturo se učile!

Z dogodki in anekdotami so se cel večer veselile in »Pri Brigiti« kozarček vina popile.

V duhu počutijo se še zelo mlade, zato v bodoče bodo gotovo še večkrat skupaj pokramljale, se zadovoljno ter radostno nasmejale, predno vse čvrste none bodo postale.

Lelia Bogatec

OBLETNICA - Družabno srečanje

Proslavili so petnajstletnico oz. dvajsetletnico upokojitve

Skupina bivših uslužbencev mestne službe za odvažanje smeti in vzdrževanja čistih cest, službe, osredotočene na prevoz smeti v nekdanji uplinjevalnik v Ul. Pola, so se zbrali, da bi praznovali 15. in 20. obletnice upokojitve. Šlo je za prijetno, priložnostno družabno srečanje in zdravitev tudi tistim kolegom, ki niso mogli priti na srečanje ali pa jih ni več.

Ob tej veseli priložnosti je nastala skupinska slika. Od leve: Walter, Franco, Giani, Giorgio, Galliano, Benito, Italo, Bruno, Giovanni, Piero in Giuseppe; sledijo: Mario, Paolo, Eugenio, Enzo, Lodovico, Boris, Mario, Arduino, Boris in Ruggero.

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 4. januarja 2009
ANGELA

Sonce vzide ob 7.46 zatone ob 16.35 - Dolžina dneva 8.49 - Luna vzide ob 11.11 in zatone ob 24.00.

Jutri, PONEDELJEK, 5. januarja 2009
SIMEON

VREME VČERAJ: temperatura zraka 4,9 stopinje C, zračni tlak 1023,2 mb raste, veter 55 km na uro vzhodnik severovzhodnik, burja s sunki do 108 km na uro, vlaga 49-odstotna, nebo jasno, morje močno razgibano, temperatura morja 11,8 stopinje C.

OKLICI: Massimo Buffo in Arianne Fonda, Mauro Petronio in Lucia Vecerina, Phpejtim Gashi in Liridona Hoxha, Federico Torelli in Vesna Cappellini.

Lekarne

Nedelja, 4. januarja 2009

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Trg Venezia 2, Naselje Sv. Sergija - Ul. Curiel 7/B, Ul. Ginnastica 6, Bazovica - Grudnova ulica 27.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Trg Venezia 2 (040 308248), Naselje Sv. Sergija - Ul. Curiel 7/B (040 281256). Bazovica - Grudnova ulica 27 (040 9221294) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Trg Venezia 2, Naselje Sv. Sergija - Ul. Curiel 7/B, Ul. Ginnastica 6. Bazovica - Grudnova ulica 27 (040 9221294) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Ginnastica 6 (040 772148).

V ponedeljek, 5., ter od srede, 7., do sobote, 10. januarja 2009
Urniki lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Dante 7 (040 630213), Ul. Costalunga 318/A (040 813268), Milje - Ul. Mazzini 1/A (040 271124).

Prosek (040 225340) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Dante 7, Ul. Costalunga 318/A, Ul. Giulia 14, Milje - Ul. Mazzini 1/A. Prosek (040 225340) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Giulia 14 (040 572015).

Torek, 6. januarja 2009

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Ul. Dante 7. Ul. Costalunga 318/A, Ul. Giulia 14, Milje - Ul. Mazzini 1/A. Prosek.

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Dante 7 (040 630213), Ul. Costalunga 318/A (040 813268), Milje - Ul. Mazzini 1/8 (040 271124).

Prosek (040 225340) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Ul. Dante 7, Ul. Costalunga 318/A, Ul. Giulia 14, Milje - Ul. Mazzini 1/A. Prosek (040 225340) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Giulia 14 (040 572015).

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure) Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnice: 040 399-1111.

Informacije KZE, bolnišnice in otroške bolnišnice, tel. (zeleni številki) 800-991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 11.00, 14.30, 15.30, 17.10, 18.50, 20.30, 22.15 »Madagascar 2«.
ARISTON - 16.30, 18.45, 21.00 »The Millionaire«.

CINECITY - 11.00, 13.00, 14.55, 16.40, 18.25, 20.10, 22.00 »The Strangers«; 11.00, 13.00, 14.50, 16.30 »Lissy principessa alla riscossa«; 11.00, 16.45, 18.35, 20.25, 22.15 »Il bambino con il pigiama a righe«; 10.50, 12.55, 13.30, 14.50, 15.45, 16.40, 18.30, 20.20, 22.05 »Madagascar 2«; 10.45, 13.00, 15.15, 17.30, 20.00, 22.10 »Natale a Rio«; 10.45, 12.45, 14.40, 16.35, 18.30, 20.25, 22.20 »Il Cosmo sul como«; 18.10, 20.10, 22.10 »The Spirit«; 18.00, 20.00, 22.00 »Come un uragano«; 10.50, 12.50, 14.50 »Ember: Il mistero della città della luce«.

EXCELSIOR - 16.15, 18.30, 21.15 »La duchessa«.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 18.35, 21.00 »L'ospite inatteso - The Visitor«.

FELLINI - 11.00, 14.30, 15.30 »Wall-E«; 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Come Dio comanda«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ul. Giotto 8) 16.30, 18.20, 20.15, 22.10 »Come un uragano«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 15.40, 17.20, 19.00, 20.40, 22.20 »Il Cosmo sul como«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 11.00, 14.30, 16.00 »Bolt - Un eroe a quattro zampe«; 17.30, 19.00, 20.40, 22.20 »Davanti agli occhi«.

KOPER - KOLOSEJ - 13.30, 15.30, 17.30 »Madagascar 2«; 15.20, 17.20 »Zgodbe za lahko noč«; 15.00, 17.00, 19.00, 21.00 »Modeli«; 19.30 »Avstralija«; 19.20, 21.30 »Rokenroler«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30, 20.30 »Ultimatum alla terra«; 18.15, 22.15 »Twilight«; Dvorana 2: 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Natale a Rio«; Dvorana 3: 16.00, 17.30, 19.00, 20.40, 22.20 »Il bambino con il pigiama a righe«; Dvorana 4: 11.00, 14.30, 16.00 »Lissy principessa alla riscossa«; 17.30, 21.00, 22.30 »Ember il mistero della città di Luce«; 19.15 »Si può fare«.

SUPER - 16.30, 18.20, 20.20 »Mamma mia!«; 22.15 »The Spirit«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 15.00, 16.45, 18.30, 20.15, 22.00 »Madagascar 2«; Dvorana 2: 15.30, 17.45, 20.10, 22.15 »Natale a Rio«; Dvorana 3: 15.45, 17.30, 20.00, 22.00 »Come un uragano«; Dvorana 4: 15.30, 17.40 »Lissy principessa alla riscossa«; 20.10, 22.10 »Il Cosmo sul como«; Dvorana 5: 15.20, 17.30, 20.00 »La duchessa«; 22.00 »The Spirit«.

Osmice

OSMICA je odprta v Borštu pri Danjelu Glavina.

OSMICO je odprl odprl Radovan Šemec v Prečniku.

OSMICO je odprla Nataša Pernarčič, Medjivas 21.

PAHOR MARIO je v Jamljah odprl osmico. Toči belo in črno vino ter nudi domače prigrizke.

V SALEŽU na kmetiji Perčić smo odprli osmico. Toplo vabljeni.

Kam po bencin

Danes bodo na Tržaškem obratovale naslednje črpalke:

AGIP: Drevored Campi Elisi 59, Milje - Trg Caduti Libertà, Naselje sv. Sergija - Ul. Forti 2, Devin - državna cesta 14

ESSO: Trg Foraggi 7, Opčine - križišče

QB: Istrska ulica 122

TAMOIL: Miramarski drevored 233/1

ČRPALKE ODPRTE 24 UR NA 24

AGIP: Devin (jug) - avtocesta A4 VE-TS, Valmaura - hitra cesta SS 202 km 36

TOTAL: Devin (sever) - avtocesta A4 TS-VE

NOČNE ČRPALKE IN SELF SERVICE TAMOIL: Ul. F. Severo 2/3, Miramarski drevored 233/1

AGIP Istrska ulica 155, Naselje Sv. Sergija - Ul. Forti 2, Miramarski drev. 49, Ul. A. Valerio 1 (univerza), Katinara - Ul. Forlanini, Furlanska cesta 5; Devin SS 14

ESSO: Ul. Flavia 120, Trg Foraggi 7, Zgonik - Državna cesta 202, Ul. Carnaro - Državna cesta 202 km 3+0,67, Opčine - križišče, Kraška pokrajinska cesta km 8+738

OMV: Proseška postaja 35

SHELL: Ul. Locchi 3, Fernetiči

TOTAL: Ul. Brigata Casale, Sesljan RA km 27

V sodelovanju s FIGISC Trst.

GORICA - Odbornik Sergio Cosma predstavil podatke matičnega urada

Narašča povpraševanje po dvojezičnih izkaznicah

Lani je za dvojezični dokument zaprosilo 60 občanov več kot leta 2007 - Večina izbere papirnato različico

V letu 2008 je matični urad goriške občine izdal preko dvesto dvojezičnih osebnih izkaznic. Po podatkih, ki jih je predstavil pristojni občinski odbornik Sergio Cosma, se število Goričanov, ki zaprosijo za slovensko-italijanski dokument, iz leta v leto viša. V minulem letu se je za dvojezični dokument odločilo 231 Goričanov, v letu 2007 pa 171, kar pomeni 60 občanov manj. Leta 2006, ko je občina Gorica pod Brancatijevo upravo uvedla slovensko-italijanske papirnate dokumente, je matični urad izdal še nižje število dvojezičnih izkaznic, in sicer 131. Skupno je bilo v treh letih izdanih preko 500 osebnih izkaznic s slovensko-italijanskimi nazivi.

V letu 2008 je matični urad goriške občine skupno natisnil in izdal 4.494 osebnih izkaznic. Največ Goričanov je izbralo papirnati dokument, in sicer 3.575, za elektronsko različico pa se je odločilo 853 oseb. Isti trend je opaziti tudi pri slovensko-italijanskih izkaznicah, saj je bilo lani izdanih 165 papirnatih in 66 elektronskih dokumentov (le-te so uvedli 12. decembra 2007). Vzrok za manjše povpraševanje po elektronskih dokumentih pripisuje odbornik Sergio Cosma višji ceni elektronske izkaznice, ki v času splošne ekonomske krize ni zanemarljiva spremenljivka. Strošek znaša, tako za italijanski kot za dvojezični elektronski dokument, 20 evrov, izračunan pa je na podlagi odloka finančnega ministrstva, objavljenega v Uradnem listu 14. marca lani. K 20 evrom gre pristihi pristojbino, ki pripada občini in se spreminja glede na okoliščine; ta znaša 5,42 evra za izdajo nove izkaznice (le-ta je tudi cena nove papirnate izkaznice) občanu, ki mu je izkaznica že zapadla ali mu bo zapadla v roku šestih mesecev ali nima osebne izkaznice. Pristojbina znaša 10,58 evra za izdajo nadomestnega dokumenta v primeru izgube ali tatvine. Goriški občani, ki imajo še vedno veljavno italijansko elektronsko izkaznico, lahko namesto nje dobijo dvojezično, vendar morajo za njeno izdajo plačati 25,42 evra.

Iz podatkov matičnega urada je tudi razvidno, da je bilo v letu 2008 izdanih 1.821 osebnih izkaznic manj kot v letu 2007. Vzrok gre po vsej verjetnosti iskati v uvedbi nove zakonodaje junija lani, po kateri je bila veljavnost osebnih izkaznic podaljšana s pet na deset let. To omogoča prihranek časa in denarja za obnovo dokumenta. (Ale)

Naprava za izdajanje elektronskih dvojezičnih izkaznic

BUMBACA

GORICA - Podatki o cerkvenih in civilnih zakonih

Porok vse manj

Italijansko državljanstvo dobilo 43 tujcev: med njimi je največ Bosancev in Slovencev, Ukrajink in Slovenk

Za pomemben korak se je letos v goriški občini odločilo kar nekaj parov manj. Skupno je v zadnjih dvanajstih mesecih v Gorici potekalo 106 porok, v letu 2007 pa jih je bilo kar 32 več, in sicer 138. Iz podatkov občinskih uradov za leto 2008 tudi razberemo, da se rastoče število parov odloča za civilno poroko. Civilnih zakonov je bilo v letu 2008 74 (leto prej jih je bilo 93), zvestoba pa si je pred oltarjem obljubilo 32 parov (45 v letu 2007). V dvajsetih primerih je vsaj eden od dveh zakoncev imel tuje državljanstvo. Največ civilnih porok, in sicer 43, je lani potekalo v beli dvorani goriške občinske palače, 30 porok pa so priredili v parku županstva. Le ena poroka je bila sklenjena na goriškem gradu. Lani je v goriški občini 43 tujcev dobilo italijansko državljanstvo. Med moškimi je bilo največ Bosancev, Slovencev in Albancev, med ženskami pa Ukrajink, Slovenk in Rusinj. (Ale)

Število civilnih porok krepko presega število cerkvenih

BUMBACA

GORICA - Občina Kam po izkaznico?

Matični urad goriške občine izdaja elektronske izkaznice - italijanske in dvojezične - ob ponedeljkih in torkih med 8.45 in 12. uro, ob ponedeljkih pa tudi med 16.30 in 17.30. Matični urad, ki ima sedež v občinski palači (trg Municipio 1) poleg elektronskih še vedno izdaja tudi dvojezične papirnate osebne izkaznice, ki jih občani lahko zaprosijo že od januarja 2007. Matični urad jih izdaja od ponedeljka do petka med 8.45 in 12. uro, ob ponedeljkih in sredah pa tudi med 16. 17. uro. Medtem ko so za izdajo papirnatih izkaznic potrebne tri fotografije, v primeru elektronskih izkaznic poskrbijo uslužbenci matičnega urada na licu mesta za digitalno fotografijo, ki jo nato z računalniškim programom natisnejo na plastični obrazec. Za dodatne informacije je na voljo tel. 0481-383326.

STRAŽCE - V torek kresovanje Prižgali bodo »pignarul«

V Stražcah bo v torek, 6. januarja, zagorel tradicionalni »pignarul«. Praznovanje že več let prireja rajonski svet Stražce v sodelovanju z okrožnima svetoma Podgora ter Pevma, Štma in Oslavje. Praznovanje se bo začelo ob 19.30. Najprej bodo na vrsti pozdravi, nato pa prižig »pignarula«. Delovali bodo dobro založeni kioski s »panetonom«, kuhanim vinom, topli čokolado in drugimi dobrotami.

Tradicijo kresovanj na predvečer Treh kraljev bodo tudi letos obujali v raznih krajih v Laškem. Najvišji kres ali »seimo«, kot mu pravijo domačini, bodo prižgali jutri v Romjanu ob 18. uri. Glede na smer, ki jo bo ubral dim, bodo prisotni ugotavljali, ali bo novo leto srečno. Po starem običaju bo kresovanje potekalo na vzpetini za Romjanom. Ogenj bo prižgal roniški župan Roberto Fontanot, prisotni pa bodo v bližnjem šotoru lahko pili toplo vino. Praznik v Romjanu prireja civilna zaščita v sodelovanju z roniško občino, kresovanja pa bodo jutri potekala tudi v drugih krajih na Trziškem. Ob 18. uri se bo kresovanje začelo v Selcah, ob 19. uri v Romjanu v ulici Mostegane, med 17.30 in 19. uro pa tudi v Foljanu, Škocjanu in Turjaku.

Starodavni običaj koledovanja pa bodo v torek obnovili tudi v Števerjanu in na Vrhu. Števerjanski Gašper, Miha in Boltežar bodo krenili na pot ob 11. uri po maši v župnijski cerkvi, obiskali pa bodo vse domačije. Na Vrhu se bodo fantje zbrali na sedežu društva Danica okrog 12.30. Obhod bo trajal do mraka, zaključil pa se bo z družabnostjo.

GORICA - Umril je Boris Čermelj Življenje v znamenju ljubezni do letalstva

Na predzadnji dan leta je v novi bolnišnici v Gorici umrl 86-letni Boris Čermelj. Tja so ga prepeljali nekaj dni prej, ko ga je v domu za ostarele v Ločniku obšla slabost, ki je bila zanj usodna. Boris Čermelj izhaja iz znane družine trgovcev, ki je pred vojno in po njej imela svojo trgovino v jestvinami na Kornu v Gorici, prav nasproti muzeja Attems. Borisova starša, oče Peter in mama Marija Komel, sta bila vidna člana Slovenskega planinskega društva. Med drugim je Peter Čermelj rad razvijal svojo pesniško žilico in je za potrebe društva spesnil veliko poezij na planinsko tematiko.

Njegov sin Boris je bil rojen 10. marca 1922, to se pravi v času, ko so se za slovenski živelj na Primorskem že kazali močni znaki potujčevanja, ki so se z leti samo še okrepili. Kot najstnik je Boris kazal zanimanje za tehnične zvrsti, ki so ga v različnih oblikah spremljale skozi vse življenje. Najbolj ga je pritegovalo letalstvo, zato je že v poznih tridesetih letih obiskoval krožke za modelarstvo. S prvim letenjem se je seznanil med vojaškim rokom, kjer se je usposobil za letenje z jadralnimi letali. Pridobljeno znanje je uporabil po vojni, ko je na Goriškem, posebno še v Štandrežu, vodil modelarske tečaje. Kasneje je kot inštruktor vodil tečaje letenja z jadralnimi letali v raz-

Z glasbo po Planoti

V baziliki na Sveti Gori bo v torek, 6. januarja, ob 17. uri na sporedu tretji božično-novoletni koncert na Planoti, ki ga v okviru cikla Z glasbo po Planoti organizira društvo Planota. Nastopili bodo trije mednarodno priznani solisti: flavtist Armando Mariutti in organistka Bernarda Paškvan ter ameriška sopranistka Kay S. Raplenovich. Predstavili se bodo s sakralnim programom za flavto, orgle in glas. (n.n.)

Srečanje o referendumih

Radikalci iz združenja »Trasparenza è Partecipazione« in člani gibanja »I Verdi del Giorno« prireajo v sredo, 7. septembra, ob 21. uri v piceriji »Al Lampione« v ulici Pellico v Gorici srečanje o petih referendumskih vprašanih. Dobrodošli bodo vsi, ki so doslej oddali svoj podpis v podporo referendumu, in vsi, ki to še nameravajo narediti.

Uspeh furlanskega gledališča

Letošnji niz komičnih predstav v furlanskem jeziku je po zanimanju publike presegel vse doseganje izvedbe. Trije decembrski večeri so privabili v veliko dvorano Kulturnega doma v Gorici številne obiskovalce še posebej iz Ločnika, Podturna, Moša in bližnjih vasi. Na odru Kulturnega doma so se letos predstavile gledališke skupine, kot so »Sipario« iz Fagagne (s komedijo Prime che a rivin cuatri), »Il Tomat« iz Vidma (s komedijo Il Malat immaginari) ter Trigenus iz Manzana (Beato fra le gonne), ki še posebej izstopajo v furlanskem gledališkem svetu. Posamezne skupine postopoma presegajo zgolj amatersko-ljubiteljske okvire delovanja in ta napredek je iz leta v leto bolj razpoznaven. Deveti festival furlanskega komičnega teatra je priredilo združenje Gorizia spettacolo, v sodelovanju s Kulturnim domom v Gorici in društvom Terzo Teatro, pod pokroviteljstvom pokrajine Gorica in Fundacije Goriške hranilnice. Naj še dodamo, da je furlanska zasebna televizija Tele Friuli petkovo predstavo gledališča Trigenus v celoti posnela. (ik)

Več obiskov na gradu

Goriški grad je v letu 2008 zabeležil 30 odstotni porast obiskov. V letu 2007 je po podatkih goriške občine imel 34.179 obiskov, lani pa 43.432 - največ jih je po zaslugi manifestacij Festa di primavera, Dnevi sokolarstva in Gusti di frontiera bilo aprila, julija in septembra. »Porast pa smo tudi po zaslugi razstav zabeležili v vseh obdobjih,« je povedal goriški odbornik za kulturo Antonio Devetag Antonio Devetag, po katerem sta po zaslugi goriškega župana Ettoreja Romolija sektorja kulture in turizma letos lahko računala na krepko podporo s strani dežele FJK.

BORIS ČERMEJ

FOTO VIP

nih krajih Slovenije in Jugoslavije. Teh tečajev se je udeležilo tudi veliko mladih Goričanov. Delovna pot ga je kasneje vodila vodila na Reko, v Gorico, v Nemčijo in ponovno v Gorico, kjer se je pred leti upokojil.

Vedno pa je obdržal stike z letalskim svetom in se je stalno srečeval z ljudmi, ki so postavljali temelje slovenskemu in jugoslovanskemu letalstvu. To so mu izkazali tudi novogoriški letalci, ki so se med pogrebni obredom od njihovega vzornika in prijatelja poslovili s priložnostnimi nagovori. Pokojni Boris zapuščal hčerko Greti (žena mu je umrla pred dvajsetimi leti), vnuke in brata Branka, ki živi v Šempetru. (vip)

SV. GORA - Tradicionalna razstava v frančiškankovem samostanu

Z jaslicami podaljšek prazničnega vzdušja

Na ogled tudi jaslice iz Doberdoba, Gorice, Romjana, Pevme in vrtca v ulici Brolo

Jaslice otrok iz vrtca v ulici Brolo (zgoraj); kamnite jaslice je izdelal Mario Vizintin iz doberdobske občine (levo); jaslice učencev osnovne šole iz Pevme (desno)

FOTO NACE NOVAK

Vsi, ki se vam toži po prazničnih dneh, in bi radi še malo podaljšali praznično vzdušje, imate do 11. januarja priložnost, da si v Frančiškovi dvorani frančiškanskega samostana na Sveti Gori ogledate 7. slovensko razstavo jaslic z mednarodno udeležbo. Razstavo, ki je na ogled od srede decembra, so Frančiškani tudi letos postavili v sodelovanju s krajevno skupnostjo Solkan in tamkajšnjim turističnim društvom, prvič letos pa so pri organizaciji sodelovali tudi predstavniki kulturnega društva Sabotin iz Štmavra.

Letošnja razstava je po številu razstavljalcev rekordna, saj je na ogled 73 jaslic različnih velikosti in iz najrazličnejših materialov. Razstavljalci prihajajo z vseh delov Slovenije, razen iz Prekmurja, pa tudi iz zamejstva in s Hrvaške. Kot je povedal pater Bernard Goličnik, svetogorski gvardijan, ki vsako leto poskrbi, da je razstava postavljena, kot je treba, so povabili tudi jasličarje z Avstrije, a se slednji letos niso odzvali. O razstavljalcih je dodal, da prihajajo iz različnih starostnih skupin, od otrok v vrtcih in šolah, pa do gojencev Varstveno-delovnih centrov in ljudi, ki se ljubiteljsko, nekateri pa tudi poklicno ukvarjajo z izdelovanjem jaslic. Med posebnostmi letošnje razstave je posebej omenil zanimive jaslice iz furnirja, sicer pa si je mogoče na razstavi ogledati tudi jaslice izdelane iz lesa, lubja, glin, kamna, blaga, čipka, papirja, koruze, kartona, odpadne embalaže, peska, volne,

vate in še česa. Veliko je tudi klasičnih jaslic s pokrajino, ki so mnogim obiskovalcem zelo pri srcu, saj jih spominjajo na otroštvo. Med slednjimi so letos še posebej zanimive stare jaslice iz lesa, ki jih je razstavila Magda Filipič iz Grgarja, izdelal pa jih je njen pokojni oče med letoma 1952 in 1953. O obiskovalcih je pater Bernard Goličnik povedal, da prevladujejo predvsem mlade družine, česar so zelo veseli. Čeprav se jih po njegovem mnenju več kot tri četrt ne vpiše v knjigo obiskovalcev, je po lanski razstavi preštel preko 5.000 podpisov, letošnji obisk pa naj bi bil še bolj množičen. Kot zanimivost je povedal, da so jaslice letos prvič razstavljene tudi v izložbah nekaterih trgovin v Solkanu, in dodal, da je začelo v Frančiškovi dvorani počasi že zmanjkovati prostora, tako so morali nekaj jaslic že letos namestiti v predverje. Poudaril je tudi, da je med razstavljalci zvestih, t.j. takih, ki sodelujejo vsako leto z drugačnimi jaslicami, med cilji za prihodnost pa je omenil željo po tem, da bi razstava postala potujočega značaja. Med razstavljenimi so na ogled tudi jaslice posameznih izdelovalcev iz Gorice in Doberdoba, pa tudi učencev 5. razreda osnovne šole Josipa Abrama iz Pevme, vrtca iz ulice Brolo, v katerem so otroci pod mentorstvom Aleksandre Maraž izdelali jaslice iz odpadnega materiala, in učencev slovenske osnovne šole iz Romjana, ki so za izdelavo jaslic uporabili rabljene stekleničke.

Nace Novak

ŠTEVERJAN

Vestnik praznuje 40 let

Platnica vestnika je posvečena Trubarju

V božičnem času je izšla nova številka Števerjanskega vestnika. S tem izvodom se zaključilo štirideseto leto neprekinjenega izhajanja glasila, ki ga izdaja katoliško prostvetno društvo F.B. Sedej iz Števerjana in za katerega izdajo skrbijo mladi člani društva. Prva številka Števerjanskega vestnika je namreč izšla 12. januarja 1969, zato pa bo v prihodnjih tednih potekal niz praznovanj ob jubilejnim letu, ki se je začelo z neprijetnim dogodkom.

»V ponedeljek dopoldne, 22. decembra, so bili izročeni vsi izvodi Števerjanskega vestnika na zbirni poštni urad v Gorico. Kot ponavadi, je bilo glasilo naslednjega dne porazdeljeno že skoraj vsem števerjanskim družinam.« pravijo člani uredništva glasila in nadaljujejo: »V četrtek, 25. decembra, ko smo se dopoldne peljali z Bukovja po Klenčinah proti Grojni, smo zagledali ob cesti dva izvoda Števerjanskega vestnika. Oba sta bila zmečkana, naslovnici sta bili raztrgani, manjkal je spodnji del, na katerem je odtisnjen naslov dobitnika. Tale dobitnik, glejga zlomka, ni ravno pogumen! Oba izvoda sta bila upognjena na pol, kar pomeni, da ju je dobitnik prejel na dom. Vzrok tega dejanja nam ni znan, morda je šlo le za golo naključje, a v to resnično nismo prepričani. Uredništvo se toliko bolj v zadnjih letih izrečno posveča le obveščanju zvestih bralcev, brez nikarkršnih staromodnih zdrah in polemik. Če pa tokrat so koga motili članek ob 60-letnici postavitve spomenika padlim in žrtvam druge svetovne vojne, rubrika Uredništvo skozi čas, obvestilo slovenskim voznikom ali kak drug prispevek, resnično ostajamo prav brez besed.«

Po mnenju uredništva glasila je šlo za skrajno dejanje, ki si ne zasluži odvečne pozornosti. »Teh dejanj pa smo dobesedno naveličani! Resnično smo mislili, da so take poteze hvala Bogu že za nami, a očitno so žal še danes zelo aktualne. Očitno se še danes dobi v naši skupnosti ljudi, ki jim primanjkuje modrosti in dostojanstva.« poudarjajo člani uredništva in nadaljujejo: »Skrajnejšaj sploh ne misli, da nas z opravljenim dejanjem ustrahuje ali pa, da s tem barbarstvom razvrednoti naše delo. Skrajnejšaj ostaja le skrajnejš, na robu naše skupnosti. S podlim dejanjem je dokazal, kako daleč lahko gre pomankanje srčne kulture. Osebi, ki je to storila ji lahko samo mirne vesti zaželimo, da se vase pogrezne, ker ne spoštuje prostovoljnega dela ljudi, ki se pri tem projektu trudijo in trajajo svoj prosti čas. Obenem jo naprošamo, naj se le tokrat ravna kot pravi civilni, pošteni član naše skupnosti, naj nas kontaktira, da izbršemo iz naslovnika njegov naslov.«

Jubilejni projekt »Števerjanski vestnik - Da bi čimbolj povezovali« skriva v sebi globlje sporočilo: vsakdo izmed nas lahko nagrajuje poznavanje zgodovine kraja, kjer živi, tudi z navidezno majhnim deležem, ki je vsekakor velikega pomena. »Mi se tega danes ne zavedamo in sploh ne cenimo, a prihodnji rodovi se bodo tega veselili in nam bodo hvaležni. In v svoji izredni majhnosti, vsi tisti, ki sodelujemo pri Števerjanskem vestniku, uresničujemo nekaj neotipljivega, a zelo, zelo perspektivnega in globljega. 40. jubilej proslavljamo prav v tem duhu in z željo, da se prav vsi zavedamo poslanstva, ki ga to glasilo opravlja v našem majhnem teritoriju.« zaključujejo člani uredništva Števerjanskega vestnika. (md)

SOVODNJE - Kulturno društvo priredilo izlet v Avstrijo

Cesarska prestolnica jih je očarala

Ob božičnih tržnicah so si na Dunaju ogledali številne znamenitosti, med katerimi je tudi dvorec Schoenbrunn

Po štirih letih obiskovanja božičnih tržnic po Avstriji, Nemčiji in Italiji je kulturno društvo Sovodnje v začetku lanskega decembra priredilo tridnevni izlet na Dunaj. Poln avtobus se je tako v soboto, 6. decembra, izpred sovodenskega kulturnega doma odpravil proti Dunaju. Vzdušje je bilo seveda veselo, saj je večina udeležencev sodelovala že na prejšnjih izletih. Lepi spomini na potovanja iz prejšnjih let so tudi pripomogli, da so bila vsa razpoložljiva mesta zasedena še preden so izlet začeli promovirati.

Dunaj je sovodenske izletnike pozdravil z lepim soncem in milim mrazom. Prvi dan je program predvideval ogled božičnih tržnic, ki je bil zelo naporen zaradi ogromnega števila turistov, predvsem iz bližnjih držav vzhodne Evrope. Tržnice pred občino in med muzejema umetnosti ter znanosti so si tako žal ogledali na hitro in se raje podali v središče mesta, kjer so božične luči dajale poseben čar ulici Graben in mestnemu jedru nasploh.

Zvečer so se Sovodnjenci zbrali vsi skupaj in se podali na večerjo v pivovarno za Dunajsko stolnico, ki je razdeljena na več nadstropij pod zemljo. Kamnite stene in leseno pohištvo so dajali lokalno poseben občutek topline. Končno so lepo posedli okoli miz in zaključili prvi dan na Dunaju s »krieglom« piva ter toplim obrokom.

Drugo jutro so se srečali z vodičko na trgu Schwedenplatz, od koder se je začel voden ogled mesta z avtobusom. Najprej so si ogledali palačo Belvedere, od tu so se napotili na notranji Ring, kjer so videli državno opero, muzeje umetnosti in znanosti, kraljevo palačo Hofburg, parlament, občino in Votivkirche. Od tod so prekoračili Donavo in si na drugem bregu reke ogledali palače Združenih Narodov, Donauturm in park Prater. Po kosilu v centru so se z vodičko napotili proti gradu Schoenbrunn v predmestju Dunaja. Nekdanja poletna rezidenca avstrijske kraljeve družine je bila najbolj priljubljena palača znamenite kraljice Sissi. Po ogledu palače so tudi izletniki iz

Sovodnjenski izletniki na Dunaju

FOTO E.F.

Sovodenj razumeli, zakaj ji je ta kraj ležal tako pri srcu. Sobane so res čudovite in pogled na zunanji park je krasen. Med kratkim premorom so nekateri izkoristili čas na razpolago za sprehod po parku, drugi pa za ogled tržnic pred palačo. Božične tržnice so tu pravi sezonski »business«, saj jih je mogoče najti resnično za vsakim vogalom. Vodička je izletnike pospremila še na kratek ogled stolnice Stephansdom v središču mesta.

Po kratkem počitku v hotelu so se Sovodnjenci polni novih energij podali proti Grinzingu. V tem gričevnatem mestnem predelu se nahajajo številni Heurigen, gostilne, kamor zahajajo Dunajčani v poletnem času, da bi v družbi spili kozarček vina. Pri dobri in okusni večerji ni manjkalo smeha, zabave in predvsem petja. Ob zaključku večera medtem ko se je večina izletnikov odpravila v hotel, se je skupina mladih odločila preizkusiti dunajsko nočno življenje, ki pa zaradi dneva - bila je namreč nede-

lja - in zaradi obdobja - med božičnimi prazniki študentje odidejo domov - ni bilo pestro, kot so si pričakovali.

Zadnji dan so se izletniki podali na ogled kreativnih hiš arhitekta Hundertwasser. Ob zaključku skupnega programa so se spet odpravili v center, kjer je vsak izkoristil zadnje proste ure na Dunaju, da si je lahko ogledal, kar si je najbolj želel. Nekateri so tako obiskali grobnice Habsburžanov, razstavo slikarja Van Gogha ali kraljevo palačo Hofburg, drugi pa so raje izkoristili čas za nakupe. Vsi so seveda okusili odlično Sacher torto, nekateri v hotelu Sacher, drugi v slaščičarni Demel, tretji drugod, kljub temu pa niso ugotovili, kje je najboljša. Po kosilu jih je čakal še zadnji skupni ogled. Izlet so sklenili z ogledom galerije Belvedere, nato pa so se vrnili domov z natrpanim kovčkom lepih spominov. Seveda so tudi letos med potjo domov poskrbeli za tombolo in pokušnjo peciva ter domače kapljice, tako da so v veselem vzdušju zaključili bogat izlet.

KOPER - Predsednik uprave Robert Časar napoveduje investicije za 70 milijonov evrov

Luka Koper bo krepila pristaniško infrastrukturo

Nekdanji direktor Bruno Korelič ocenjuje drugače - Na obzorju kadrovske menjave?

Robert Časar

Bruno Korelič

LJUBLJANA - Luka Koper naj bi letos po besedah njenega predsednika uprave Roberta Časara za investicije namenila 70 milijonov evrov. Viri sredstev so lahko različni, ne samo krediti. Glede prodaje naložb Časar pravi, da bi prodali premoženje, ki za Luko Koper ni strateškega pomena, v primeru, če bi potrebovali denar za naložbe v pristaniško infrastrukturo. Luka Koper je pravočasno najela kredite za nekatere naložbe in še jih bo, je v pogovoru za večerajšnje Delo povedal Časar. »Na primer za infrastrukturo,« je poudaril. Zadolenost družbe se je v enem letu sicer povečala za petkrat, a to po Časarjevih besedah ne pomeni, da kreditov ne morejo vračati. Kapitalske vloške ima Luka Koper v delnicah drugih družb in v nekaj nepremičninah. »Mi bi te naložbe zdaj prodali, da bi lahko gradili, in ne bi jemali kreditov, če ne bi bilo nujno,« je dejal Časar.

Kot pravi, se bodo v Luko Koper za morebitno prodajo naložb odločili sproti, glede na razmere na trgu in prodajne možnosti. Lastniški delež v Intereuropi je prvi mož Luke Koper označil kot neke vrste mrtvi kapital. Z Intereuropo namreč sodelujejo ne glede na to, ali so v lastniškem razmerju. »Vendar Intereurope ne nameravamo prodati pod knjigovodsko vrednostjo, ki je približno trikrat višja od trenutne tržne,« je poudaril Časar.

Da bi bila trenutno prodaja 14-odstotnega deleža Luke Koper v Intereuropi nespametna odločitev meni nekdanji prvi mož kopske Luke Bruno Korelič. Kot je ta povedal za večerajšnji Dnevnikov Objektiv, je cena delnice Intereurope nizka in prodaja tega deleža zagotovo ne bo rešila finančnih težav Luke Koper. »Glede na nakupno ceno bi bila to celo kapitalska izguba, zato je prodajo Intereurope treba preložiti za nekaj časa,« je prepričan Korelič.

Luka Koper je prav časa Koreličevega vodenja podjetja delež v Intereuropi povečala na 14 odstotkov, saj je želela s kapitalsko povezavo ustvariti močno logistično organizacijo, ki bi vključevala tudi Slovenske železnice, »vendar se to potem ni izšlo, zaradi političnih razlogov«.

»To zamisel so zrušili tisti, ki so se bali za svoja podjetja. Vsi vemo, da je bil Robert Časar prej direktor Feršpeda, zato niti ne preseneča, da je spremenil strategijo Luke Koper. Namesto, da bi širil kapitalske povezave, je raje začel graditi lastne terminale v zaledju in kupovati druga podjetja. Se pa ne zaveda, da terminali brez ustreznih ljudi, ki imajo dobre poslovne povezave, ne bodo

dajali dobrih rezultatov,« je dejal Korelič.

Časar pa meni, da je le z ustrežno infrastrukturo mogoče konkurirati na trgu. Prvi pomol bo po njegovih besedah začel delovati sredi leta, s čimer bo Luka Koper konkurirala pristanišču v Trstu. »Samo s takimi vložki v infrastrukturo se lahko zares upremo krizi. Zato potrebujemo denar,« je poudaril. Priložnosti Časar vidi tudi v suhozemnih terminalih, nujno potreben pa je po njegovem prepričanju tudi tretji pomol. »Če bi bil prostorski načrt sprejet danes, bi lahko začeli dela čez eno leto. Javna razgrnitev naj bi bila letos. Če bo DPN sprejet čez leto dni, se bo gradnja tretjega pomola začela konec 2010,« je pojasnil.

Korelič poslovne odločitve Luke Koper pod Časarjevimi vodstvom ocenjuje kot dostikrat napačne, povezane z velikim zadolževanjem, ne da bi imeli vnaprej dobro preštudirane elaborate in tržne možnosti, kako se bodo te naložbe in odločitve povrnile. »Ta uprava vleče poteze, ki jih v času recesije sam ne bi nikoli dovolil,« pravi Korelič, ki podpira odločitev prometnega ministra Patricka Vlačiča za revizijo v Luko Koper in nekatere kadrovske menjave. Korelič sicer kot neustrezno ocenjuje delo nadzornih svetov in uprav v Luko Koper, Intereuropi in Istrabenzu. Kot meni, je treba v nadzorne svete in uprave postaviti kompetentne ljudi, ki bi bili tudi dovolj strokovni.

»Če bi bil interes, da se nadaljuje uspešen razvoj, bi zamenjavo lahko iskali znotraj ekipe. Pa me žal niso hoteli poslušati. Na odgovorna mesta so postavili politične kadre brez ustreznih znanj, zato so danes ta podjetja tam, kjer so. Govorim zlasti za Luko Koper in Intereuropo, kjer je država posredno ali neposredno večinska lastnica,« je za Dnevnikov Objektiv med drugim pojasnil Korelič.

Letos bo po pisanju Dela v Luko Koper sicer prišlo do večjih kadrovskih sprememb. Najprej, predvidoma februarja, bodo večinski lastniki zamenjali tri in nadomestili enega od skupno devetih članov nadzornega sveta. Po nekaterih informacijah naj bi prvi nadzornik postal prav Korelič, ki je za Dnevnikov Objektiv povedal, da tega položaja, če bi mu ga ponudili, ne bi odklonil.

V naslednjih mesecih bosta sledili revizija poslovanja in menjava vsaj dela uprave v Luko Koper, še piše Delo. Možna je tudi menjava Časara, ki je postal član Janševe vlade v senci. Mandat se mu sicer izteče jeseni 2010. (STA)

BOVEC

Smrtna nesreča lednega plezalca

BOVEC - Pri plezanju po zaledenem Zapotoškem slapu v dolini Trente se je včeraj dopoldne smrtno ponesrečil 28-letni plezalec iz okolice Cerknega. Kot so povedali v novogoriškem Operativno-komunikacijskem centru, je omahnil z višine desetih metrov. Po poročanju MMC RTV Slovenija so 28-letniku pomagali člani gorske reševalne službe Bovec, vendar je bilo zanj prepozno. Druge podrobnosti pa do sinočnjega zaključka redakcije niso bile znane.

Poleg tega je bilo na slovenskih smučiščih v zadnjih dneh poškodovanih več smučarjev. V petek so se na smučišču Vogel in Kope poškodovali trije, pri sankanju na Veliki Kopi pa en otrok, so včeraj sporočili s Centra za obveščanje RS (CORS). Na smučišču Kope v občini Vuzenica sta se v petek dopoldne poškodovala smučarja, ki so ju na smučišču oskrbeli gorski reševalci in zdravnik, nato pa so ju prepeljali v Bolnišnico Slovenj Gradec. V Žagarjevem grabnu na smučišču Vogel v občini Bohinj pa se je popoldne poškodoval smučar, ki so ga prav tako na smučišču oskrbeli reševalci in ga z motornimi sanmi prepeljali v dolino.

ČEDAD - Na pobudo kavarne San Marco

Rekordna gubanca

Tehtala je kar 48 kilogramov, izdelal pa jo je Berto Pan iz čedajske pekarnе Cattarossi

RONŠKO LETALIŠČE - Namera Alitalie

Manj letov za Rim, nobenega za Neapelj

TRST - Nova družba Alitalia bo zmanjšala število letalskih povezav med Ronkami in Rimom, povezava z Neapljem pa bo ukinjena. Vest je posredovala sama družba Aeroporto Friuli Venezia Giulia SpA, ki upravlja ronško letališče. Število dnevniških povezav z Rimom se bo od dosedanjih sedmih znižalo na pet, saj bodo združili skoraj sočasne leto družb Alitalia in AirOne v jutranjih in prvih popoldanskih urah. Za trikrat dnevno letalsko povezavo z milanskim letališčem Malpensa, ki jo je Alitalia ukinila pred nekaj meseci, bo še naprej skrbela družba Air Alps, medtem ko kaže, da ukinitve povezave z Neapljem ne bo dokončna, ampak bo zaenkrat trajala pri-

bližno poltretji mesec, do vstopa v veljavo poletnega urnika, ki bi moral vsebovati tudi »popravek« glede tega. Ronško letališče namerava vsakokor nadoknaditi izgubo dveh dnevniških povezav z italijansko prestolnico z uporabo letal, ki premorejo večje število potnikov, predsednik uprave družbe Aeroporto Friuli Venezia Giulia SpA, tržaški župan Roberto Dipiazza, pa je napovedal protiukrepe. Po njegovih besedah bo združitev med družbama Alitalia in AirOne gotovo imela posledice, ronško letališče pa se bo obrnilo na druge letalske družbe. Dipiazza namreč ne verjame več v Alitalia: »Prej sem bil domoljub, zdaj pa nisem več,« je dejal.

ČEDAD - Gubanca, ki so jo letos pripravili na pobudo kavarne San Marco v Čedadu, je tehtala letos kar 48 kilogramov. Pobudo pripravljajo za svoje odjemalce že četrto leto zapored in vsako leto dosežejo nov rekord. Tako so prvo leto naredili 37 kg težko gubanco, lanska pa jih je tehtala 43,5. Letos je je bilo skoraj za pol stota in z metrom premera. Gubanco vsako leto speče čedajska pekarna Cattarossi, njen avtor pa je pek Berto Pan (nomen est omen, op. ur.).

Rekordno gubanco so predstavili na dan Novega leta pod ložo občinske palače v beneškem slogu, v kateri se nahaja tudi kavarna. Seveda ni mogel manjkati primeren šampanjec, prav tako iz Furlanije, ki ga je za priložnost ponudil znameniti vinar Girolamo Dorigo iz Buttrija, spremljal pa ga je častni svetovni predsednik enologov Piero Pittaro. Predstavitev in pokušnje z zdravico so se udeležili številni predstavniki mestnega življenja z županom Attiliom Vugo na čelu. V sporočilu kavarne San Marco so navedeni tudi podatki o izvoru imena gubanca, za katere mnenja sicer niso enotna, a so vsi slovenskega izvora, njena domovina pa je nedvomno v Nadiških dolinah.

ČEDAD - V torek, 6. januarja ob 15. uri v gledališču Ristori

Dan emigranta, srečanje za dober začetek leta

ČEDAD - Kot vsako leto se bo v torek, 6. januarja, na dan treh kraljev tudi letos v Čedadu odvijal tradicionalni Dan emigranta. Gre za srečanje, ki privabi veliko Slovencev iz vseh krajev Videmske pokrajine, njihovih sorodnikov iz tujine, ki za praznike obiščejo domače kraje, pa tudi veliko Slovencev s Tržaškega, Goriškega, Posočja in osrednje Slovenije. Gre za največjo manifestacijo beneških Slovencev in prvo v letu nasploh.

Program se bo v gledališču Ristori začel ob 15. uri, pozdravili pa bodo deželni odbornik Roberto Molinaro, Stefano Predan za slovenske organizacije Videmske pokrajine, senatorka Tamara Blažina in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš. Z ministrom se bodo ob tem tudi srečalo predstavništvo Slovencev v Italiji.

Kulturni program nosi naslov Iz leta v leto in bodo v njem sodelovali Beneško gledališče, Mladi Beneškega gledališča, BK-evolution in pevci Sejma beneške pesmi.

Prizor z lanskega Dneva emigranta

KROMA

CELOVEC - BZÖ postavlja manjšinsko vprašanje kot eno glavnih prevolilnih tem

Martin Strutz glede dvojezičnih tabel grozi s tožbo zoper zveznega kanclerja

CELOVEC - Še pred uradnim začetkom volilne kampanje za deželnozborske volitve, ki bodo 1. marca 2009 na Koroškem, je jasno, da sta si desničarski stranki BZÖ in FPÖ (in tudi del ljudske stranke - ÖVP) izbrali kot eno glavnih tem manjšinsko vprašanje, še posebej dvojezične krajevne table. To je bilo sicer tudi napovedano in je pričakovati, da bo tema v času do volitev vseskozi v ospredju. Tako je Martin Strutz, generalni sekretar združenja BZÖ, ki ga je ustanovil v prometni nesreči preminuli Jörg Haider, brez vsakršnega ovinkarjenja napovedal, da bodo dvojezične krajevne table tema deželnozborskega volilnega boja BZÖ-ja na Koroškem. Hkrati je ostro napadel koroške socialdemokrate (SPÖ), ko je dejal, da je „vsak glas za SPÖ glas za dodatne dvojezične napise“.

Strutz, ki je bil nekaj časa celo Haiderjev prvi namestnik v koroški deželni vladi in nato predsednik koroškega deželnega zbora, je nadalje napovedal, da bo BZÖ v slučaju, da zvezni kancler Werner Faymann ne bi upošteval sklepa koroškega deželnega zbora, v katerem se je ta decembra lani (večinsko) izrekel proti vsakršni dodatni dvojezični tabli in zahteval rešitev na podlagi ustavnega zakona, celo razmislil o ministrski tožbi zoper zveznega kanclerja.

Napoved kanclerja Faymanna v začetku minulega tedna med svojim obiskom na Koroškem, ko je dejal, da želi rešiti vprašanje takoj po deželnozborskih volitvah na Koroškem, pa je Strutz označil kot »nevarno grožnjo«. Ob tem je – tako kot svobodnjaki in tudi ljudska stranka na Koroškem – tudi Strutz zahteval preštevanje slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Glede vprašanja dvojezičnih krajevnih tabel je zavzel stališče tudi predsednik Enotne liste (EL) Vladimir Smrtnik. Kot pred njim predstavniki narodnostnih političnih organizacij koroških Slovencev (NSKS, ZSO, SKS) je tudi Smrtnik mnenja, da bo mogoče rešiti vprašanje dvojezičnih krajevnih tabel na južnem Koroškem po deželnih volitvah. Po njegovem pa bo noviči potrebno »sklepati kompromis«.

Povsem drugačnega mnenja kot

Model dvojezične table po Haiderjevi zamisli

IL

narodnostni politiki iz vrst slovenske manjšine pa je ravnatelj Slovenskega znanstvenega inštituta (SZI) v Celovcu Avguštin Malle. Kot gost v oddaji slovenskega sporeda Avstrijske radiotelevizije (ORF) »Zajtrk s profilom« ugleadni zgodovinar, ki bo v ponedeljek praznoval svoj 65. rojstni dan, ne verjame, da bodo oblasti izkoristile petletno obdobje brez volitev po marcu 2009 in zaključile tudi to poglavje. S strani uradne koroške kot tudi zvezne politike kratkoma da ni pripravljenosti, da se reši to vprašanje, je menil Malle. Pri tem je tudi opozoril, da »slovensščina v javnosti nima veljave«.

Jože Marketz novi škofov vikar

CELOVEC - Krški škof Alois Schwarz je s 1. januarjem 2009 imenoval dolgoletnega ravnatelja Slovenskega dušnopastirskega urada in župnika na Radišah Jožeta Marketza za škofovega vikarja za bogoslužje, misijone in evangelizacijo. Marketza da je za to nalogo imenoval »zaradi njegove temeljite teološke kompetence, njegove sposobnosti za refleksijo in zaradi poznanih kvalitiet pri organizaciji dela«, citira škofa Schwarza tiskovna služba krške škofije.

Ivan Lukan

RAI - Drevi ob 20.55 na slovenski televiziji

Vabilo v gledališče z igro Tubotubatubetubitu

Na slovenski televiziji RAI nedeljske oddaje v novem letu odpirajo z vabilom v gledališče. Drevi bo ob 20.55 na sporedu igra z naslovom Tubotubatubetubitu, ki jo je napisal in režiral Marko Sosič. Predstava je namenjena otrokom in pa odraslim, ki naj ne pozabijo, v kakšnih okoliščinah žive nekateri otroci. Tubotubatubetubitu ni le besedna igra, je predvsem srčna zgodba o nepričakovanem srečanju med dečkom in deklico, ki odraščata na smetišču. Predstava vsebinsko odraža nekatere od temeljnih smernic Sosičeve poetike, predvsem iskanje zgodb z obrobja, tokrat z mislijo na milijone zapuščenih otrok. Sosičev tekst pripoveduje zgodbo dveh otrok, ki prihajata iz greznice, živita v kanalizacijah in občasno stopita na svež zrak ter zaživita preko močne interakcije s publiko. Zato si je avtor zamislil zanj specifični jezik, ki ga sestavljajo zvoki in kretnje v slogu neke prvobitne govornice, ki v sebi nosi tudi dobro mero humorja.

V predstavi, ki si jo na RAI STV lahko ogledate tudi v četrtek ob 20.50, nastopata igralca SSG Nikla Petruška Panizon in Romeo Grebenšek.

Lažji potresni sunek v Posočju

KANAL - Seizmografi državne mreže potresnih opazovalnic so včeraj ob 10. uri zabeležili šibek potresni sunek. Po prvih podatkih je bilo žarišče potresa v bližini Kanala, 70 kilometrov zahodno od Ljubljane, so sporočili iz Urada za seizmologijo in geologijo pri Agenciji RS za okolje. Preliminarno ocenjena magnituda potresa je bila 2,6, intenziteta potresa v širšem nadzariščnem območju pa ni preseгла tretje stopnje po evropski potresni lestevici. Po prvih podatkih so potres čutili prebivalci Kala nad Kanalom. Po poročanju agencije Ansa so potresni sunek magnituda 2,9 po Richterjevi lestevici zabeležili tudi v naši deželi in sicer v beneški občini Srednje, ki meji s kanalsko onkraj Soče. Vest je sporočila deželna Civilna zaščita, ki je obenem javila, da sunek ni povzročil škode.

Videmski zdravstveni dom bo po 6. januarju odločil o sprejetju Eluane Englaro

Vodstvo zdravstvenega doma »Citta' di Udine« bo po 6. januarju odločilo, če bo sprejelo Eluano Englaro za izvedbo razsodbe, ki omogoča prekinitev umetnega prehranjevanja nesrečnice. To je včeraj agenciji Ansa sporočil pooblaščenec upravitelj videmske bolnišnice Claudio Riccobon. Dejal je, da so v teku nekatere preučitve tehničnih in administrativnih aspektov, nakar bo vodstvo sprejelo odločitev. Riccobon je povedal, da gre za poglobitev vprašanja kompetenc države in dežele in s tem v zvezi stališča ministra Maurizioa Sacconija, pri čemer gre upoštevati, da zdravstveni zavod deluje na zasebni osnovi in izven okvira državnih sanitarnih storitev.

Kot je znano, je Englarova po prestani avtomobilski nesreči že 17 let v komi in vegetativnem stanju, njen oče Beppino pa je večkrat izrazil željo, da bi hčerko končala svoje življenje v Furlaniji, rodni deželi Englarovih.

Akcija finančne straže proti trgovini z mamil

PORDENON - Agenti finančne policije pordenonskega poveljstva so po široko zasnovani akciji prijavi sodnim oblastem šestnajst ljudi, od katerih so jih osem tudi aretirali, pri tem pa so zasegli štiri kilograme mamil. Vest je včeraj sporočil poveljnik pordenonskega območja, podpolkovnik Sergio Lancerini. Finanč ni stražniki so se pri tem angažirali tudi v preventivni akciji, predvsem na višjih srednjih šolah.

Kakšna jamstva nudi ta država, kar zadeva izvajanje prava, zakonov, pravice? Kakšna jamstva nudi proti zlorabi oblasti? Nobenega. Nekaznivost, ki krije huda dejanja proti skupnosti in javnim dobrinam je vredna režima južnoameriškega tipa: niti enega od velikih škandalov, ki so izbruhnili v zadnjih tridesetih letih, niso razjasnili, nihče od odgovornih ni bil kaznovan; v vsakem mestu in vsaki vasi bi lahko sestavili dolg seznam malverzacij, primerov izsiljevanja in zlorabe; tiste, ki izpolnjujejo svojo dolžnost, predvsem kot navadni davkoplačevalci, imajo najprej dosledno za norca, potem pa jih še osmešijo, s tem da one, ki so utajili davke, še nagradijo z zakoni o davčnih odpustih, kar jih le še spodbuja, da se poživljajo na zakone in da še naprej slabo ravna.

Ta misel se povsem prilega današnjim razmeram v Italiji, kjer je val korupcije s posebno silo butnil ob sicer že zdavnaj privajeno, preizkušeno in skoraj zasvojeno ter apatično zavest javnosti, potem ko so skušnjave po zlorabi oblasti za polnjenje lastnih žepov okužile tudi tisto levo stran, ki je imela do sedaj znatno manj izkušenj na področju upravnega goljufanja ter ropanja javne lastnine, pa tudi manj nagnjenja za takšne zadeve.

V resnici so te besede stare natančno trideset let. Izrekel jih je leta 1979 znani sicilski književnik Leonardo Sciascia, ki je svojo intelektualno pronicljivost in premočrnost posodil tudi politiki ter se v italijanskem in evropskem parlamentu, najprej v vrstah KPI, nato radikalne stranke, boril za bolj pošteno družbo. Žal se od takrat ni veliko spremenilo. Pravzaprav se je, vendar na slabše. Sprva je sicer kazalo, da bo val sprememb, ki je spremljal padec Berlinskega zidu in pometa z realnim socializmom, prečistil tudi v kapitalističnem sistemu od klientelizmov in podkupovalne mrzlice okužen zrak, za kar so se zavzemali Sciascia in mnogi drugi njemu podobni bojeviti razumniki. In ne samo v Italiji.

Na politični sceni jim je še pred tem svetil s svojo prodorno teorijo o moralizaciji političnega in upravnega življenja tajnik takrat vplivne in močne Komunistične partije Italije Enrico Berlinguer, ko je v začetku osemdesetih let silovito udaril po vladajočih strankah, ki so, kot je dejal, okupirale državo in vse njene institucije. Polastile so se krajevnih uprav, zavarovalnih ustanov, bank, javnih podjetij, kulturnih ustanov, bolnišnic, univerz, televizije in nekaterih velikih časopisov. Vse poteka, je dejal, v funkciji interesov strank, struj ali klanov. Do bančnega kredita je mogoče priti samo če koristi tem ciljem, če zagotavlja določene prednosti in služi klientelarnim odnosom. Prav tako je z upravnimi dovoljenji, z določanjem zakupov, z dodeljevanjem univerzitetnih stolic, s financiranjem struktur in infrastruktur itd., glavno je, da koristniki izkažejo zvestobo stranki, ki je pač določene ugodnosti zagotovila.

Vendar se moralno vprašanje po Berlinguerju ne bi smelo izčrpati zgolj s policijskimi in sodnimi posegi, to se pravi s prijavo in kaznovanjem tatov, izsiljevalcev, podkupovalcev in podkupljencev, temveč bi bilo treba seči globoko, do samih korenin podkupninske in sorodne lopovske prakse ter s temeljitim kulturno prečiščevalnim delom zagotoviti spoštovanje pravil in moralnosti. Če bo politika vztrajala pri dotedanji nemoralni praksi, je še poudarjal komunistični voditelj tistega časa, se bo demokracija v Italiji krepko ošibila in povečala se bo nevarnost, da taista demokracija zabrede v močvarno in se v njej zaduši, namesto da bi se razvijala.

V začetku devetdesetih let prej-

njega stoletja je kazalo, da so ta in druga svarila zalegla in da je končno prišel čas obračuna za korupcijo in za vse, ki so se v njenem naročju izživljali in redili na škodo poštenih davkoplačevalcev. Tako je prišlo do široko zasnovane akcije sodstva, ki bo šla v zgodovino pod imenom Čiste roke in v okviru katere so izvedli več kot 25 tisoč sodnih preiskav ter dokazali krivdo okrog 5000 poslovnežem in politikom, med katerimi je bilo pet nekdanjih predsednikov vlad, začenši z utemeljiteljem in nekakšnim ideologom tako imenovanega "tangentopolija" Bettinom Craxijem.

Ko se je naboj "Čistih rok" v naslednjih letih izčrpal in je tako imenovano prvo republiko zamenjala druga, so se upanja, da bodo čiste roke izoblikovale tudi čistejšo politiko s čistejšimi politikami, kaj kmalu izjalovila. Če se danes ozremo nazaj, bomo videli, da se moralno vprašanje ni izčrpal. Čisto nasprotno. S prihodom Berlusconija na politično sceno je dobilo nove, markantnejše in še bolj zaskrbljujoče oblike in razsežnosti. Kaže, da je danes največja vrednota prebrisanost oziroma zvižanost, ali lokavost (ne vem kateri izraz najbolj natančno ponazarja italijansko besedo "furbizia"). Poštenost ni več v rabi (če je sploh kdaj bila). Pravzaprav se je treba sramovati, ker je v nasprotju

s prebrisanostjo. Največje uspehe zagotavlja umetnost prevarantstva. Davčna utaja je krepost, davke naj plačujejo neumneži. Uveljavlja se načelo, da je vse dovoljeno, glavno je, da te ne odkrijejo. Obramba privilegijev postaja imperativ. Država pa nima več moči, da bi korenito ukrepala. Institucije, ki bi morale jamčiti pošteno izvajanje zakonov, so čedalje šibkejšee, pravna država se potaplja v breznu nemoči in korupcija pluje z vetrom v jadrih.

Skratka, to kar se je dogajalo v času, ko sta o tem zaskrbljenostjo in zanosom pisala Sciascia in Berlinguer, se dogaja še danes, vendar v znatno hujši obliki, in, kar je najbolj zaskrbljujoče, zajema vse stranke, ne glede na njihovo barvo.

Res je sicer, da korupcija v politiki ni nikakršna novost in da je obstajala ter še obstaja v vseh državah sveta, v vseh političnih sistemih. V Franciji je izbruhnil hud škandal za časa vladanja Jacquesa Chiraca in privedel v desetletju od 1994 do 2004 do obsodbe 604 tako desnih kot levih politikov zaradi korupcije. V Nemčiji je škandal Elf spodnesel nekdanjega kanclerja Helmuta Kohla, vendar je pozneje podobna zadeva doletela tudi Schroederja. Na Angleškem ni bilo nič bolje. Za časa vladanja konservativca Johna Majorja so poslance plače-

vali, da so v parlamentu postavljali vprašanja v korist zasebnikov, za časa Blaira pa je izbruhnil znani škandal s Formulo 1, ko je Ecclestone plačal laburiste, da bi izvzeli avtomobilsko dirko iz evropske zakonodaje o prepovedi oglaševanja tobaka na športnih prireditvah.

Obstajajo pa seveda znatne razlike. V večini evropskih držav, pa tudi drugod, škandali običajno odplaknejo krivce s političnega prizorišča ter ustvarijo pogoje za moralizacijo javnega življenja. V Italiji je nekoliko drugače. Le redkokdaj se zgodi, da bi kdo zapustil svoj stolček, pa naj še tako prekrši nad zakonodajo. V resnici se celo širi navada, da se ob nekem kaznivem dejanju na političnem področju ne znesejo nad krivci, temveč nad tistimi, ki krivce razkrivajo, to je nad sodstvom. Prav zaradi tega je sodstvo pod vse večjim udarom, medtem ko si politična kasta kuje zakone, po katerih se zaščiti pred sodnim preganjanjem, pa naj še tako laže, krade in izsiljuje. V tem je seveda Berlusconijsva šola edinstvena. Na koncu se zdi, da imajo v Italiji v okviru politične kaste večjo možnost napredovanja in uveljavljanja tisti, ki imajo na grbi sodne prijave ali obsodbe, kot da bi to bil nek zaščitni znak politične in upravne kakovosti. Skratka uveljavlja se omenjeni duh premetenosti, prebrisanosti, "furbizije".

Po vsem tem ni naključje, da sedi v italijanskem parlamentu nič manj kot 66 senatorjev in poslancev, ki so tako ali drugače vpleteni v sodne preiskave (ali že obsojeni). Največ jih pripada Berlusconijsvi strani. Kar 42 jih je. Sedem jih pripada Severni ligi, pet Casinijsvi UDC in dvanajst Demokratijski stranki. Torej kar lepo zastopstvo. Vsem tem gre pristoje še armada krajevnih upraviteljev, od Firenc do Neaplja in Abrucov, ali bolje rečeno od Alp do Sicilije, ki jih dolžijo zlorabe javnega položaja, a tokrat z razliko, da gre levji delež levici. To gre kot nalašč na roke Berlusconijski. Človek, ki ima za sabo kakšno desetino procesov zaradi korupcije, ki ga obtožujejo celo, da je podkupil sodnike in se je večkrat izmaknil roki pravice samo zaradi zastaranja kaznivega dejanja, ali ker je prilagodil zakone sebi v prid, si lasti še pravico, da daje opoziciji lekcije iz etike. Navsezadnje pa je med njim in levico vendarle še velika razlika.

Kakor koli že, iz povedanega se kaže slika, ki ne dela časti tej državi. Mednarodna organizacija Transparency International, ki se ukvarja s to problematiko na mednarodni ravni, objavlja vsako leto indeks koruptivnosti v kar 180 državah, postavlja Italijo na 55. mesto na lestvici, ali predzadnje (po Grčiji) v Evropi. V primerjavi z letom 2007 je nazadovala kar za štirinajst mest.

Pred kratkim je krožil naslednji vic: Združeni narodi so izvedli med prebivalstvom vsega sveta anketo, katere vprašanje se je glasilo "Izrazite pošteno svoje mnenje v zvezi s pomanjkanjem hrane v preostalem delu sveta." Iz analize raziskave je bilo razvidno, da Evropejci niso vedeli, kaj pomeni "pomanjkanje", Afričani niso vedeli, kaj je "hrana", Američani so vprašali za pojasnila o tem, kaj je mišljeno s "preostalim delom sveta", Kitajci niso razumeli pomena besede "mnenje", v italijanskem parlamentu pa še diskutirajo o tem, kaj je mišljeno pod besedo "pošteno".

Čeprav gre samo za vic, morda ne bi bilo slabo, če bi italijanski parlament in z njim vsa razmišljujoča Italija res odprli razpravo o tej besedi, ki je žal prišla iz rabe. To velja seveda za vse, predvsem pa bi moralo veljati za levico, ki se je v preteklosti upravičeno ponašala z večjo občutljivostjo za moralno vprašanje. Žal je medtem v svoji sli, da bi zastareli(?) model "stranke ljudstva" z določenim ideološkim nabojem zamenjala z modelom stranke, ki bi se znala bolje kretati v velikih centrih gospodarske oblasti, popolnoma pozabila na nekdanje opomine Berlinguerja. Škandali ne škandalizirajo več niti levice. Rezultati so vidni. Poraz za porazom, medtem ko Berlusconijsva politika neprestanih prevar uspeva kot še nikoli. Ali nepoštenost plača? Če je res tako, ne kaže nič dobrega. Zdi se, kot da Berlusconijsva Italija preveč dobesedno tolmači utemeljitelja političnega realizma Machiavellija in njegovo misel, da je politika ločena od morale, in vidi v Berlusconijski tistega "vladarja", ki mu je vse dovoljeno. Že tretjič ga imamo na grbi. Žal se ni uresničila Montanellijsva prerokba, da bomo kot pri boleznih imunih, ko bomo enkrat preizkusili Berlusconijsko na oblasti.

Kako bo v prihodnje, je vsekakor velika uganka. Kako bo z reformo sodstva, ki bi ga radi čim bolj onesposobili? Kako bo s prihodnjimi evropskimi volitvami in kako bo z drugimi reformami? Se bo desnica lotila tudi ustave in s tem zadala še en udarec sestradani demokraciji? Čas je, da levica skrene z nevarne poti, na katero se je napotila. Čas je, da se otrese amnezij in potegne iz predala Berlinguerjev nauk za moralizacijo javnega življenja. Čas je, da se začne uresničevati to, kar je svojčas izrazil (žal neposlusšan) mislec Bobbio: "Prva ustavna reforma: ne kradi!"

ZASKRBLJUJOČE STANJE V ITALIJI

Prva ustavna reforma: Ne kradi!

DUŠAN KALC

IZLETI PRIMORSKEGA DNEVNIKA - AGENCIJA AURORA - Od 17. do 21. maja

Francija - Alzacija pravo srce Evrope

V srcu Evrope, blizu švicarske in vzdolž nemške meje se nahaja ena najbolj značilnih in najbolj izvirnih regij Francije: Alzacija. S površino 8280 km² je najmanjša regija celinske Francije, ujeta med reko Ren na vzhodu in hribovjem Vogez na zahodu. Gorata pokrajina – najvišja točka je 1426 m visoki Grand ballon – se prepleta z živahnimi velikimi mesti, kot so Strasbourg, zgodovinski mesti Mulhouse in Colmar ter z prelepo pokrajino, kjer so grčki prekriti z vinsko trto.

Alzacija zato privablja in preseneča tudi z raznolikostjo svojih vinskih cest, kleti, umetnosti in narave. Letos pa je, nas organizatorje potovanja, Alzacija prepričala tudi zato, ker se tu nahaja kraj Natzwiller, kjer je bilo edino koncentracijsko taborišče, ki so ga zgradili nacisti na francoskem ozemlju, čeprav je od maja 1940 regija Alzacija-Lorena pripadala nemškemu rajhu. Mislimo na Natzweiler-Strudhof, taborišče, kjer je bil priprt naš Boris Pahor, ki je glede na dejstvo, da je tokrat v italijansko že drugič preveden roman Nekropola, izkoristil dano mu možnost in s polnim zagonom širši javnosti razkril našo polpreteklo zgodovino, katere so se in se je še mnogi otepajo. Pisatelj Pahor pa je na naraven a vztrajen in prepričujoč način načel to temo in izkazalo se je, da sluhatelji, starejši in predvsem mlajši, želijo in cenijo spoznati našo preteklost.

Ime Alzacija se prvokrat omenja v 7. stoletju, ko pod frankovskim kraljem Klodvikom pride v posest Frankov. Pri delitvi frankovske države se je z Verdunskim mirom leta 843 združila z Lotaringijo, v letu 870 pa s sporazumom v Meerssen pripade nemški državi pod Ludvikom Nemškim. Leta 962 postane Alzacija del Svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti, pod upravo Habsburžanov. V 13. stoletju je ozemlje razpadlo na manjše grofije. V času 30-letne vojne je jug Alzacije zasedbo Francozov ter s sporazumom v Münstru leta 1648 pripadel Franciji. Leta 1790 je bila regija med francosko revolucijo razdeljena na departmaja Bas-Rhin in Haut-Rhin. Pokrajina se ponovno priključuje Nemčiji po porazu Francije v vojni s Prusijo in podpisom Frankfurtskega miru v letu 1871, da bi bila s porazom Nemčije v prvi svetovni vojni in Versaillskim mi-

Colmar (desno) in Strasbourg (spodaj) s svojo slikovitostjo zadovoljita še tako zahtevnega turista

rom vrnjena Franciji. Zadnje zasedbo s strani Nemčije je doživela med drugo svetovno vojno, od 1940 do novembra 1944, ko jo zasedejo zavezniške sile pod poveljstvom francoskega generala Leclerca, pa je sestavni del Francije.

Strasbourg je središče zahodne Evrope, približno enako je oddaljeno od Atlantika, Baltika in Sredozemskega morja (okoli 750 km) kot tudi od Jadrana in Severnega morja (500 km), in prav ta lega mu daje velik prometni in politični značaj. V Evropski uniji ima pomembno vlogo, saj se tu nahaja Svet Evrope in Evropsko sodišče za človekove pravice pa tudi eno od dveh sedežev Evropskega parlamenta (drugi je v Bruslju). Mesto leži ob reki Ren, skozi mesto pa teče reka Ill. Iz galske naselbine je nastala rimska postojanka, v katero so vdrla germanska plemena. Germani in Rimljani so si na tem ozemlju večkrat izmenjavali oblast in oblast so si izmenjavali tudi njihovi potomci v stoletjih, ki so sledila, vse do konca druge svetovne vojne. Leta 1949 je bilo mesto izbrano za sedež Sveta Evrope. Zgodovinsko je-

dro Strasbourg Grande Ile je bilo leta 1988 kot eno prvih mestnih središč sprejeto na UNESCO-v seznam svetovne kulturne dediščine.

Mulhouse je za Strasburgom drugo največje mesto v Alzaciji znano po tekstilni industriji in zanimivih muzejih. Prvi zapis imena sega v 12. stoletje. Na razvoj mesta je vplivala ekspanzija tekstilne industrije sredi 18. stoletja, pozneje kemične in strojne industrije.

Mesto Colmar leži ob vzhodnem vzhodu Vogezov ob izlizu reke Lauch v reko Ill in razkriva bogato dediščino, ki jo vidimo na vsakem koraku, v arhitekturi, slikovitih kanalih in predelih mesta, med katerimi je najbolj opevana četrta imenovana »Male Benetke«.

Na potovanju si bomo ogledali tudi manjše kraje, ki pa niso nič naj zanimivi od slavnejših mest. Sprehodili se bomo po tlakovanih ulicah obdanih s tipičnimi alzaškimi hišami Ribeauvillu, se povzpeli do gradu trdnjave iz 12.st. Haut-Koenigsbourg, ki kraljuje nad Alzaško nižino. Obiskali bomo kon-

centracijsko taborišče Natzweiler-Strudhof, ki je delovalo od 21.maja 1941 do septembra 1944, ko so ga esesovci izpraznili in so ga Američani nato osvobodili 23. novembra 1944. Interniranih je bilo približno 40.000 oseb, umrlo pa naj bi jih približno 25.000.

Program

Prvi dan, nedelja, 17.maja
Trst/Gorica - Colmar

V zgodnjih jutranjih urah zbor udeležencev in odhod avtobusa proti Veroni, Milanu, mimo Švice do mesta Colmar v Alza-

Tretji dan, torek, 19.maja
Strasbourg

Polni penzion. Dan bo namenjen odkrivanju in spoznavanju alzaške prestolnice, kjer se reka Ill razdeli na pet rokavov in daje mestu prav poseben čar. Ogledali si bomo gotško katedralo Notre-Dame, ki je z višino 142 m veljala za najvišjo zgradbo na svetu od leta 1647 vse do leta 1874. V njeni ladji se nahaja tudi astronomska ura. Mesto se ponša z več srednjeveškimi cerkvami, z mestno opero Opera national du Rhin, z baročno palačo Rohan, pa še z Maison Kammerzell – ena najbolj znanih mestnih zgradb in še mnogimi drugimi, ki jih bomo občudovali med vodenim ogledom mesta. Sprehajali se bomo po predelu mestnega jedra Petite-France in uživali med trgovinami in tipičnimi lokali ob pogledu na »rešetkasta« pročelja zgradb. Večerja in nočitev.

Četrty dan, sredi, 20.maja
Strasbourg – Natzwiller - Mulhouse

Po zajtrku se bomo odpeljali proti mestu Mulhouse. Prvi postanek bo v Obernai, mestece ob vznožju svete gore Mont S.te Odile, obkrožene z vinogradi. Nadaljevali bomo do Natzweilerja kjer bomo obiskali taborišče o katerem nam Pahor pripoveduje v svojem romanu, letošnji uspešnici, Nekropola. Kosilo na poti. Ob prihodu v Mulhouse, nastanitev v hotelu nato večerja in nočitev.

Peti dan, četrtek, 21.maja
Mulhouse – Gorica/Trst

Zajtrk in nato začetek povratne vožnje proti domu, ki nas bo mimo Švice in severne Italije, ob krajših in daljših postankih vodila do Trsta in Gorice. Tudi na povratku bo kosilo prosto, ker le na tak način nam časovno zneso, da opravimo začrtano pot.

Cena potovanja je 598,00 evrov in vsebuje sledeče storitve:

ciji. Pot bo potekala po avtocesti, nato po slikoviti švicarski pokrajini vse do osrčja francoske regije Alzacija. Po poti bodo krajši postanki ter postanek za kosilo, ki bo prosto. Ob prihodu namestitvev v hotel, večerja in nočitev.

Drugi dan, ponedeljek, 18.maja
Colmar - Strasbourg

Dan bomo začeli z ogledom mesta Colmar, sprehodili se bomo ob slikovitih kanalih in občudovali zanimivo alzaško arhitekturo. Po kosilu se bomo odpeljali proti Strasbourg. Na poti si bomo ogledali Ribeauville, ki velja za eno najlepših mestec na področju alzaške vinske ceste. Obiskali bomo grad Haut-Koenigsbourg, ki se dviga iz skalovja in od koder se razprostira lep pogled na nižino. Zvečer bomo prispeli v Strasbourg in se namestili. Večerja in nočitev.

prevoz z modernim avtobusom vse predvidene takse, parkirnine in dodatni šofer namestitvev v dvoposteljnih sobah v hotelih s 3 in 4 zvezdicami polni penzion od večerje prvega do zajtrka zadnjega dne ogledi in vstopnine, ki jih predvideva program lokalni vodnik in naše spremstvo zdravstveno zavarovanje

V ceni ni vključeno: kosilo prvega in zadnjega dne, pijače, napitnine ter vse kar ni izrecno omenjeno v »Cena vsebuje«

Doplačilo za enoposteljno sobo je 139,00 evrov

Dokumenti: osebna izkaznica ali potni list.

ALZACIJA, KANADA, ANDALUZIJA IN IRAN

Vpisovanja in pogoji za potovanja v organizaciji agencije Aurora

Ob vpisu je treba poleg akontacije izročiti točne osebne podatke (ime in priimek, naslov in telef.število ter davčni kodeks).

Programi in cene: programi so okvirni in pri njih, do posameznih odhodov, bi lahko prišlo do sprememb zaradi menjav pri urnikih voznih redov ali drugih okoliščin, ki se lahko pojavijo v tako dolgem času.

Tudi pri cenah potovanj bi lahko prišlo do sprememb in to v primeru spremembe cene naftnih derivatov, letalskega prevoza ali letalskih taks. Zakon določa, da v kolikor morebitni povečanje presega 10% cene potovanja, ga potnik ni obvezan sprejeti in se potovanju lahko odpove brez odpovednih stroškov. Spremembo cene in odpoved potovanja zaradi nezadostnega števila prijaviteljev je dolžen organizator potovanja sporočiti udeležencem najkasneje 20 dni pred začetkom potovanja.

O vseh morebitnih spremembah boste obveščeni preko našega dnevnika.

Dokumenti: za potovanja v Iran in v Kanado je treba imeti veljavni potni list. Cepljenje ni potrebno, svetujemo pa posvet pri svojem zdravniku. Za Iran je potreben vizum; silhueta ženskega telesa ne sme biti poudarjena, zato morajo turistke imeti ohlapno haljo, moški morajo imeti dolge hlače, moška srnjica je lahko s kratkimi rokavi.

Za Španijo in Alzacijo je treba imeti osebno izkaznico. **Odpoved:** roki za morebitno odpoved potovanja so naslednji

- za potovanja v IRAN in v KANADO v primeru odpovedi do 30 delovnih dni pred začetkom potovanja znaša penala 15%, od 29 do 20 dni je 35%, od 19 do 10 dni je 60%, v zadnjih 9 delovnih dneh pa je penala 100%.

- za potovanje v ŠPANIJO in ALZACIJO se lahko rezervacija odpove brez stroškov do 40 dni pred odhodom. Po tem roku je za odpoved do 30 delovnih dni pred začetkom

potovanja penala 20%, od 29 do 15 dni 50%, od 14 do 8 dni 80% na celotni znesek potovanja. Sedem ali manj delovnih dni pred začetkom potovanja ni več odpovednega roka in prijavitelj izgubi celotni znesek potovanja.

Za vsa potovanja obstaja možnost, da že prijaviteljenega potnika nadomesti druga oseba v posesti veljavnega dokumenta in s privoljenjem osebe, ki deli sobo z odpovedancem. Pri potovanjih z letalom je sprememba imena potrjena potrditvi letalske družbe in ni vedno mogoča.

Za potovanja v IRAN in KANADO smo v cene vračunali tudi zavarovanje proti odpovedi, ki krije primere ko se mora prijavitelj odpovedati potovanju zaradi zdravstvenih razlogov in to dokáže z zdravniškim potrdilom. Ob vpisu vam bodo izročena pravila zavarovanja.

Tudi za potovanja v Španijo in Alzacijo se lahko zavarujete proti odpovedi. Premija znaša 25,00 evrov za Španijo in 12,00 evrov za Alzacijo

Akontacije, ki jih je treba vplačati ob vpisu, so naslednje:

Alzacija 150,00 Evrov

Španija 250,00 Evrov

Iran 700,00 Evrov

Kanada 700,00 Evrov.

Preostali znesek bo moral biti poravnani v dveh obrokih, razen za Iran, ko mora biti saldo vplačan do 16. marca 2009.

Posamezna potovanja bodo izpeljana z najmanjšim številom vpisanih in sicer:

Iran in Kanado po 20 potnikov, Španija 40 potnikov, Alzacija 45 potnikov

Tehnični organizator potovanj je agencija AUORA VIAGGI s.r.l., Trst; Licenca Dežele Furlanije-Juljske krajine št.0120/TUR/99; vpis REA Trst št.113456/11401/98; obvezno zavarovanje pri UNIPOL št.25837358 z dne 03.01.99.

IZLETI PRIMORSKEGA DNEVNIKA - AGENCIJA AURORA - Od 16. do 30. aprila

Iran - nekdanja Perzija

Cesarji, Homeini in... Alamut

Velika aktualnost, ki jo na svetovni borzi že 30 let vzbuja Iran, in bogata zgodovinska dediščina, sta bili vzmeti za letošnji daljnosežni izlet. Ko gre za Iran, ki ga navadno prikazujejo v negativni luči, je potrebno premostiti nekatere tabuje, in med namene izleta spada brez dvoma vsaj okvirno osebno preverjanje tamkajšnje stvarnosti in spoznavanje Perzijcev. Mednarodne politične razmere so skozi zadnje leto dokaj redno ponujale možnost, da bi ZDA (ali Izrael) napadle Iran s ciljem uničenja domnevnih jedrskih ambicij. Nov veter, ki je zavel preko Atlantika, se še ni uveljavil, malo verjetno pa je, da bo napad na Iran med prioriteta nove ameriške uprave. Zaskrbljenost za varnost je torej odveč! V krki vsej propagandi je neizpodbitno, da so Iranci izredno prijazni ljudje, da so vsaj v krajih, ki jih bomo izletniki obiskali, navajeni tujcev, da niso vsiljivi, da so ponosni in še bi lahko naštevali. Odnos do tujcev je povsem drugačen od tistega, ki se večkrat izraža v arabsko govorečih državah severne Afrike in bližnjega vzhoda. Obstaja sicer jezikovna pregrada, kajti ljudi, ki bi poznali evropske jezike (mislimo seveda na angleščino) ni veliko, čeprav se vsako leto beleži porast tega znanja.

Po ogledu zgodovinskih zanimivosti, ki bodo zaobjele obdobja pred našim štetjem (kdo se ne spominja perzijskih vojn iz nižje srednje šole z bitkami pri Termpilah, pri Salamina ali na maratonskem polju), do renesanse izpred nekaj stoletij, ko so se tudi perzijski šahi vključevali v tekmovanje kdo bo dal zgraditi lepše mošeje, slavnije šole, drznejše kupole in uporabil keramiko najčistejše turkizne barve. Vsega je v Iranu na pretek. Dovolj je opazovati in požirati kilometre, kajti država je dokaj velika stvar.

Predviden je prihod v glavno mesto Teheran, ki kot velikanska večina skoraj dveh milijonov kvadratnih kilometrov Irana, leži na nadmorski višini okoli 1200 metrov.

Prvi vtisi bodo svojevrstni, ker je žensko uradno osebje (carina, policija) še vedno oblečeno po dokaj strogih islamskih predpisih. Tudi naše ženske udeleženke se bodo morale prilagoditi iranskemu načinu oblačenja in primerjave v zvezi z »integralnostjo« bodo zapolnile vsaj nekaj nočnih ur.

Teheran je danes strahovit megalopolis preko 10 milijoni prebivalcev. Iz letališča na zahodnem koncu se ob dnevnih svetlobi jasno vidi oblak smoga, ki lebdi nad njim. Dve progji podzemne železnice sta v zadnjih nekaj letih nekoliko omilili nevarnost, konec koncev pa bomo dihalo ta zrak le za kratke čase.

Ker je mesto dejansko brez pravega središča in v njem ni posebno zanimivih zgradb in svetišč, pazljivo obiskovalcev pritegne kulturna ponudba. Dežela, ki je pojem preprog, ponuja izvrsten muzej te umetnosti in v njem bomo občudovali nešteto vrst teh ročnih izdelkov. ki jih v Iranu lahko imamo za umetnine. Narodni muzej je druga taka točka. V njem so razstavljene najdbe iz prazgodovine, iz časa osnivanja perzijske države pred več kot dvema tisočletjema in pol, od nastopa vpliva islama, do vladanja raznih dinastij šahov in dramatičnih dogodkov, ki so pretresali svet pred natanko 30 leti.

11. februar 1979 imamo za mejnik islamske revolucije. Nekaj časa bo potrebno posvetiti tudi temu obdobju moderne zgodovine, da ne bo preveč mošej »iz 12. stoletja«, obzidij »iz 8. stoletja« in minaretov »iz 15. stoletja«. Izven programske točke bi na južnem delu velemeda lahko bil mavzolej imama Homeinija, očeta revolucije, ki je sedaj sicer v popravilu. Kraj je cilj trajnega ljudskega romanja in zanimivo je opazovati versko vnemo in spoštovanje, ki ga ljudje čutijo do svojega duhovnega voditelja. Marsikaj se je v 30 letih v Iranu skvarilo, Homeini pa je lik, ki sije nad primeri zlorab in včasih strokovno nesposobno teokracijo. Zanimiva točka bi lahko bila tudi bivša ambasada ZDA, kjer so »islamski študenti privrženci imama Homeinija« približno leto dni za-

Iran se bo predstavil obiskovalcem z vsemi svojimi nasprotji in izrednim zgodovinskim bogastvom

drževali nekaj deset tavec in tako izsiljevali povratek domov vsaj nekaj desetnih milijard dolarjev iz švicarskih in ameriških bank.

Teheranski bazar je pravo mesto in idealen kraj, kjer se lahko prebije nekaj dni večernih ur. Pred mesecem dni so v bazarju beležili stavko! Trgovci so se upirali uvedbi davkov (v bistvu DDV-ja). To je za vlado močno znamenje, kajti velja prepričanje, da so »bazarji« tisti, ki sprejemajo velike politične odločitve.

Širaz bo iztočnica za skok v skrivnosti davne zgodovine, saj bosta naslednja dneva namenjena najprej obisku mesta in njegovih izrednih znamenitosti, nato pa spomenikov iz samega nastanka perzijske države. V kraju Pasargade je več mavzolejev in drugih obeležij. Med vsem izstopa grob Kira Velikega. V bližnjem Naqš-e Rostam je v navpični steni izklesanih nekaj grobnic slavni cesarjev. Posebno zanimivi so reliefi pod njimi, ki pri-

katere so ljudje polagali svoje rajne, da bi tam mrharji popolnoma očistili skelet, predstavlja dodatno spoznavanje te vere.

Iz Jazda do Isfahana ni posebno daleč (316 km), med potjo pa bo postanek v Nainu nudil možnost spoznanja tamkajšnjega sloga izdelovanja preprog, ki spadajo med najbolj značilne v itak bogatem izboru. V Nainu bo na voljo tudi etnografski muzej.

V Isfahanu bomo ostali dva dni. Mesto je pojem lepote: zelena oaza leži na 1367 m nadmorske višine, obdajajo jo pa popolnoma goli hribi. Mimogrede: v bližini Isfahana je tudi Natanz, kjer naj bi Iranci snovali svojo jedrsko bodočnost. Nevarnosti (glej uvod) ni, udeleženci pa bodo kasneje lahko rekli »bili smo prav tam«. Isfahan je prava poezija za ljubitelje eksotike. Ob palači cesarja Abbasa sta na glavnem trgu še velika mošeja in koranska šola, en del prostranega trga pa zapira pročelje izredno bogatega bazarja.

tijska opravila spada tudi obiranje čaja, ki na obstriženih grmljih raste v prostranih gajih v vsaj delni senci pomarančevcev. V tistem obdobju bi morala biti drevesa v polnem cvetenju. Vonj je naravnost omamljujoč.

Majhna vasica Masuleh (okoli 1000 metrov nadmorske višine) je zanimiva zaradi opazne štednje z gradbenimi zemljišči. Del cestiče je na zelo strmih pobočjih speljanih kar preko streh nižjestejočih hiš. Hoje je za kakih 15 minut. Po Kaspijskem morju (nam znan vonj morja bo vse prepričal, da to ni jezero) bomo zapluli za kratke izlete z ladjo in se nato skozi dolino v pogorju Elburza znova vrnili na planoto v mesto Qazvin.

Dulcis in fundo: obiskali bomo Alamut! Tisti grad, na katerem je Vladimir Bartol zgradil svoj fantapolitičen roman. Alamut obstaja zares in tudi zgodbe, o katerih je Bartol pisal, so povzete po zgodovinskih dejstvih. Alamut in več drugih približno tisoč let starih ostankov utrd ob spada v sklop »gradov hašišinov«. Italijanski »assassino« izhaja namreč iz hašiša, ki so ga pripadniki skrajne verske struje dobivali, da bi se počutili kot v nebesih in v omami po naročilu ubijali izbrane nasprotnike. Celotna zadeva je prav zanimiva in bo seveda podrobno opisana. Izletniki naj prej kar preberejo roman Alamut, da bo ocenjevanje stvarnosti strokovnejše. Ob koncu bomo organizirali politično-literarno debato. Do razvalin in ostankov gradu je približno 400 stopnic in nekaj stee. Pot ni pretirano naporna. Alamut leži na nadmorski višini okoli 2100 metrov, prejšnji dnevi na iranski planoti pa bodo izletnike primerno aklimatizirali.

Povratek bo hiter. Po ogledu Alamuta in okolice bo avtobus od Qazvina do Teherana vozil približno dve uri. V četrtek 30. aprila bo skoraj »prvomajska« budnica. Ob 7. uri bo »turkish hava yolari« prižgal motorja in še pred 9. uro bomo preleteli Bosfor. Na carigranskem letališču se seveda pije turško kavo, ne gre pa pozabiti na škatlo »lokuma«. Ko bo pri sv. Marku bilo poldan, bo letalo pristalo v Benetkah. Takoj mobi v roke in »prišli smo«!

Program

Prvi dan, četrtek 16. aprila, Trst/Gorica – Benetke - Teheran

Avtobusni transfer na letališče v Benetkah in odhod linijskega letala proti Istanbulu in dalje do Teherana. Ob 1.40 pristanek na letališču v Teheranu in transfer do hotela. Nočitev.

Drugi dan, petek 17. april, Teheran

Teheran, ogled mesta (arheološki muzej, muzej preprog, razstava keramike in stekla, šahova palača)

Tretji dan, sobota 18. april, Teheran - Širaz

Zjutraj bomo poleteli na linijskim le-

tu iz Teherana v Širaz, po kosilu ogled mestnih znamenitosti.

Četrty dan, nedelja 19. april, Širaz-Pasargade-Naqš e Rostam-Persepolis-Širaz

Dan bo namenjen ogledu grobnic starih perzijskih cesarjev in ostankov palača z reliefi iz dvornega življenja

Peti dan, ponedeljek 20. april, Širaz - Kerman

Prevozili bomo 550 km z avtobusom. Vožnja po puščavi ob slanica in oazah bo zelo zanimiva.

Šesti dan, torek 21. april, Kerman-Rayen-Mahan-Kerman

Celodnevna ekskurzija (200 km ca). Ogled srednjeveške utrdbe in mavzoleja pesnika Nuredina Nimata.

Sedmi dan, sredo 22. april, Kerman - Yazd

Iz Kermana do Yazda je 387 km. Vožnja po puščavi posejani z oazami in nasadi pistacij. Obisk glavne mošeje in zoroastrskih svetišč.

Osmi dan, četrtek 23. april, Yazd - Nain - Isfahan

Tudi ta dan bo izredno zanimiv in spet bomo prevozili ca. 300 km. V Nainu obisk etnografskega muzeja. Kraj je znan po svojih preprogah.

Deveti in deseti dan, 24. (petek) in 25. (sobota) april, Isfahan

Nedvomno najlepše mesto v Iranu. Ogromen trg z glavno mošejo (petek v islamskem svetu odgovarja naši nedelji), koranska šola, palača šaha Abbasa, vrhunski bazar, armenska četrt Džolfā, promenadni most.

Enajsti dan, nedelja 26. april, Isfahan - Teheran - Ramsar

Jutranji polet Isfahan - Teheran in z avtobusom do Ramsarja (281 km) preko približno 3000 m visokega prelaza v pogorju Elburza.

Dvanajsti dan, ponedeljek 27. april, Ramsar - Masuleh - Bandar e Anzali

Obisk slikovite vasi Masuleh in stik s Kaspijskim morjem s kratko vožnjo z ladjo po laguni.

Trinajsti dan, torek 28. april, Bandar e Anzali - Qazvin

Zato da iz subtropske pokrajine se vrnemo na iransko planoto bomo prevozili 280 km. Ogled zgodovinskih spomenikov in mesta.

Štirinajsti dan, sredo 29. april, Qazvin - Alamut - Teheran

Iz Qazvina se bomo povzpeli do Alamuta v spomin na Vladimira Bartola.

Petnajsti dan, četrtek 30. april, Teheran - Benetke - Gorica/Trst

Transfer do letališča od koder bo ob 07.00 poletelo letalo proti Istanbulu in dalje do Benetk, kjer bo pristalo ob 12.00. Transfer do Gorice in Trsta.

Dobro je vedeti

Vreme na iranski planoti je v drugi polovici aprila pretežno suho in sončno. Podnevi se morda doseže 30 stopinj, ponoči ni hladneje od 15. Ob Kaspijskem morju je predvsem vlažno, možen je tudi dež. Mraza ni.

Cena potovanja je 2.919,00 evrov in vsebuje naslednje storitve: letalski prevoz na redni liniji Benetke-Teheran - Benetke, preko Istanbula, ekonomski razred, notranje leto kot po programu, vse predvidene transferje, namestitve v dvoposteljnih sobah v hotelih kategorije 3, 4 in 5 zvezdic, usluge polnega penzionarja, ogledi in vstopnine med vodenimi ogledi kot po programu, tura z avtobusom ter vodniška služba, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje proti odpovedi, letališke takse, ki trenutno znašajo 165,00 evrov

V ceni ni vključeno: vizum (ca. 90,00 evrov), pijače, napitnine (ca. 50,00 evrov) ter vse kar ni izrecno omenjeno v »Cena vsebuje«

Doplacilo za enoposteljno sobo je 528,00 evrov

Dokumenti: potni list veljaven 6 mesecev po povratku, vizum. Cepljenja niso potrebna, svetujemo posvet pri osebnem zdravniku.

kazujejo zmagovalce pokojnika. Persepolis (Taht-e Džamšid) je prava paša za oči. Ob masivnih stebrih, kamnitih levih, ploščah s klinasto pisavo in stopniščih, je posebno zanimiv pogled na podanike perzijskih cesarjev. Na vsaki stopnici stoji eden, vsi pa se vzpenjajo do kraja, kjer je stal prestol. Izklesani so v belem marmornju, njihovi izrazi pa so tako živi, da bi še na fotografiji ne mogli biti bolj. V rokah nosijo razna darila, narodnosti pa se razlikujejo po pokrivalih. Nekateri so črne polti, kar priča o trgovskih zvezdah, ki jih je imela Perzija preko Rdečega morja.

V naslednjih treh dneh bomo izletniki postali ...potniki. Skozi pusto, edinstveno pokrajino bomo prišli najprej do Kermana (550 km), nato izvedli obvoz (200 km), ki bo vseboval naravne zanimivosti in arhitekturne spomenike in končno dosegli Jazd (387 km). Jazd je središče predislamskega zoroastrizma, čigar pripadniki so častili ogenj. Obisk stolpov, na

Skok do zelo živahnega promenadnega mostu in obisk z zgodovino nabite armenske četrti Džolfā bosta dorekla isfahansko pravljico.

Na isfahanskem letališču se bo dejansko zaključil ogled klasičnega Irana, kajti zadnji dnevi bodo posvečeni popolnoma drugačnemu okolju. V dveh potezah bomo z letalom dosegli Teheran in z avtobusom Ramsar ob Kaspijskem morju. Cesta je speljana skozi gorovje Elburza in je izredno slikovita, prelaz pa je postavljen nekje na 3000 metrih nadmorske višine! Zelo suh in podnevi prijetno topel zrak bo nenadoma zamenjal subtropsko okolje Kaspijskega morja ali Hazarja, kot mu pravijo domačini. Gladina leži kar 28 metrov pod našim morjem pri barmovljanskim topolinah. Zimzelena, vlažna in večkrat mokra pokrajina nas bo presenetila. Ob koncu aprila bi morali orati zalita polja in v blato vsajati sadike riža. Orjejo moški, sadijo pa ženske. Med kme-

IZLETI PRIMORSKEGA DNEVNIKA - AGENCIJA AURORA - Od 10. do 17. maja

Madrid in Andaluzija - moderna metropola in starodavna mesta

Primorski dnevnik, 30.12.1973:

»Dolgo časa smo se ubadali z mislijo kam, kdaj...saj smo v teh letih že obiskali....naročniki in čitatelji so že večkrat izrazili željo....potovali bomo z odličnim reaktivnim letalom DC-9, last slovenske družbe Inex Adria Aviopromet...«

Primorski dnevnik, 02.01.1995:

»...na željo mnogih bomo to potovanje ponovili, vendar brez Madrida...«

Primorski dnevnik, 04.01.2009:

Iz anket, ki ste jih izpolnili na zadnjih dveh srečanjih izletnikov smo razbrali vaše želje: večina ste si zaželeli Španijo. Pa naj bo Španija! Klasična tura po Španiji, to pomeni Madrid in Andaluzija. Obiskali bomo velika in slavna mesta, zgodovinske palače in trdnjave, mošeje spremenjene v mogočne katedrale, videli bomo nepregledne oljčne nasade in vinograde, mlini na veter nas bodo spomnili na Cervantejevega Don Quihota, peljali se bomo od pravljicnih »pueblo blanco«, belo pobarvane vasi, ki izgledajo, kot da visijo na pobočju hriba.

Španija je kraljevina, leži na Iberškem polotoku, ki si ga deli s Portugalsko. Prek gorske verige Pireneji meji na Francijo in državo Andorra. Vključuje Balearske otoke v Sredozemskem morju, Kanarske otoke v Atlantskem oceanu ter mesti Ceuta in Melilla v severni Afriki. Postala le ustavna monar-

Madrid (zgoraj, Plaza Mayor), Toledo (v sredini) in Sevilla (spodaj kraljeva rezidenca) so le majhen del zanimivosti, ki jih prinaša izlet v Španijo

spominjajo na sijajno obdobje kalifov iz Cordobe, ko je tu bil center omikanege sveta. V Cordobi, v predelu Barrio de la Juderia, se nahaja slovita Mezquita, mošeja tisočerih stebrov, ki je nema priča o razcvetu mesta v dobi kordovskega kalifata. Mezquita je ena največjih mošej na

pristanek na Madridskem letališču Barajas nato transfer v hotel. Nastanitev, večerja in nočitev.

Drugi dan, ponedeljek, 11. maja, Madrid

Pol penzion v hotelu. Jutro bo namenjeno ogledu španske prestolnice:

mo posvetili mestu, ki nosi ime po granatnem jabolku, v španskem jeziku granada. Mesto se vzpenja na pobočju treh gričev in zgleda kot razpočeno granatno jabolko. Dopoldne bomo sledili razlagi vodnika, ki nam bo pripovedoval o Mavrih, njihovem dolgem vladanju in

bolj znanih evropskih mošej, točneje moramo napisati mošejo-katedralo. Mogočna zgradba je dokaz, kako se lahko življenje nadaljuje tudi, ko pride do radikalnih družbenih sprememb. Mošejo, ki je bila ponos Mavrov so spremenili v ponos španskih kraljev in močne španske cerkve. Pot bomo nadaljevali proti Seville, kjer se bomo nastanili v hotelu. Večerja in nočitev.

Šesti dan, petek, 15. maja, Sevilla

Pol penzion v hotelu. Seville, mesto, ki je zablestelo z odkritjem Amerike, bomo posvetili cel dan. Dopoldne si bomo skupaj z vodnikom ogledali mestno jedro in največjo stolnico v Španiji, katedralo, ki je bila zgrajena, kjer je stala Velika Mošeja. Minaret je postal mogočni stolp – Giralda, ki velja za simbol Seville. Popoldne se bomo sprehodili po četrti Santa Cruz, občudovali bomo bisere arabske arhitekture, sevilski Alcazar – mavrska trdnjava, prekrasne »patio«, notranja dvorišča ali prave dnevne sobe na odprtem, kjer cvetijo pomarančevci, limone in razno cvetje.

Sedmi dan, sobota, 16. maja, Sevilla – Jerez de la Frontera – Ronda – Torremolinos

Po zajtrku bomo odpotovali proti morju. Prvi postanek bo v Jerez de la Frontera, mesto, ki leži nedaleč od Atlantskega Oceana. Okoli mesta se razprostirajo vinogradi, ki so ponesli ime mesta v svet in iz katerih pridelujejo svetovno znan »xeres« ali sherry. Ljubiteljem avtomobilskih športov je Jerez znan po svojem dirkališču, ljubiteljem konjskih športov pa za konjerejo. Drugi postanek bo v Rondi. Mesto je zelo slikovito s svojimi tremi mostovi čez globoko sotesko reke Guadalquivir. Ponaša se tudi z najstarejšo areno za biko-borbo v Španiji. Nastanili se bomo v Torremolinosu, sredozemskemu znanemu turističnemu središču na Costa del Sol. Večerja in nočitev.

Osmi dan, nedelja, 17. maja, Torremolinos/Malaga – Madrid – Benetke – Gorica – Trst

V kolikor bodo urniki letov ostali nespremenjeni bo po zajtrku nekaj prostega časa, preden se bomo odpeljali do letališča v Malagi. Od tu bomo poleteli do Madrida in nato še do Benetk kjer naj bi linjsko letalo pristalo ob 18.35. Avtobusni prevoz do Gorice in Trsta.

Cena potovanja je 1.148,00 evrov in vsebuje naslednje storitve: letalski prevoz na redni liniji Benetke-Madrid-Malaga - Benetke, ekonomski razred, vse predvidene transferje, namestitve v dvo-posteljnih sobah v hotelih s 3 in 4 zvezdicami, pol penzion od večerje prvega do zajtrka zadnjega dne, ogledi in vstopnine med vodenimi ogledi kot po programu, tura z avtobusom ter vodniška služba, zdravstveno zavarovanje, letalske takse, ki trenutno znašajo 142,00 evrov

V ceni niso vključena kosila, pi-jace, napitnine ter vse kar ni izrecno omenjeno v »Cena vsebuje«

Doplačilo za enoposteljno sobo je 207,00 evrov

Dokumenti: osebna izkaznica ali potni list.

hija s sprejetjem ustave, leta 1978, po smrti diktatorskega generala Franca. Meri 504.000 km² in šteje 46 milijonov prebivalcev. Je za več kot polovico večja od Italije, je pa manj gosto naseljena.

Madrid je glavno in največje mesto v državi, je prestolnica Španije od 16. stoletja dalje. Leži v sredini države in v zadnjih letih postaja pomembno trgovsko in industrijsko središče. Mesto nima tako bogatih zgodovinskih spomenikov kot stare španske prestolnice Toledo, Burgos in Valladolid, hrani pa zelo bogate muzejske zbirke in je arhitektonsko dovršeno mesto, saj si ga je njegov ustanovitelj, Filip II, zamislil že od svojega nastanka kot kraljevo mesto.

Toledo je glavno mesto pokrajine Castilla-La Mancha, nahaja se v ovinku reke Tago, na zelo slikoviti vzpetini. Mesto se še dandanes predstavlja v svoji srednjeveški podobi, ozke tlakovane uličice vodijo od cerkve do samostana in do starinskih sinagog, ki pričajo o španski mavrski preteklosti. Vsaka cerkev je skrinja, ki v svoji notranjosti skriva umetnino. Mesto je vpisano v UNESCO-v seznam svetovne kulturne dediščine.

Andaluzija je južno zahodna regija, ki jo oblikuje zelo raznolika pokrajina: hribovje Sierra Morena, dolina reke Guadalquivir, sredozemska obala in z oljkami, oranževci in trtami prekrito nepregledno valovito gričevje. Starodavna andaluzijska mesta izgledajo sanjava in

svetu, mesto Cordoba je tudi vpisano v UNESCO-v seznam svetovne kulturne dediščine. Granada hrani »mavrsko akropolo« ali »čipkarsko palačo«, Alhambro, mojstrovino islamske umetnosti ter krasne vrtove in trdnjavo El Generalife. Sevilla je najbolj reprezentativno mesto Andaluzije, ki je temperamentna in strastna, domovina bikoborbe in flamenca, pokrajina sonca in vesele zabave. Prelepi »patio« - notranja dvorišča nas bodo spremljala do največje stolnice v Španiji in njenim znamenitim stolpom La Giralda. Tu je nagrobnik Kristofa Kolumba, mavrska palača Alcazar pa je ena najbolje ohranjenih tovrstnih zgradb na celem polotoku.

Obiskali bomo tudi manj znane a izredno lepe in zanimive kraje kot sta Jerez de la Frontera, znan po svojih vinih in dirkališču ter Ronda, slikovito mesto nad globoko sotesko reke Guadalquivir.

V Andaluziji so rojene slavne osebnosti, kot sta slikarja Murillio in Diego Velasquez ter poeta Seneca in Federico Garcia Lorca, ki so iz svoje rodne zemlje črpali silovito moč za ustvarjanje.

Španija dan za dnevno:

Prvi dan, nedelja, 10. maja, Trst – Gorica – Benetke – Madrid

Avtobusni transfer do letališča Marco Polo v Benetkah od koder bo ob 12.20 poletelo letalo za Madrid. Ob 14.45

Plaza Espana, park Retiro, Puerta del Sol, Plaza Mayor in seveda Palacio Real, kraljeve palače s čudovito notranjo opremo. Popoldne bo prosto, da vsak si lahko še ogleda kar ga najbolj zanima, mogoče slovite zbirke, ki jih čuva muzej Prado ali muzej Centro de Arte Reina Sofia, ki slovi po kolekciji španskega kubizma in surrealizma, ali da se sprehaja po prostornih drevoredih, ob luksuznih trgovinah ali pa še, da stika po »bodega«, starih trgovinah in kavarnah na Plaza Mayor.

Tretji dan, torek, 12. maja, Madrid – Toledo – Granada

Po zajtrku bomo odpotovali proti stari prestolnici, 60 km oddaljenem Toledu. Od daleč se nam bo prikazalo obzidano mesto nad reko Tago, kjer si bomo ogledali lepo ohranjeno mestno jedro. Toledo je znano po svojem jeklu in po krasnih jeklenih izdelkih. Tu je prav vse vredno ogleda, posvetili se bomo ogledu katedrale in v njeni zakristiji hranjeno zbirko del slikarja El Greco, ki je tu živel in ustvarjal. V cerkvi Sao Tome si bomo ogledali sliko Pokop grofa d'Orgaz, ki velja za eno najlepših del El Greca.

Po ogledu bomo pot nadaljevali proti Granadi, kamor bomo prispeli v poznih popoldanskih urah. Nastanitev, večerja in nočitev.

Četrti dan, sredo, 13. maja, Granada

Pol penzion v hotelu. Cel dan bo-

velikemu vplivu, ki so ga zapustili predvsem v Andaluziji. Kompleks Alhambra in Generalife priča o veličini njihovih mojstrov, ki so ustvarjali pod Sierrro Nevada.

Popoldne bomo uživali ob spehanjanju in odkrivanju spodnjega dela mesta ali pa predela Albaicin, kjer je še ohranjen mavrski čar in način življenja. Večerja in nočitev.

Peti dan, četrtek, 14. maja, Granada – Cordoba – Sevilla

Zajtrk in nato odhod proti Cordobi. V Cordobi si bomo ogledali eno naj-

IZLETI PRIMORSKEGA DNEVNIKA - AGENCIJA AURORA - Od 7. do 20. septembra

Kanada, dežela izrednih prostranstev, svobode in divjine

Nacionalno geslo Kanade se glasi »od morja do morja« saj njene obale oblivajo Atlantski ocean, Tihi ocean in Arktično morje. Vmes pa so gorovja, neskončni gozdovi, jezera, ledeniki, tundra, parki in seveda mesta. Nekoč se je imenovala Kanata, kar pomeni vas – zanimivo za državo, ki je po površini druga na svetu.

Kanada kakršno poznamo danes, obstaja šele od leta 1949, ko so se prebivalci Nove Fundlandije s plebiscitom odločili za priključitev kanadski federaciji. Proces, ki je privedel do te odločitve je potekal več kot štiri stoletja. Prvi prebivalci Kanade so prišli pred približno 20.000 leti iz Azije. Dežela je bila nenaseljena imela pa je naravna bogastva, ki so lahko preživljala ljudi in živali, ki so živeli nomadsko življenje. Prvi so tu ustanovili oporišče Vikingi okoli leta 1000. Po Kolumbovem odkritju Amerike pa se je začelo tekmovanje za prevlado na novi celini med takratnimi kolonialnimi silami. Na tako veliki površini je bilo prostora za vse, tako so ozemlja kot svojo last razglašali Angleži, nato Francozi, potem Škoti pa še Irci in drugi – seveda ni šlo brez spopadov, zvijač in mirovnih pogodb. Uradna jezika sta še danes angleščina in francoščina, na severu države pa se uporabljajo tudi jeziki prvotnih ljudstev. Glavno mesto je Ottawa, največje mesto pa je Toronto. Kanada je ena izmed sedmih svetovnih industrijskih velesil, ima visoko razvito industrijo, ki temelji na naravnem bogastvu. Je ena največjih porabnic energije na prebivalca, to pa si lahko privoščijo zaradi velikih hidroenergetskih zmogljivosti. Država veliko vloga v raziskovanje in razvoj, predvsem podpira kmetijstvo, ribištvo in gozdarstvo istočasno pa se zaveda važnosti ekološkega pristopa do razvoja in se

Kanada ponuja obiskovalcem velika mesta, prostranost države in številne lepote narave

rem delu mesta stoji Citadella, lepi trgi, bazilika Notre Dam, latinska četrt,...

Ottawa je glavno mesto Kanade, leži ob reki Ottawa River oz. Riviere des Outaouais, to sta agnleško oz. francosko ime iste reke, ime je dvojezično, ker je mesto državna prestolnica in sta oba jezika enakovredna. Mesto slovi po parkih, cvetju in imenitnih rezidencah, gotskih kamnitih palačah s strehami iz bakra, bogatimi muzeji in galerijami.

Niagarski slapovi so skupina velikih slapov, ki razmejujejo Združene države Amerike in Kanado. Niagarski slapovi slo-

Avtobusni transfer do letališča in polet linijskega letala za Montreal. Po pristanku letala in prevzemu prtljage prevoz do hotela in namestitve.

Drugi dan, 8. september, Montreal

Dopoldne vodeni ogled »ameriškega Pariza«, popoldne prosto za osebna odkrivanja tega tri milijonskega mesta, ki slovi tudi po svoji 30 km² veliki podzemski pasaži.

Tretji dan, 9. september, Montreal – La Tuque (301 km)

Odpeljali se bomo proti severnemu bregu reke sv. Lovrenca in vozili po deželi Mauricie, ki je prekrasna pokrajina prekrita z gozdovi in jezeri. Prespali bomo v kraju La Tuque.

Četrty dan, 10. september, La Tuque – St. Felician (173 km)

Dopoldne si bomo ogledali zgodovinski naselje Val Jalbert, kjer bomo poživljali življenje ljudi ob koncu XIX stoletja, ko je bil v polnem teku lov na zlato. Nato se bomo predali ekološkemu sistemu, ki vlada v parku St. Felician, kjer živijo tipične kanadske živalske vrste v svojem naravnem okolju.

Peti dan, 11. september, St. Felicien – Saguenay (241 km)

Pravi »kanadski dan« bomo prisostvovali lekciji o črnem ameriškem medvedu, njegovih značilnostih in navadah. S kanujem se bomo peljali do domorodcev, da bi zvedeli nekaj več o njihovem življenju.

Šesti dan, 12. september, Saguenay – Tadoussac (233 km)

Tudi to bo »kanadski dan«. Odpeljali se bomo do mesta Tadoussac, kjer se bomo vkrkali na ladjo in odpluli na opazovanje kitov. Videli naj bi razne vrste sesalcev, med katerimi tudi znamenitega belega kita Beluga.

Sedmi dan, 13. september, Tadoussac – Quebec City (400 km)

Odpeljali se bomo proti Quebec Cityju, zibelki francoske kulture v severni Ameriki. Vozili se bomo po prekrasni pokrajini Charlevoix, ki je vpisana v UNES-

CO-v seznam svetovne kulturne dediščine. Postanek bo v svetišču St. Anne de Beaupre, ki je zelo znana in čaščena romarska pot, nato pri mogočnem slapu Montmorency, ki je s svojimi 83 metri krepko višji od Niagarskih slapov.

Osmi dan, 14. september, Quebec City

Dopoldne bo ogled mestnega jedra kjer se nahaja Citadella in utrdbeno obzidje. Obvezen je postanek na terasi Dufferin od koder je prekrasen pogled na reko sv. Lovrenca. Popoldne pa se bomo prepusili čarom starega mesta.

Deveti dan, 15. september, Quebec City – St. Alexis des Monts (286 km)

Pot od Quebec Cityja do Ottawe je dolga, zato bomo vožnjo prekinili in prespali nekje na pol poti. Vožnja bo vsekar zanimiva in nič dolgočasna.

Deseti dan, 16. september, St. Alexis des Monts – Ottawa (320 km)

Popoldne bomo prispeli v kanadsko prestolnico in si ogledali njene zanimivosti: znamenita tržnica Byward, zgradbe Parlamenta in kanal Rideau.

Enajsti dan, 17. september, Ottawa – Toronto (430 km)

Zjutraj bomo odpotovali proti področju imenovanem »tisoč otokov«, ob skrajnem robu jezera Ontario na meji med Kanado in ZDA. Po krajšem križarjenju med slikovitimi otoki se bomo odpeljali do drugega najstarejšega mesteca v Kanadi, nekdanjega glavnega mesta Zgornje Kanade – Kingston. Pot bomo nadaljevali do Toronta.

Dvanajsti dan, 18. september, Toronto – Niagarski slapovi – Toronto

Orientacijski ogled mesta in nato ekskurzija do enega največjih naravnih čudes sveta: Niagarski slapovi. Dve tretjini slapov pripadata Kanadi, manj slikoviti del pa ZDA. Leta 1678 so Indijanci Irokezi pripeljali patra Louisa Hanneppina do svojega svetega kraja, kjer je »grmeča voda« in tako se je začela pisati zgodovina in nato slava svetovno znanih slapov.

Trinajsti dan, 19. september, Toronto – Benetke

Transfer do letališča in nato polet z linijskim letalom proti Evropi.

Štirinajsti dan, 20. september, Benetke – Gorica/Trst

Po vmesnem tehničnem postanku nadaljevanje poleta do Benetk in nato transfer z avtobusom do Gorice in Trsta.

Dobro je vedeti

Jesen je v jugovzhodni Kanadi najlepší čas. Temperatura se suče med 19°C (Quebec) in 25°C (Toronto). Poniči je seveda hladnejše, od 10 do 15°C. Kanada je zelena in vodnata država, če ne bi deževalo, bi ne bila taka, zato dežnik in dežni plašč nista tu nikoli od več.

Cena potovanja je 2.934,00 evrov in vsebuje naslednje storitve: letalski prevoz na redni liniji Benetke-Montreal-Toronto - Benetke, preko Amsterdama, ekonomski razred, vse predvidene transferje, namestitve v dvoposteljnih sobah v hotelih turistične kategorije, usluge polpenziona: zajtrki in kosilo ali večerjo, ogledi in vstopnine med vodenimi ogledi kot po programu, tura z avtobusom ter vodniška služba, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje proti odpovedi in letalske takse, ki trenutno znašajo 327,00 evrov

V ceni ni vključeno: po 1 obrok dnevno, pijače, napitnine ter vse kar ni izrecno omenjeno v »Cena vsebuje«

Doplačilo za enoposteljno sobo je 530,00 evrov

Dokumenti: potni list. Vizum in cepljenja niso potrebni.

skuša temu primerno ravnati.

Z našim potovanjem si bomo ogledali zelo majhen del te prostrane države, čeprav se bomo po njej potepali skoraj dva tedna. Odločili smo se, da obiščemo južno vzhodni del, ker se tu nahajajo mesta in kraji o katerih najpogosteje beremo in slišimo a so tudi izredno zanimiva in dostopna. Ker tu kraljuje narava smo za čas potovanja izbrali zgodnjo jesen, tako, da bomo uživali ob pogledih na jesensko obarvane parke, reke in jezera, v mestih pa nam bo prijetno lepo.

Toronto je glavno mesto province Ontario in je največje mesto v Kanadi. Leži ob severozahodni obali jezera Ontario. Mesto preseneča z moderno arhitekturo in steklenimi nebotičniki. Najbolj znana stavba v mestu je CN Tower, ki je trenutno najvišja prosto stoječa zgradba na svetu.

Montreal, v provinci Quebec, je drugo največje mesto v Kanadi, leži ob reki sv. Lovrenca, je drugo največje francosko govoreče mesto na svetu, pravijo mu tudi »ameriški Pariz«. Leta 2006 sta Traveler's Digest in AskMen.com razglasila mesto za najboljše na svetu, kjer je lepo živeti po zaslugi mestne kulture, arhitekture, zgodovine in okolja.

Glavno mesto province Quebec je Quebec City, ki se nahaja ob sotočju reke sv. Lovrenca in rek Ottawa. Leta 1608 ga je ustanovil Samuel de Champlain in je najstarejše utrjeno mesto v severni Ameriki. Deli se na zgornje in spodnje mesto, v sta-

vijo po svoji lepoti, čeprav niso izjemno visoki so pa zelo široki in »vodnati«. Ime Niagara izhaja iz irokeške besede, ki pomeni »grmenje voda«. Na naši kanadski turi pa bomo videli še ogromno voda kot slikoviti slap Montmorency, jezera in reke, starinsko naselje Val Jalbert, parke in cele pokrajine, kjer kraljuje narava. Videli naj bi tudi kite, medvede in še marsikaj.

Okvirni program

Prvi dan, 7. september, Trst/Gorica – Benetke - Montreal

IZLETI PRIMORSKEGA DNEVNIKA - FIRST&LAST MINUTE ADRIATICA.NET - Od 14. do 17. maja

Hrvaško Zagorje in Zagreb: od zgodovine do evropske prestolnice

Odhod: 14. maj 2009

Čas potovanja: 4 dni / 3 noči

Čas za prijavo: 8. januar 2009

Program potovanja

1. dan, četrtek 14. maja, Gorica / Trst / Opčine - Kumrovec - Hušnjakovo - Trakošćan - Čakovec

Ob 5.30 bo avtobus krenil iz Gorice, ob 6.15 iz Trsta, ob 6.45 pa z Opčin. Pot nas bo vodila proti Ljubljani in Celju, vse do Olimja. V Trojanah se bomo posladkali s slastnimi krofi. Po prestopu hrvaške meje pa se bomo vstavili v Kumrovcu, kjer bomo obiskali etnološki muzej »Staro selo« in rojstno hišo (muzej) Josipa Broza Tita. V prestolnici Hrvaškega Zagorja, mestu Krapina, bomo kosili, v kraju Hušnjakovo pa si bomo ogledali enega najpomembnejših in najbogatejših najdišč neandertalskega pračloveka z raznoliko zbirko fosilov. Po ogledu arheološkega parka se bomo odpeljali do najbolj znanega hrvaškega gradu Trakošćan iz XIII. stoletja. Grad je od leta 1399 pripadal celjskim grofom, saj je bilo Hrvaško Zagorje, zlasti v srednjem veku, zgodovinsko močno povezano s slovenskimi deželami. Dvorec je današnja podoba sicer pridobil kasneje, v XIX. stoletju. Po ogledu stalne razstave muzeja (knjižnice, sobe z orožjem, viteške dvorane itd.) bomo dosegli Čakovec (okoli 18.000 prebivalcev), kjer se bomo razvedrili in prespali v Hotelu Park 3°. V hotelu nam bodo pripravili odlično tradicionalno zagorsko večerjo, ob spremstvu glasbe in plesa.

2. dan, petek 15. maja, Čakovec - Varaždin - Gornja Stubica - Zagreb

Po zajtrku si bomo ogledali mesto Čakovec, katerega glavna znamenitost je stari grad hrvaške plemiške družine Zrinski. Od XVIII. oziroma XIX. stoletja so obrtniki, organizirani v čevljarški, mizarški, krojaški, lončarski in veliki ceh, ki je vključeval mesarje, kovače, tkalce in kožarje, predstavljali temelje gospodarstva mesta. Danes pa prevladuje predelovalna industrija, sledijo ji gradbeništvo, prevoznništvo, poslovanje z nepremičninami in poljedelstvo. Pot nas bo nato vodila do Varaždina ali t.i. »mesta palač«. Mesto si je zaslužilo to ime v XVI. stoletju, ko so plemiči preuredili kupljene hiše v palače in dali prednost baročnemu, rokoko in klasičnemu stilu. Ogledali si bomo tudi znameniti dvorec Stari grad. Po kosilu se bomo odpeljali proti legendarni Gornji Stubici. Stubiška dolina predstavlja srce velikega hrvaško-slovenskega kmečkega punta (leta 1573), in sicer: kraj zadnje Gubčeve bitke (Stubiško polje), Gubčev rojstni kraj (v Gornji Stubici) in Spominski muzej kmečkih puntov (v dvorcu Oršić). Zaradi naravnih lepote, starih gradov in številnih termalnih vrelcev je postala pomembno središče celinskega turizma. Nadaljevali bomo proti Zagrebu. Po krajšem popoldanskem počitku se bomo odpravili na večerjo v pivnico Medvedgrad – v eno izmed najbolj znanih pivnic hrvaške prestolnice. Prenočili bomo v Hotelu Dubrovnik 4°, ki leži v strogem zgodovinskem centru mesta, in sicer ob trgu Bana Jelačića.

3. dan, sobota 16. maja, Zagreb

Po zajtrku si bomo ogledali Zagreb, ki se razprostira na jugozahodnem delu Panonske nižine, na severnem bregu reke Save, del mesta pa se je razširil tudi na južnem bregu reke. Klima je kontinentalna, prestolnica šteje okoli 750.000 prebivalcev, četrtno celotnega prebivalstva Hrvaške. Mesto bogatijo številne palače v klasičnem »mitel-evropskem« slogu. Poleg modernega, komercialnega, dela, se stari Zagreb deli na Gornji Grad in v Donji Grad, kjer se nahajajo številni muzeji in galerije. Prisrčne so tudi zagrebške kavarne.

Najprej je predviden avtobusni panoramski ogled mesta, nato pa se bomo sprehodili po centru mesta. Ogledali

Zagreb in Hrvaško Zagorje s Kumrovcem in rojstno hišo Josipa Broza Tita predstavljajo zelo zanimiv cilj za nekajdnevni izlet

si bomo Titov trg, kjer stoji slavna zagrebška operna hiša, ki jo je odprl cesar Franc Jožef, muzej Mimamara, botanični vrt, Štrosmajerjev in Zrinski trg. Z vzpenjačo se bomo peljali do Gornjega Grada, kjer si bomo ogledali Sabor. Občudovali bomo Kaptol in zagrebško katedralo, Dolac (glavno tržnico) ter najdaljšo in najbolj slavno zagrebško ulico Ilica in se vrnili do trga Bana Jelačića. Pred večerjo (v hotelu) bomo imeli na razpolago nekaj prostega časa, po večerji pa bomo lahko izbrali med koncertom v dvorani Vatroslav Lisinski, baletom ali samostojnim potepanjem po živahni prestolnici. Prenočitev v Hotelu Dubrovnik 4°.

4. dan, nedelja 17. maja, Zagreb - Samobor

Po zajtrku se bomo odpeljali proti domu in tik pred slovensko mejo bomo obiskali mesto Samobor. Sprehodili se bomo skozi mestno jedro enega najbolj urejenih hrvaških krajev, priljubljen kraj za izletnike, kakor tudi znan po svojih gastronomski ponudbi. Ob vsem naštetem pa prednjači vtis, ki ga mesto pušči obiskovalcem. V njem vsaka hiša in cesta imata svojo zgodovinsko zgodbo,

o čemer pričča podatek, da si je mesto pridobilo status svobodnega kraljevskega tržišča že leta 1242. Ogledali si bomo trg kralja Tomislava, cerkev Sv. Anastazije, frančiškansko cerkev itd. Kosilo. Povratek je predviden v večernih urah.

Cena izleta je 375,00 evrov, če se avtobusnega izleta udeleži 45 oseb ali več; 390,00 evrov, če se izleta udeleži od 35 oseb do 45 oseb

Plačilo: 25% – akontacija na osebo z gotovino ali čekom ob prijavi; 75% – razlika na osebo en mesec pred odhodom

Dokumenti: veljavna osebna izkaznica

Cena vključuje udoben avtobusni prevoz na vseh relacijah – predvidene po programu, parkiranje in cestnine, vse ogledne predvidene po programu (vstopnice so vključene), zajtrk na poti proti Hrvaški, 3 nočitve z zajtrkom v hotelih s 3° in 4°, 1 večerja v Hotelu Dubrovnik 4°, 1 večerja v pivnici, 1 večerja z glasbo in zabavo, 4 kosila, lokalnega vodiča po Zagrebu, vodiča v slovenskem jeziku, spremljevalca turistične agencije First&Last minute Adriatica.net, novi-

marja Primorskega dnevnika; organizacija izleta, zavarovanje potnikov in prtljage Mondial Assistance, davek.

Doplačila: enoposteljna soba: 60,00 evrov ob rezervaciji; zavarovanje rizika odpovedi: 10,00 evrov na osebo ob rezervaciji; vstopnina za koncert (cena in plačilo na kraju samem).

Organizator izleta si pridržuje pravico do zvišanja cene (v primeru sprememb v menjalnih valutnih tečajih ali sprememb v cenikih avtobusnih prevoznikov) in pravico do odpovedi potovanja (če se za potovanje ne prijavi vsaj najmanjše število potnikov, predvideno za izvedbo potovanja).

Pridržujemo si pravico do spremembe časa odhoda in vrnitve zaradi višje sile. Ne prevzamemo nikakršne odgovornosti za izgubljeno ali poškodovano prtljago. Prijavo izgubljene ali poškodovane prtljage potnik sam naslovi na prevoznika.

Splošni pogoji in navodila za potovanje so sestavni del programov in so, kot posebna tiskana priloga, na voljo v uradu First&last minute Adriatica.net, v ulici San Lazzaro 13, v Trstu.

Izvajalec potovanja:

First&last minute Adriatica.net di Adriatica.net centro viaggi srl
Ul. San Lazzaro 13, 34122 Trst
Tel: 040-6370 25, faks: 040 361936
PIVA 01065880328
Mondial Assistance polizza: n.142119/117

IZLETI PRIMORSKEGA DNEVNIKA - FIRST&LAST MINUTE ADRIATICA.NET - Od 27. marca do 3. aprila

Med Evropo in Orientom: Istanbul in Mesečeva pokrajina Kapadokija

Odhod: 27. marec 2009
Čas potovanja: 8 dni / 7 noči
Čas za prijavo: 8. januar 2009

Program potovanja

1. dan, petek 27. marca, Trst - Ljubljana - Istanbul (Carigrad)

Zbirališče potnikov v Gorici ob 9. uri, v Trstu ob 10. uri, na Opčinah pa ob 10.30. Prihod na letališče Jožeta Pučnika - Ljubljana ob 12.00. Predvideni odhod letala Turkish Airlines (TK) ob 13.50. Let vključuje prigrizek. Predvideni prihod v Istanbul ob 17. uri. Sledi avtobusni prevoz do Hotela Grand Star 4*, nastanitev in večerja s folkloro in tipični restavraciji Hacibaba in prenočevanje.

2. dan, sobota 28. marca, Istanbul - Ankara

Po zajtrku vožnja z avtobusom do Ankare - mesta, ki ga je Kemal Atatürk, prvi predsednik sodobne republike Turčije, proglasil za prestolnico Turčije. Kosilo v turški prestolnici, ki je cvetoče turistično središče in upravno središče države (od leta 1920) in leži sredi Anatolije ali t.i. Male Azije. Anatolski polotok tvori namreč med Črnim morjem in Sredozemskim morjem osrčje države in predstavlja azijski del države. Mesto je znano po bizantinski trdnjavi, ki se razprostira na vrhu hriba - vzhodno od starega mesta. Ogleдали si bomo bližnji Arheološki muzej anatolskih civilizacij.

Zaradi svoje strateške lege na stičišču Evrope in Azije je bila Anatolija od prazgodovine šteta za zibelko civilizacij. Med številna ljudstva in civilizacije, ki so tam živela, ločujemo različne etnične in jezikovne skupine. Zaradi starosti indoevropske hetitske in luvjske nekateri raziskovalci sumijo, da je Anatolija center, od koder so se razširili indoevropski jeziki. Drugi raziskovalci so postavili hipotezo o anatolskem izvoru Etruščanov v antični Italiji. Sedanji prebivalci Anatolije so potomci turških ljudstev in govorijo predvsem turško. Ob meji z Irakom in Iranom pa živi številčna kurdska skupnost. Nekaj kilometrov južno od Ankare bomo obiskali mavzolej Kemala Atatürka. Med mošejami in muslimanskimi spomeniki se skrivajo tudi ostanki iz časov rimskega imperija. Prevoz do Hotela Sergah 4*, nastanitev, večerja in prenočevanje.

Zanimivost: V Turčiji je figura Atatürka spoštovana in poznana vsepovsod. Številne uprizoritve Očeta Turkov spominjajo na popolno in trajno preobrazbo, ki jo je doživela Turčija v tistem času. Zaradi tega je smiselno poznati zgodbo Očeta Turkov. Gazi Mustafa Kemal Atatürk se je po vojni uprl zavezniški zasedbi velikega dela Turčije. Ustanovil je svoje narodno odporiško gibanje, ki je doseglo, da so zavezniški priznali turškemu narodu neodvisnost (24. junija 1923). Ljudska skupščina mu je podelila vzdevek Atatürk oziroma Oče Turkov.

Istanbul s svojimi mošejami in Kapadokija bodo izletnike popeljali v drugačen svet kot so ga vajeni

Med drugim je strogo ločil državo in vero, ukinil sultanat in kalifat (interese ljudstva od takrat zastopa ljudska stranka in gospodarstvo vodi država), prepovedal ženskam zakrivanje obraza s feredžo (1925), uvedel civilno pravo, poenotil čas, koledar in merske enote z mednarodnim standardom, uvedel latinsko abecedo namesto arabske, razglasil enakopravnost žensk (1932), uzakonil pasivno in aktivna volilna pravica za ženske itd.

3. dan, nedelja 29. marca, Ankara - Hatuša - Avanos

Po zajtrku vožnja proti pretežno gorati pokrajini v vzhodni Mali Aziji, imenovani Kapadokija, kjer so imeli svoje trgovske kolonije že Asirci. Leta 17 pa je postala Rimska provinca. Na njenem ozemlju je niz pomembnih arheoloških najdišč in mnogih krščanskih arhitektonskih spomenikov, samostanov in cerkva, ki segajo od V. do XIII. stoletja. Med vožnjo postanek v Hatuši in ogled ostanov nekoč mogočne hetitske civilizacije. Kosilo. Po prihodu v Avanos, v samo osrčje "Mesečeve pokrajine Kapadokije", ki ob bogati turistični ponudbi slavi tudi po tradicionalni produkciji keramičnih izdelkov, nastanitev v Hotelu Yiltok 4*, večerja in prenočevanje.

4. dan, ponedeljek 30. marca, Kapadokija (Avanos - Zelve - Ürgüp)

Po zajtrku celodnevni izlet po antični pokrajini Kapadokiji, ogled nekdanjih bivališč, cerkva in samostanov, vklesanih v skale, v mestecu Ürgüp, apnenčastih stolpičev (dimnikov) in bivališč v kraju Zelve, delavnic domače obrti - tkanje preprog in izdelovanje okrasnih predmetov iz oniksa. Kosilo. Doživljate tega dne Vam bodo gotovo ostala v nepozabnem spominu. Večerja v restavraciji Yasar Baba s folklornim programom. Prenočevanje v Hotelu Yiltok 4*.

5. dan, torek, 31. marca, Avanos - Kayseri - Istanbul

Po zajtrku nadaljevanje ogledov po Kapadokiji. Ogled podzemnega mesta Kaymakli, nekaterih manj znanih, a veličastnih dolin v osrčju Kapadokije. Kosilo. Sledil bo ogled delavnice izdelkov iz oniksa in ogled delavnice turških preprog. Avtobus bo nato krenil proti Kayseriju. Predviden odhod letala TK ob 16.25 s pristanikom v Istanbulu ob 17.55. Prevoz do Hotela Marble 4*, nastanitev, večerja v restavraciji in prenočevanje.

6. dan, sredo, 1. aprila, Istanbul

Istanbul, največje mesto v Turčiji, je znano tudi kot Carigrad, historično pa kot Bizanc in Konstantinopol, vendar uradno ime turške metropole je prav Istanbul (od leta 1930). Šteje približno 13 milijonov prebivalcev, s čimer se uvršča med največja evropska mesta. Se razprostira na severozahodu države ob Bosporski ožini, ki ločuje Evropo od Azije. Istanbul je namreč edino mesto na svetu, ki leži na dveh celinah hkrati.

Po zajtrku si bomo ogledali znamenitosti mesta: veličastno Hagijo Sofijo, zgrajeno v VI. stoletju pod cesarjem Justinijanom. Danes je nekdanja bizantinska cerkev in (nato) mošeja preurejena v muzej. Sledil bo ogled rimske cisterne - mogočnega zbiralnika vode. Kosilo. Sprehod po nekoč orjaškem hipodromu, ogled mošeje sultana Ahmeda I., imenovane Modra mošeja zaradi prevladujoče barve v njenem okrasju. Ogled dvorca otomanskih sultanov - Topkapi (od XV. do srede XIX. stoletja). Palača Topkapi je dal po osvojitvi mesta postaviti sultan Mehmed II. Razkošen kompleks vključuje obsežna dvorišča, paviljone, mošeje, bazene. V čudovitih dvoranah so razstavljene zbirke orožja, kuhinjska posoda, izdelki iz porcelana in druge dragocenosti ter številne relikvije, ki so povezane s prerokom Mohamedom. Večerja v restavraciji in prenočevanje v Hotelu Marble 4*.

7. dan, četrtek, 2. aprila, Istanbul

Po zajtrku se bomo vživeli v živahnost turškega vsakdana z obiskom egiptovske tržnice začimb oziroma egiptovskega bazarja začimb. Kosilo. Obiskali bomo tudi znamenito pokrito tržnico (Kapali čaršija), kjer se bomo lahko preizkusili v barantanju. Tale bazar razpolaga s 4-tisočimi pisanimi trgovnicami, ki ponujajo izdelke iz zlata, srebra, bakra, keramike, usnja itd. Skratka, dobrine za vse okuse. Zvečer je predviden obisk nočnega lokala s trebušnim plesom in večerja v tipični atmosferi restavracije Kervansaray. Prenočevanje v Hotelu Marble 4*.

8. dan, petek, 3. aprila, Istanbul - Ljubljana

Po zajtrku avtobusni prevoz do letališča. Odhod letala TK ob 13.15. Prigrizek na letalu, s pristanikom na letališču Jožeta Pučnika - Ljubljana ob 14.10. Prevoz do Trsta.

Cena potovanja na osebo znaša

1300,00 evrov pri udeležbi najmanj 45 oseb

1350,00 evrov pri udeležbi najmanj 40 oseb

1395,00 evrov pri udeležbi najmanj 35 oseb

1430,00 evrov pri udeležbi najmanj 30 oseb

Plačilo: 25% - akontacija na osebo z gotovino ali čekom ob prijavi; 75% - razlika na osebo en mesec pred odhodom

Dokumenti: veljavna osebna izkaznica.

Cena vključuje: letalski prevoz Ljubljana-Istanbul-Kayseri-Istanbul-Istanbul-Ljubljana s Turkish Airlines (TK), avtobusne prevoze (parkiranje, cestnine, mostnine, trajekti) iz Trsta na letališče in v Turčiji, prenočitve z zajtrki v navedenih hotelih oz. njim podobnim, 3 penzion-večerje, 4 večerje izven hotela (2 vključujeta folkloro, 1 pa trebušni ples), 6 kosil, ogleda po programu, predvidene vstopnine, obveznega lokalnega vodiča, slovenskega vodi-

ča, spremljevalca First&last minute Adriatica.net, novinarja Primorskega dnevnika, organizacijo potovanja in izleta, davek, nezgodno zavarovanje in prtljage Mondial Assistance.

Doplačila na osebo (ob prijavi): letališke, varnostne pristojbine in dodatek za gorivo pribl. 125 €; enoposteljna soba 175 € ob rezervaciji; zavarovanje rizika odpovedi 2% osnovne cene ob rezervaciji; obvezne napitnine od 25 do 30 € (cena je odvisna od števila prijavljenih oseb).

Turški vizum trenutno ni potreben, dovolj je veljavna osebna izkaznica.

Popust: 20 % za otroka do dopolnjenega 12. leta starosti (v sobi z dvema odraslima osebama). Otroci do ndopolnjenega 6. leta starosti imajo brezplačne vstopnine; od dopolnjenega 6. leta pa za vstopnine plačajo polno ceno.

Organizator si pridržuje pravico do zvišanja cene (v primeru sprememb v menjalnih valutnih tečajih ali sprememb v cenikih avtobusnih prevoznikov) in pravico do odpovedi potovanja (če se za potovanje ne prijavi vsaj najmanjše število potnikov, predvideno za izvedbo potovanja).

Pridržujemo si pravico do spremembe časa odhoda in vrnitve, če nam letalski prevoznik ne potrdi zahtevanega voznega reda. Ne prevzamemo nikakršne odgovornosti za izgubljeno ali poškodovano prtljago. Pri letalskem prevozu je za prtljago odgovorna izključno letalska družba, po predpisih, ki veljajo v mednarodnem potniškem prometu. Prijavo izgubljene ali poškodovane prtljage potnik sam naslovi na prevoznika.

Splošni pogoji in navodila za potovanje so sestavni del programov in so, kot posebna tiskana priloga, na voljo v uradu First&last minute Adriatica.net, v ulici San Lazzaro 13, v Trstu.

Izvajalec potovanja:

First&last minute Adriatica.net di Adriatica.net centro viaggi srl

Ul. San Lazzaro 13, 34122 Trst

Tel: 040-6370 25, faks: 040 361936

PIVA 01065880328

Mondial Assistance polizava: n.142119/117

MOLK DRŽAVE ŠE TRAJA - Julija 2001 med potekom vrha G8 v Genovi so sile javne varnosti

Tridnevni mr

Nekoga fanta so pretepli, čeprav je imel na nogi protezo. Drugemu so zlomili roko. Nekemu dekletu, ki je bruhalo, so vrgli umazano cunjo, drugo pa so prisilili, da je bila povsem gola v ambulanti, medtem ko so policisti zbijali slane šale na njen račun in se poigravali s pendreki. Nekaterim priprtim so špricnili v obraz pekoč plin, vsi so morali stati z obrazom obrnjenim proti zidu, policisti so jih pljuvali in jih tudi tepli. Nihče ni dobil hrane, nihče ni smel na stranišče po več ur, kdor si je »zaslužil« stranišče, je moral opraviti svoje fiziološke potrebe z odprtimi vrati ob zasmehu »mož postave«. Psovke so kar »deževale«.

Opisane niso scene iz kakšnega zapora kake nerazvite države, tudi ne gre za opis dogajanja v zaporu kakšne latinskoameriške države med vladanjem pučističnih generalov, kot ni opis tega, kar se je dogajalo v bagdaskem zaporu Abu Graib, ampak opis grozot, ki so se dogajale v Genovi v treh dneh vrha najbolj razvitih držav G8, ki je potekal v glavnem mestu Ligurije od četrta, 19. julija do sobote 21. julija 2001. Prizorišče je bila nekdanja vojašnica Bolzaneto, ki so jo za vrh G8 začasno preuredili v kraj za pridržanje priprtih protestnikov. V petek, 20. julija je bil po treh urah spo-

novi, ker ima javno mnenje pravico do resnice. Zagotovil je, da bo preiskavo vodil neobremenjeno in da bo poročal vsem pristojnim institucionalnim telesom. Vendar tisti obvezi niso doslej še sledila dejanja.

Kljub sedmim letom preiskav in štirim procesom (poleg že omenjenih zaradi dogajanja v vojašnici Bolzaneto in preiskave v šoli Diaz, so v Genovi sodili skupini demonstrantov zaradi nasilnih izgrediv in so razčlenili dogajanja na Trgu Alimonda, kjer je umrl Carlo Giuliani), resnica o tem, kar se je dogajalo v Genovi, ni znana. Jasno in nesporno je dejstvo, da odgovorni za javni red niso bili kos svojim nalogam in niso znali nadzorovati javnega reda tako, da bi demonstracije potekale mirno. Prav tako jasno je tudi, so so mnogi pripadniki sil javne varnosti, policijski funkcionarji in častniki karabinjerjev, finančnih stražnikov in paznikov presegle pooblastila, saj so na primer tudi sodniki v utemeljivi obsodbe 15 policistov govorili o mučenju, evropsko sodišče o človekovih pravicah pa je govorilo o nehumanem in ponižujočem nastopanju pripadnikov sil javnega reda. Kljub temu pa doslej še noben predstavnik države ni javno obsodil dogajanje v vojašnici Bolzaneto in nasilno preiskavo v šoli Diaz, ni poudaril, da je šlo za dejanje, ki v demokratični državi ni

V Genovi so se v treh dneh vrha najbolj razvitih držav G8, ki je potekal v glavnem mestu Ligurije od četrta, 19. julija do sobote 21. julija 2001, dogajale grozote, o katerih država še danes molči

misije, ki naj bi ugotovila, kaj se je dejansko zgodilo v glavnem mestu Ligurije med zasedenjem vrha G8, vendar nič ne kaže, da bo ta komisija oblikovana, ker ji odločno nasprotuje vladajoča desničarska povezava. Tvegamo skratka, da bo tisti vroči dnevi julija 2001 ostali »črna luknja«, madež v zgodovini italijanske demokracije, razlogov katerega pa ni raziskal nihče. Novinar Enrico Deaglio in režiser Beppe Cremonesi, ki sta pripravila film o dogajanju v Genovi poleti 2001 pa sta v podnaslovu brez ovinkarjenja ocenila, da je šlo za »poskus puča, katerega storilci so se izmazali«. Film je izšel na dvd plošči skupaj z dnevnikom L'Unita v začetku decembra 2008.

Za boljše razumevanje dogodkov pa bo prav, če se sedaj vrnemo za sedem let nazaj v tisti vroč julij leta 2001. Genovo je kot sedež vrha G8 izbrala levsredinska vlada, Berlusconijska vlada pa je kljub nekaterim pomislekom to izbrano potrdila. Priprave za srečanje so potekale v vzdušju velike napetosti, saj je gibanje protiglobalistov prav ob koncu prejšnjega tisočletja in na začetku sedanjega z množičnimi manifestacijami oporekalo predvsem dejstvu, da bi omejen krog državnih najbolj razvitih držav na svetu sprejemal sklepe, ki bi nato pogojevali dogajanje v vseh državah sveta. Prvič so protiglobalisti organizirano nastopili leta 1999 v ameriškem Seattlu, leta 2001 pa je prišlo do množičnih demonstracij in tudi do ostrih spopadov med protestniki in policijo 27.

januarja v švicarskem Davosu med potekom svetovnega gospodarskega foruma, nato v sredini junija v švicarskem Goeteborgu med evropskim srečanjem na vrhu, pred tem pa še v Neaplju, kjer so italijanski organi javne varnosti nastopili dokaj brutalno, čeprav je levsredinska vlada nad tem dejstvom zatislila kar obe očesi.

Priprave na vrh v Genovi so potekale v veliki napetosti, italijanska vlada je odredila izredne varnostne ukrepe, saj so varilci iz bojzani pred morebitnimi atentati zavarili vse kovinske pokrove kanalizacije, mestno središče, kjer je potekalo srečanje, je bilo proglašeno za rdečo cono, v katero so imeli dostop samo udeleženci vrha in tisti, ki so skrbeli za njihovo varnost, celotno območje je bilo obdano z več metrov visokimi kovinskimi ograjami. Poostren je bil nadzor nad avtocestnimi izvozi, nad železniško postajo in nad letališčem, kjer je vojska namestila nekaj raket zemljazrak, ker so obveščevalne sile opozorile na možnost terorističnih napadov. Za varnost pa je skrbelo okoli 18.000 policistov, karabinjerjev, finančnih stražnikov in tudi kaznilniških paznikov.

Genovska kvestura je za pripadnike javne varnosti pripravila 36 strani obsežen sveženj rezerviranih informacij, ki ga je nekaj dni po vrhu objavil genovski dnevnik Il Secolo XIX. V tem dokumentu je kvestura objavila podatke in ocene o skupinah, ki so napovedale udeležbo na demonstracijah, ki jih je organiziral Genova social forum. Skupine so

bile označene z različnimi barvami (Plavi blok, rumeni blok itd.), poudarjeno pa je bilo, da bi lahko dale povod za manjše izgrede, zasedbe cest in postaj, napade na organe javne varnosti. Govor je bil tudi o anarhističnih nasilnih skupinah, ki so bile definirane kot Črni blok (ime Black block so si nadedli, ker se na demonstracijah pojavljajo vsi črno oblečeni in v strnjeni skupini, kar naj bi jim zagotavljalo večjo vidnost). Opozorjeno je bilo tudi, da bi pripadniki Črnega bloka v manjših skupinah (od 10 do 40 ljudi) lahko nastopili zelo nasilno. Obenem pa je bil govor tudi o pripadnikih skrajne desnice in o nevarnosti, da bi organizirali demonstracije proti mirovniškim skupinam. Vodstvo Social foruma je policiste opozorilo na nevarnost provokatorskih nastopov pripadnikov skrajne desnice, notranje ministrstvo pa je po koncu vrha G8 zagotovilo, da v Genovi niso opazili provokatorjev skrajne desnice.

Vendar sveženj se ni omejil na te nevarnosti, ampak je pripadnike enot javne varnosti opozoril tudi na »nevarnost« nekaterih nenasilnih in povsem zakonitih prijemov kot na primer oblikovanje skupin pravnih izvedencev, ki naj bi obravnavale vse probleme protiglobalistov v odnosu do sil javne varnosti. Sumljive poteze naj bi bile tudi posest prenosnih računalnikov, snemalnih kamer in radijskih oddajnikov, s katerimi bi lahko prenašali informacije o protestnih shodih.

Prvi dan vrha G8, četrtek 19. julija je bil minil brez incidentov. Okoli 50.000 ljudi se je udeležilo shoda za pravice priseljencev, na repu sprevoda pa so opazili manjšo skupino anarhistov.

Medtem pa so v Genovo prihajali pripadniki protiglobalističnih skupin, ki so nameravali sodelovati na glavnih shodih v petek, 20. in soboto, 21. julija. V petek, preden so se začele demonstracije, so očitniki opazili v središču mesta tako skupine pripadnikov črnega bloka kot pripadnike skrajne desnice, ki so si priskrbeli kamenje in bencin, da bi lahko pripravili molotovke. Nasilneži so delali skoraj nemoteno, saj so organi javne varnosti posegli vselej pozno, nasilneži pa so se lahko pravočasno razkropili in se potuhnilo med mirovnik. Takratna predsednica pokrajinske uprave Marta Vincenzi je tudi uradno opozorila organe javne varnosti, da je skupina pripadnikov črnega bloka zasedla solo v kraju Quarto, ki je bila last pokrajine. Uprava jo je dodelila pripadnikom Social foruma kot prenočišče, vendar so nasilneži že prvi dan pregnali pripadnike drugih skupin. Šlo naj bi za skupino okoli 300 nasilnežev, na prisotnost katerih so policiste opozorili tudi drugi krajanji, vendar organi javne varnosti ni-

padov med protestniki in policijo ubit demonstrant Carlo Giuliani, v noči na nedeljo 22. julija pa je nekaj sto policistov vdrla v šolo Diaz, ki jo je občina dala na razpolago udeležencem protestnih shodov, da bi lahko prenočili, in krvavo pretepla prisotne, dvema od prisotnih, ki sta za posledicami pretepa tvegala življenje, je nasilje policistov pustilo trajne posledice.

Dobrih sedem let po tistih dogodkih, po tako brutalnem nastopu sil javne varnosti, je sodni senat genovskega sodišča julija 2008 obsodil 15 od skupno 45 obtoženih pripadnikov sil javne varnosti na zaporne kazni. Novembra 2008 sodni senat genovskega kazenskega sodišča zaradi vdora v šolo Diaz obsodil na zaporne kazni 13 od skupno 29 obtoženih pripadnikov sil javne varnosti. Kot že v primeru kasarne Bolzaneto so bili tudi novembra oproščeni najvišji policijski funkcionarji, medtem ko so bili tisti, ki so vodili preiskavo in pri njej sodelovali, obsojeni na mile kazni. Že med branjem razsodbe je med prisotnimi završalo, v sodni dvorani so takoj nato odjeknili vzkliki »sramota, sramota«.

Sedanji šef policije Antonio Manganelli, ki je pred nekaj meseci nasledil Giannija De Gennara, se je z odprtim pismom listu La Repubblica obvezal, da bo pojasnil, kaj se je v resnici dogajalo v Ge-

sprejemljivo. Po novembrski sodbi genovskega senata so mnogi zahtevali oblikovanje posebne parlamentarne ko-

nastopile proti miroljubnim protestnikom z izredno brutalnostjo

k pravne države

so posredovali in so opozorila prezrli. V petek popoldne so pripadniki nasilnih skupin izzvali nekaj izgredov pri železniški postaji Brignole. Najostrejši spopadi pa so se vneli, ko je skupina okoli 300 karabinjerjev zgrešila (vsaj tako se je izgovoril poveljnik) pot in napadla dovoljeni sprevod »belih kombinizonov«, medtem ko bi bila morala onesposobiti nasilneže, ki so se pomikali proti četrti Marassi in tamkajšnjemu zaporu. Protestniki so reagirali na napad, vneli so se spopadi, ki so okoli 17. ure na Trgu Alimonda zahtevali življenje mladega Carla Giulianija. Po uradni verziji je Giulianija s strelom iz pištole ubil mlad pomožni karabinjer Mario Placanicca, ki naj bi se zbal, da ga bo Giuliani zadel z jeklenko s protipožarno peno. Na procesu je bil Placanicca oprostjen, češ da je ravnal v silobranu. Vse okoliščine smrti nesrečnega genovskega fanta pa niso bile še pojasnjene, kot tudi ni še povsem gotovo, ali je res streljal Placanicca ali kdo drug.

Scenarij, na srečo brez človeških žrtev, se je ponovil tudi v soboto. Organi javne varnosti niso posredovali proti skupini nasilnežev, ki so na Rossettijevem trgu razbijali izložbe in poškodovali kiosk. Ukaz, naj jih razkropijo so oddelki dobili po 6 urah, ko se je bližal sprevod miroljubnih protestnikov. Nasilneži so se skušali vključiti v sprevod in se pokriti med mirnimi demonstranti, vendar so jih skupine, ki so bile zadolžene za varnost, odgnale. Policisti, ki do tedaj niso bili sposobni osamiti in onesposobiti nasilneže, pa so napadli glavni sprevod, uporabili so solzivec, brutalno so bili pretepeni mnogi miroljubni protestniki. Nasilen nastop organov javne varnosti je izzval reakcijo demonstrantov. Po nekaj urah spopadov so bili mnogi demonstranti ranjeni in mnogi aretirani, čeprav v številnih primerih ni bilo nobenega razloga za to, da bi jih pridržali.

Ko so se razmere umirile je kazalo, da je vsega konec. A ni bilo tako. Policija se je odločila, da preišče tudi šolo Diaz, kjer je prenočevalo nekaj udeležencev demonstracij. Po oceni vodstva organov javne varnosti naj bi se v poslopju skrivali mnogi nasilneži. Policisti so šolsko poslopje obkolili in vdrli v prostore, kjer je prenočevalo 93 mladih. Vsi so bili surovo pretepeni in nato odpeljani v pripor z obtožbo, da so sodelovali pri vandalskih dejanjih in da so imeli orožje. Novinarjem, ki so prihiteli v velikem številu pred šolo, policisti niso dovolili, da bi se približali.

Akcijo je kvestura orisala dan pozneje, da bi podkrepili svoje obtožbe, so policisti poudarili, da so v šoli našli kopico gorjač, ki so jih dali tudi na ogled, izkazalo pa se je, da so pobrali krampe,

lopatе in drugo orodje, ki je bilo shranjeno na bližnjem gradbišču in ki se ga protestniki sploh niso dotaknili. Dokaz, da so v šoli spali nevarni prevratniki pa naj bi bili tudi dve molotovki. Izkazalo pa se je, da je šlo za dve molotovki, ki so jih policisti pobrali v soboto popoldne med protestnim shodom in jih sami skrivaj prinesli v šolsko poslopje. Novembrska obsodba je dokazala, da se je policija enostavno zlagala, da bi opravičila nasilni vdor.

Dinamika dogajanja ni bila v celoti še pojasnjena. Morda bo slika jasnejša, če bo sedanji šef policije Manganelli dodatno raziskal dogajanje, kot se je obvezal v odprtem pismu Republici. Ob vsem tem pa ostaja nepojasnjena še ena nenavadna okoliščina. Medtem ko je takratni notranji minister Claudio Scajola ostal v Rimu na notranjem ministrstvu in od tam sledil dogajanju, je bil takratni podpredsednik vlade in sedanji predsednik zbornice Gianfranco Fini dva dni v Genovi. Ker je bil premier Silvio Berlusconi zavzet z srečanjem na

vrhu, je bil Fini takrat najvišji vladni predstavnik in je dogajanje v Genovi spremljal neposredno na deželnem poveljstvu karabinjerjev. Razlog njegove prisotnosti ni bil nikoli pojasnjen, kot ni bilo tudi pojasnjeno, ali je Fini sprejemal tudi operativne odločitve. Zagotovil pa je vsekakor politično kritje silam javnega reda.

Dejstvo je vsekakor, da v Genovi sredi julija 2001 je bil tridnevni mrk vladavine prava, tri dni niso več veljale civilne pravice državljanov. Organi javne varnosti so nastopili izredno brutalno proti demonstrantom, niso pa bili sposobni, da bi odkrili, osamili in onesposobili prave nasilneže. Zato pa so ravnali izredno brutalno s skoraj vsemi pridržanimi protestniki, tudi po oceni sodnega senata, ki je razsojal o dogajanju v vojašnici Bolzaneto, je ravnanje mejilo na mučenje (ki v italijanskem zakoniku, rečeno mimogrede, ni še nakazano kot kaznivo dejanje). Kot je nekaj dni po novembrski razsodbi poudaril nekdanji predsednik ustavnega sodišča Valerio

Onida, v Genovi ni bilo samo nekaj »gnilih jabolk« med pripadniki sil javne varnosti. Dogajanje v Genovi načenja vprašanje, kako so formirani pripadniki sil javne varnosti, kakšna so pravila, ki jih vodijo pri nastopanju, kakšna so pravila ravnanja. Dodal je tudi, da bi morali odgovorne odstraniti, vlada pa bi se morala opravičiti vsem prizadetim pa tudi vsem državljanom, ki še vedno verjamejo v veljavnost ustave.

Ta priporočila so bila prezrta, funkcionarji, ki so bili julija 2001 odgovorni za javni red v Genovi, so vsi na-

predovali, tudi vsi obsojeni so še vedno v službi, policija pa je šest let v precejšnji meri ovirala delo sodnikov, ki so skušali ugotoviti, kaj se je zgodilo.

Sedaj je na potezi Manganelli. Razkriti resnico v Genovi bi bilo pomembno še posebej v tem času, ko se zaradi gospodarske krize napoveduje obdobje znatne socialne napetosti. Če ne bo pojasnjeno, kaj se je zgodilo julija 2001, bi lahko koga zamikalo, da socialne napetosti zopet umiri s silo. In da se zopet izmaže brez posledic.

Vojmir Tavčar

MANJŠINE - V Florini pod strogim nadzorom policije

Kongres makedonske stranke ob nacionalističnih demonstracijah

Makedonsko manjšino v Grčiji od leta 2002 politično zastopa stranka Rainbow (Mavrica), ki je članica Evropske svobodne zveze, združenja manjšinskih političnih strank v Evropi, in manjšinske organizacije FUEN, ki povezuje politične in druge organizacije manjšin, Makedonci v Grčijo so ena izmed najbolj zatiranih manjšin v Evropi, saj jim grške oblasti sploh ne priznavajo pravice do obstoja; z drugimi besedami, zanikajo, da ta manjšina sploh obstaja.

23. novembra lanskega leta so se člani te stranke zbrali na svojem drugem kongresu v Florini – Lerinu, na severu grške province Makedonije nedaleč od meje z državo Makedonijo. Stranka je leta 2004 so-

delovala na evropskih volitvah v okviru Evropske svobodne zveze; zanjo se je izreklo približno 7.000 volivcev.

Stranko vse od ustanovitve vodi Pavle Voskopulos, ki si tudi prizadeva za vključevanje stranke v evropske okvire. V svojem posegu se je gostom iz tujine zahvalil za pomoč: »če nam ne bi pomagali EFA in FUEN, danes ne bi bili tukaj in ne bi obstajali kot priznana stranka,« je poudaril. Tu se je predsednik makedonske stranke nanašal predvsem na evropske pritiske, da grške oblasti sploh dovolijo ustanovitev makedonske stranke. Številne resolucije in tudi sodni postopek so namreč postavili Grčijo na zatožni klopi zaradi nacionalističnega za-

držanja do Makedoncev. V ustanovitve stranke so privolile, vendar makedonske manjšine sploh ne priznavajo.

Med pripadniki manjšin je zaradi tega frustriranost velika in v prihodnosti ne gledajo z optimizmom. Kongresa se je udeležil samo en grški politik, znan levičar, ki pripada grški večini, medtem ko se vsi drugi grški politiki, ki so bili vabljeni na kongres, vabilu niso odzvali. Politik, ki se je kongresa udeležil, je bil Gregory Vallianatos, nekdanji posebni svetovalec predsednika vlade in socialistične stranke PASOK Georgija Papandreua. Ker je javno spregovoril v korist makedonske manjšine (katere obstoj je sam Papandreu večkrat zanikal), so ga odpustili iz Papandreujevega urada. Morda velja opozoriti, da je Papandreu tudi predsednik socialistične internacionale, ki povezuje vse socialistične, socialdemokratske in laburistične stranke na svetu.

V imenu organizacije FUEN je spregovoril direktor njenega bruseljskega urada Jan Diedrichsen, ki je med drugim dejal: »Vi iščete dialog, ampak dialog je možen, če s tem soglašata obe strani. Vi ste nanj

Jan Diedrichsen pozdravlja udeležence kongresa

prepravljeni, Atene pa ne. Stanje v Grčiji je nevdružno in potrebujete veliko poguma, da se danes udeležujete tega kongresa v takih pogojih; za to zaslužite naše občudovanje.« Diedrichsen se je pri tem nanašal na dejstvo, da je kongres – sicer diskretno, vendar brez skrivanja – ščitilo veliko število policistov in da se je pred poslopjem, v katerem je potekal kongres, zbrala večja skupina skrajno nacionalističnih protestnikov, ki so s svojim razgrajanjem in kričanjem mo-

tili potek kongresa. Sicer pa je predstavnik evropske organizacije udeležencem kongresa zagotovil, da jih bo FUEN še naprej podpiral. Dejal je: »Tudi v prihodnje bomo v Evropi javno opozarjali na vaše stanje, na predsednika grške vlade pa bomo naslovlili prijateljska pisma, vendar z zelo odločno vsebino. Seveda pa ne moremo trditi, da obstaja formula, s katero bi rešili vaše probleme. Podpirali pa Vas bomo, kjerkoli in kadarkoli bomo mogli.«

Udeleženci kongresa stranke makedonske manjšine

VELIKA BRITANIJA - Cornwall pripravlja tožbo na sodišču za človekove pravice

Med zahtevo po priznanju jezika in težnjo k večji upravni avtonomiji

Aktivisti iz Cornwalle, polotoka na jugozahodu Velike Britanije, ki se zavzemajo za ohranitev svojega keltskega jezika cornish – kernewek, se pripravljajo na tožbo na Evropsko sodišče za človekove pravice proti odločitvi vlade Združenega kraljestva, da zavrne zahtevo, da se vprašanje te manjšine obravnava pri izvajanju Okvirne konvencije Sveta Evrope za zaščito narodnih manjšin. To obravnavanje bi namreč manjšini zagotovilo dodatne ugodnosti, pravice, ki bi bile pogoj za oživitve jezika ter bi vsaj formalno postavil jezik kernewek na isto ravo kot druge manjšinske jezike v tej državi.

Lansko leto sta tako komisija Združenega kraljestva za rasno enakopravnost kot tudi Svet Evrope pozvala londonske oblasti, naj preučijo možnost vključitve jezika kernewek v obravnavanje okvirne konvencije.

V Cornwallu so ustanovili poseben sklad za financiranje pritožbe na evropsko sodišče za človekove pravice z namenom, da zberejo najmanj 100.000 funtov, približno 150.000 evrov. Denar potrebujejo za kritje honorarja odvetnika in sodnih stroškov.

Britanska vlada pri izvajanju okvirne konvencije upošteva vse druge manjšinske skupine v Veliki Britaniji; izjema je samo skupina iz Cornwalla. Obravnavanje te skupnosti bi dalo jezikovnim aktivistom novega zagona, poleg tega bi bilo tudi pogoj za vključevanje jezika, zgodovine in kulture v javno šolstvo, kar pomeni, da bi bili otroci seznanjeni vsaj z grobimi osnovami jezika.

Tu pa je treba povedati, da je ta

Takih grafitov je v tem času v Cornwallu zelo veliko

kampanja sestavni del širšega gibanja, ki si prizadeva za zagotovitev večje avtonomije Cornwallu. Izven keltskih dežel namreč malokdo ve, da je zgodovina Cornwalla zelo podobna zgodovini drugih keltskih dežel, to je Walesu, Irski in Bretaniji, ter da je londonska oblast v stoletjih Cornwallu odvzela politične, ekonomske in kulturne pravice.

Do sedanjega avtonomističnega gibanja prihaja 500 let potem, ko je angleški kralj leta 1508 s posebno listino pristal na delno avtonomijo Cornwalla. Sicer pa so v tej začetki o avtonomiji razmišljali že pred časom, potem ko je leta v2003 javnomnenjska raziskava pokazala, da kar 55 odstotkov prebivalcev podpira zamisel, ki bi to regijo nekako pri-

bližala Walesu, Škotski in Severni Irski, kar zadeva decentralizacijo oblasti. Leto prej se je za avtonomijo izreklo samo 46 odstotkov prebivalstva. Še prej, leta 2000, pa je ustavna konvencija za Cornwall, ki jo je podpiral lider sicer zelo majhne avtonomistične stranke Mebyon Kernow, sprožila kampanjo s peticijo, ki jo je podpisalo 50.000 ljudi, to je 10n odstotkov vsega prebivalstva Cornwalla. S peticijo so zahtevali ustanovitev samostojne cornwalske skupščine.

Cornwall na evropski ravni ni neposredno zastopan, ker mu je britanska vlada odvzela samostojno zastopstvo v evropskem parlamentu. Cornwall je namreč združila z jugovzhodno Anglijo in Gibraltarjem. Cornwall torej s 510.000

prebivalci nima lastnega evropskega poslanca in tamkajšnji aktivisti razburjeno opozarjajo, da ima Luksemburg s 330.000 prebivalci kar 6 poslancev.

Nekoč je bil Cornwalla ločen in je imel samoupravno oblast. Pred kratkim je dnevnik Guardian objavil članek, v katerem se je ironično spraševal, zakaj se Cornwall ne poteguje za neodvisnost, če tamkajšnji prebivalci želijo avtonomijo, če razvijajo ter se bodo učili lastnega jezika in lastne kulture. Novinar je zapisal, da šteje Malta 400.000 prebivalcev, pa je neodvisna članica Evropske unije, kot so to Luksemburg, Ciper in pribalske države. Zakaj ne bi tak bil tudi Cornwall?

Dawyth Hicks

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA V LJUBLJANI - Razprave in gradivo 55

Raziskovanja na področjih manjšinske zaščite, človekovih pravic, etničnih odnosov in identitete v Sloveniji in po svetu

2.

Dr. Klaus-Jürgen Hermanik z *Univerze v Gradcu, Center za zgodovino jugovzhodne Evrope* v svojem prispevku **The German and Hungarian Identity Management and Nation Building: Examples From the Western Balkans (Oblikovanje nemške in madžarske identitete v izgradnji nacije; primeri z zahodnega Balkana)** obravnava oblikovanje identitete pri Nemcih in Madžarih v Slavoniji (Hrvaška) in Vojvodini (Srbija), pri čemer navaja sedanje primere oblikovanja identitete v državah obeh etničnih skupin. Navaja tudi primere kulture spominjanja (spomeniki, spominski parki, proslave, itd.) in njene specifične vloge v hrvaškem in srbskem državotvornem procesu po letu 1989/90. Te teme se navezujejo tudi na manjšinska vprašanja. Avtor v prispevku nadalje obravnava tudi oblikovanje nemške identitete v Nemčiji, Avstriji in Švici, kakor tudi madžarske na Madžarskem. Avtor se na koncu sprašuje, v kolikšni meri omenjene dejavnosti prispevajo k bolj pozitivnemu odnosu med večino (Hrvti in Srbi) in manjšino (Nemci in Madžari).

Dr. Hamazasp Danielyan z *Državne univerze v Erevanu* v svojem prispevku **The State-building Process of Post-Soviet Armenia: the Role of the Diaspora in the Democratization of the Republic of Armenia 1991-2008 (Izgradnja države v Post-sovjetski Armeniji: vloga diaspore v demokratizaciji republike Armenije, 1991-2008)** ugotavlja, da kar dve tretjini etničnih Armencev živita zunaj meja Armenije. Armenske skupnosti so raztresene po vsem svetu - od Kanade do Avstralije in od Argentine do Sibirije. Geneza armenske diaspore ("Spyurq") sega v srednji vek, večji del eksodusa Armencev iz domovine pa je posledica dveh ključnih dogodkov: genocida v zahodni Armeniji leta 1915, ki ga je zakrivila vlada Mladoturkov, in sovjeticizacije vzhodne Armenije (1920), ki je bila poprej del carske Rusije. Kljub široki geografski razpršenosti emigracije pa so se armenske skupnosti razvile in obdržale vse do današnjih dni. Avtor poudarja, da je namen prispevka (1) oceniti vpliv diaspore na državotvorni proces v novoustanovljeni republiki Armeniji, kakor tudi (2) razčleniti odnos armenske vla-

de do vključitve diaspore v politične procese v Armeniji. Najprej avtor osvetljuje zgodovino Armenije skozi percepcijo diaspore, predvsem vlogo političnih strank diaspore v pridobitvi neodvisnosti in izgradnji nove armenske državnosti konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja. Armenija in diaspora imata namreč za seboj že več kot desetletno zgodovino intenzivnega komuniciranja. Leta 2005 je Armenija sprejela ustavne amandmaje, ki Armencem v diaspori ponujajo možnost pridobitve dvojnega državljanstva, čeprav ni jasno, v kolikšni meri si ti sploh želijo vrnitve v domovino oziroma večje udeležnosti v političnem življenju Armenije. Avtor v nadaljevanju osvetljuje tudi odziv diaspore na povolilno dogajanje v Armeniji februarja in marca leta 2008.

Dr. László Kupa s *Fakultete za politične vede Univerze v Pečuju* v svojem prispevku **Religious Conflicts in Nyíregyháza - the Difficulties of an Eighteenth Century Slovak Settlement (Verski konflikt v Nyíregyháziji - problemi slovaškega naselja iz 18.**

stoletja) ugotavlja, da je ponovna poselitev večjega dela madžarskega ozemlja po koncu turške okupacije, še posebej obrobni območij, obsežno in zapleteno vprašanje. Avtor v prispevku obravnava poselitev Nyíregyháze v 18. stoletju - boleč in dolgotrajen proces, v katerem je bila etnična identiteta slovaških naseljencev manj pomembna od njihove luteranske veroizpovedi. Avtor podrobno obravnava tudi spor med veleposestnikom (grofom Ferencem Karolyijem) in škofom v Egru (grofom Ferencem Barkoczyjem) glede same naselitve. Ta spor je bil tesno povezan s procesom rekatolicizacije, ki je bil v 18. stoletju na Madžarskem zelo pomemben.

Miha Koderman z *Univerze na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper* v svojem prispevku **Vloga in pomen glasila "Vestnik" za slovenske izseljence v zvezni državi Viktoriji in Avstraliji** ugotavlja, da so v etničnih izseljenskih skupnostih, nastalih v 19. in 20. stoletju, periodične publikacije, ki izhajajo v njihovem matičnem jeziku, od nekdaj med ključnimi pokazatelji življenja posamezne izseljenske skupnosti, nje-

nega organiziranega delovanja znotraj etničnih društev ter pestrosti različnih kulturnih in družabnih dogodkov. Poleg prevladujoče informativne vloge, ki so jo tovrstne publikacije imele za člane skupnosti, je nezanimljiva tudi njihova izobraževalna funkcija, s katero so člani skupnosti ohranjali bralno kulturo materne jezika. V prispevku avtor predstavlja zgodovino, vlogo in pomen glasila »Vestnik«, ki ga je izdajalo Slovensko društvo Melbourne v zvezni državi Viktoriji v Avstraliji. Časopis »Vestnik« je tretja najstarejša tiskana periodična publikacija v slovenskem jeziku v Avstraliji, ki je kmalu presegla okvire društvenega glasila in se usmerila na celotno populacijo slovenskih izseljencev v Avstraliji. Avtor v članku podaja pregled odgovornih urednikov, uredniških odborov in dopisnikov, analizira vsebinski pregled poročanja in ugotavlja odnos uredniške politike do nekdanje skupne države Jugoslavije, kakor se kaže v štiridesetletni zgodovini izhajanja glasila.

Nada Vilhar

(Konec)

ŠESTDESET LET OBSTOJA IN RASTI TRGOVIN DRUŽINE KOSIČ

Postali so sinonim za kvaliteto, poganjajo jih ideje in načrti

Aleš Waltritsch

Gospodarska prisotnost Slovencev na Goriškem je od nekdaj bila prepoznavna tudi v mali trgovini. Razcvet, ki ga je ves slovenski svet doživel v drugi polovici devetnajstega stoletja in v letih pred prvo svetovno vojno, ni mogel mimo takratne avstrijske Nice. Kapitali predvsem slovanskega izvora so v Trstu in Gorici dodatno pripomogli h krajevemu razmahu in predvsem z investicijami na bančnem področju bistveno pomagali rasti slovenskega gospodarstva. Nov veter v trgovini je v Gorici prinesla tudi veleblagovnica Čeha Medveda, kar je moralno spodbudilo Slovence - do takrat vodilne predvsem v gostinstvu in obrtništvu - do večje prisotnosti v drugih trgovskih vrsteh. Tudi solkanski mizarji in mirenski čevljarji so začeli prodajati na svoje in, ko bi jim prva svetovna vojna ne preprečila polnega razmaha, bi verjetno danes imeli pri nas sila uspešno gospodarstvo.

Pet let vojne vihre, prehod pod Italijo in prihod fašizma pa so, tudi s prefinjenim političnim načrtom, spremenili gospodarsko podobo teh krajev. Nekdaj uspešni in po članih številni mizarji in čevljarji zadruzi sta obubožala in šli v stečaj, številni obrtni mojstri so se preselili v tujino ali šli svojo pot drugam. Tako je bilo tudi z družino Benedikta Kosiča iz Rupe, ki se je po stečaju mirenske zadruge leta 1934 odločil za selitev v sicer ne preveč oddaljeno Ilirsko Bistrico. Notranjsko-kraško mestoce je takrat bilo živahno predvsem zaradi številnih kasarn, ki so prebivalcem zagotavljale precej dodatnega dela. Čevljarji kot mojster Kosič je imel tako zagotovljeno delo s popravilom in izdelavo škornjev. Odprl je obrtno delavnico, zaposlil pet delavcev in marljivo vzgajal družino, ki se je v letih številčno okrepila. Delavnici je dodal tudi trgovino, k njemu so poleg domačinov prihajali kupci iz celega Krasa.

Rupa in Miren nista bila predaleč, tako so se Kosiči večkrat vračali domov, a žal samo na obisk, ker so delovni pogoji bili boljši v Ilirski Bistrici. Po končani vojni, tako zaradi nejasnosti gospodarske perspektive na Notranjskem kot zaradi vedno večjega domotožja, se je Benedikt odločil za vrnitev v rojstne kraje. Iz takratne cone A se je še v letu 1947 želel preseliti v Rupo, a ne kot begunec. Zaprošil je za vsa potrebna dovoljenja, na račun katerih pa so Kosičevi čakali tedne in tedne. Medtem je bil že zapustil Ilirsko Bistrico in prišel v Miren, kjer se je zaposlil v obnovljeni čevljarji zadruzi. Njegovo znanje je bilo v kolektivu še kako cenjeno in dragoceno. V časopisu iz istega leta je tudi Benedikt Kosič zapisan kot udarnik za delovne zasluge v Zadrugi, na kar je seveda bil po eni strani ponosen, po drugi pa mu je verjetno to oviralo pot do dovoljenja za selitev v drugo državo. Časi so bili izredno hudi, preživljati šestčlansko družino je bilo sila zahtevno, a je šlo. Januarja 1948 je iz Beograda prišel nestrpno pričakovani papir: uradno dovoljenje za prestop meje družini Kosič s pečatom italijanskega predstavništva v Beogradu in fotografijami vseh članov družine Kosič. Selitev v par sto metrov oddaljeno družinsko domačijo v Rupo je bila izvedena še v zimskih dneh.

Iz Rupe v Gorico je bil korak neizbežen. Na koncu Raštelu, skoraj na Travniku, je Benedikt Kosič v stavbi, kjer je še danes glavna trgovina družine, odprl svojo prvo prodajalno obutev v mestu. Notranjost je bila v obupnem stanju. Popravila za prvo nujno so trajala nekaj mesecev in oktobra leta 1948, torej pred šestdesetimi leti, so se odprla vrata prve Kosičeve trgovine v Gorici. Na začetku je ob trgovini bila tudi obrtna delavnica, z leti pa so čevljarstvo opustili in s pomočjo doraslih sinov razvili trgovsko dejavnost.

V Raštelu so postopoma odprli še trgovino z otroško obutvijo, trgovino s pohištvom ter prodajalno z usnjeno galanterijo in tako dopolnili goriško trgovsko ponudbo, ki se je na začetku šestdesetih let

Osrednja prodajalna družine Kosič je v goriškem Raštelu, kjer pa so še druge njihove trgovine (desno); Andrej Kosič s svojimi petimi sinovi in sodelavci - Mirjam, Benijem, Tatjano, Simonom in Aleksandro (spodaj)

BUMBACA

pripravljala na italijanski gospodarski razcvet in na vedno večji prihod kupcev iz Slovenije, kateremu je seveda botrovalo tudi pozitivno in odprto okolje, ki ga je znala ustvariti takratna goriška politična garnitura.

Po očetovi volji je osrednjo trgovino obutev prevzel sin Andrej, ki še danes s sinovi upravlja skupino sedmih trgovin. Od ostalih Benediktovih sinov nadaljuje danes trgovsko tradicijo še hči Meri, ki upravlja dve trgovini z usnjeno galanterijo in torbicami v Raštelu in v ulici Oberdan.

V sedemdesetih letih so posli cvetele. Kosiči so zato začeli širiti dejavnost. Na vogalu ulice Oberdan in Morelli so odprli drugo trgovino obutev, danes imajo tam franšizno prodajalno znamke Geox. Pred petindvajsetimi leti so se odločili oddvojiti športno obutev iz osrednje trgovine le nekaj deset metrov više v Raštelu. Prvotno ime Olympia so kmalu zamenjali s K2 Šport, ki je v letih postalo sinonim za kakovostno športno opremo tako na Goriškem kot širše po Sloveniji.

V podjetja so se vključili tudi Andrejevi sinovi. Mirjam in Simon z očetom vodita oddelke obutev, Tatjana in Benedikt (Beni) skrbita za športno področje, Aleksandra je zadolžena za upravo. Odprli sta se tudi dve drugi trgovini v Raštelu. V eni ponujajo športno opremo, druga pa je športni outlet. Kosiči so med kupci iz bivše Jugoslavije - kot dober del goriških trgovcev - v veliki večini imeli Slovence. Razpad Jugoslavije ni torej imel hudih posledic, razen seveda nastajanja novih ponudnikov v Sloveniji. V prvih devetdesetih

letih so šli v popolno obnovo najprej trgovine K2, potem tudi glavnega sedeža. Zadnji večji Kosičev podvig pred lanskim neposrednim vstopom na slovenski trg je bil leta 2001 odkup velike Rosconijeve trgovine v ulici Oberdan v Gorici. Tu so postavili pravo središče za dojenčke in otroke z obutvijo in oblačili ter ji nadeli ime K2 Kids in tako zapolnili vrzel v mestni ponudbi.

Trgovska ponudba Kosičev v Gorici je danes zelo pestra in se razprostira na kar 1.200 kv. metrih skupne prodajne površine. Klasična in modna obutev je še vedno osrednja ponudba, športna obutev in pripadajoča oprema pa sta danes področje, ki daje Kosičem veliko zadoščenja. Trgovina K2 Šport je največja tovrstna trgovina v Gorici, ponuja zares bogato izbiro obutev, oblačil in opreme na skoraj 400 kv. metrih. Sledijo vsem panogam, vendar so se z leti specializirali v alpskih disciplinah in v ekipnih športih, predvsem v odbojki. To prisotnost so že od samega začetka dopolnili s sponzoriranjem in dobavljanjem opreme tako v domačem, goriškem okolju, kot po Sloveniji. Kosiči so tako postali sinonim za vrhunsko in kakovostno športno oblačenje. Prodrli so v svet planinarjenja in alpinizma, odprave, ki so jih opremili, so naskakovale tako Himalajo kot Ande, od Everesta do Cera Torre. Danes so prisotni predvsem v teku in triatlonu; pred leti so v dobavljanju opreme za vrhunske odbojarske ekipe zaznali zanimivo nišo, jo marljivo zapolnili in s sodelovanjem italijanskih dobaviteljev prišli do vrha z opremljanjem najpomembnejše slovenske ekipe, ACH

Volley z Bleda, ki nastopa tudi v ligi šampionov. Njihovi so tudi dresi novogoriškega Marchiola, od lani oskrbujejo črnogorskega prvoličja Budvanska Rivijera poleg seveda več zamejskih ekip. Za Benija, ki s sestro Tatjano spremlja športni oddelek, ima to zanimivo prihodnost. S previdnimi koraki, a dokaj prepričano, bodo v prihodnjih letih šli tudi v druge države bivše Jugoslavije, in ni izključeno, da se bo v prihodnjih letih v središču Ljubljane našla visoko specializirana Kosičeva športna trgovina.

V Sloveniji so Kosiči sicer neposredno prisotni že nekaj mesecev. Sredi lanskega poletja se jim je na vrat na nos ponudila priložnost sodelovanja v odprtju trgovine v novogoriškem trgovskem centru Qlandia. Trgovina z otroško ponudbo je namreč iskala partnerja in skupna poznanstva so jo privedla h Kosičem. V nekaj tednih je bilo treba sprejeti odločitev in jo uresničiti. Tako je tudi bilo. Dne 11. septembra so se v novogoriški »deželi nakupov« odprla vrata K-Stores - Kosičeve trgovine obutev. Ponudbo tvori obutev višjere srednjega razreda, podobno in z istimi cenami kot v osrednji trgovini v goriškem Raštelu. Najmlajši član družine, Simon, ki z Benijem skrbi za novogoriško prodajalno, je zadovoljen z obračunom prvih treh mesecev. Trgovina uspeva, vabi kupce, ki v dobrem številu Kosičev niso poznali, tako da niso prava konkurenca goriškim trgovinam, kar je bilo sicer tveganje odprtja prodajnega mesta le par kilometrov stran. Med kupci so tudi italijanski državljani, sicer ne Goričani, pač pa takšni, ki v Novo Gorico

prihajajo na eno- ali dvodnevni obisk iz Furlanije in Veneta. Investicija in tveganje sta se torej obrestovali. Tudi v trgovskem centru so z njihovo prisotnostjo zadovoljni, saj so jim baje že ponudili možnost odprtja K-Stores trgovin v ostalih Qlandiah po Sloveniji.

Skupina Kosič upravlja danes sedem prodajal, šest v Gorici in eno čez mejo. Časi za trgovino sicer niso najboljši, a kljub občutljivemu padcu prodaje jim je uspelo obdržati neokrnjeno število uslužbencev. Skupaj z družinskimi člani je v tej skupini zaposlenih približno trideset ljudi. Vsi so zanesljivi in dolgoletni sodelavci. Pri Kosičih je bil odnos z ljudmi vedno v ospredju: s kupci, seveda, saj le spoštljiv in iskren odnos do njih prinese dolgoročne rezultate, a tudi z uslužbenci, saj so ravno oni prvi »Kosičev obraz«, ki ga kupci srečujejo.

Zvestobo kupcev ob svoji šestdesetletnici nagradujejo tudi z dodatnimi ugodnostmi. Začeli so izdajati kartico zvestobe, ki jo danes ima že več kot 4.000 oseb. Njim so namenjene posebne akcije in popusti ter s ponosom Kosiči potrjujejo, da kar nekaj strank tudi iz bolj oddaljenih krajev Slovenije jih še vedno nekajkrat letno obiskuje.

Investicije zadnjih desetih let so bile zelo zahtevne in jim danes upočasnjujejo ritem razvoja, jim pa ne odvzemajo idej in načrtov. Veliko mo seveda odvisno od Gorice. Še letos naj bi se dokončala obnovitvena dela na Travniku in v Raštelu, ki bodo dala staremu mestnemu jedru nov videz. Brez parkirišč pa ne bo šlo, opozarja Kosiči in nujno je, da ima Gorica načrt in vizijo za prihodnost, ki mora biti odprta na 360 stopinj. Obstajajo načrti za preureditev območja tržnice na debelo, kjer bi se lahko poleg urbanega trgovskega centra, čemur sledijo zelo pozorno, zgradilo prostorno parkirišče za potrebe mestnega središča. Poleg tega načrtujejo v roku dveh let tudi prenovi ponudbe nekaterih obstoječih trgovin.

Andreja Kosiča ne poznamo samo kot uspešnega goriškega trgovca. Širšemu občinstvu je znan tudi kot zelo dober slikar, akvarelist. Ljubezen za likovno umetnost ga je prevzela že v mladih letih. Sledil je večernim tečajem na umetnostnem zavodu v Gorici ter se šolal in izpopolnjeval pri mnogih goriških slikarjih. Na prvi skupinski razstavi je sodeloval leta 1954, pet let kasneje je postavil prvo samostojno razstavo, do danes pa jih je že krepko preko sto. Znan je predvsem po akvarelih z motivi domačih krajev, za cerkev v rojstni Rupi pa je poslikal vitraže in križev pot. Lani je osrednji trgovini pripojil sosednje stanovanje in dve večji sobi s pogledom na Travnik preuredil v galerijo svojih slik. Načrtuje pa tudi odprtje likovne galerije v Raštelu, do česar naj bi prišlo še pred pomladjo. Tu bo prostor tudi za likovna dela kolegov - slikarjev; program za prvo leto naj bi bil že precej natrpan.

Andreju Kosiču so zelo blizu Trubarjeve besede Stati inu obstati. V letih je postavil na noge pravo trgovsko bogastvo, za njegov obstoj, in seveda razvoj, pa ob njegovi pomoči skrbi pet izkušenih sinov.

INTERVJU - Frei Betto ima do brazilske vlade poseben odnos

»Lula ni imel dovolj poguma, da bi sprejel agrarno reformo«

Ricardo Bajo Herrerias

Frei Betto govori počasi; tudi po načinu govora ugotoviš, da je bil nekoč duhovnik. Vendar so njegove besede jasne, odločne. Do vlade brazilskega predsednika Lule Da Silva ima poseben odnos, lahko bi mu rekli kritična podpora; z njegovo vlado je v začetku sodeloval. Napisal je prvo biografijo brazilskega predsednika, je mednarodno poznana osebnost zaradi doslednega zagovarjanja teologije osvobajanja, sedaj pa je odkrit sovražnik biogoriv. Lula očita, da ni imel poguma, da bi v Braziliji uvedel agrarno reformo in ocenjuje, da kot odgovor na oborožene spopade v Južni Ameriki obstaja nevarnost državljanskih vojn, če bi Združene države Amerike, desnica in multinacionalne družbe prekinile demokratske procese, do katerih prihaja v nekaterih državah Latinske Amerike. Trdno je prepričan, da se v Latinski Ameriki rojeva nov model družbe, ki ga označuje resnična pomlad demokracije.

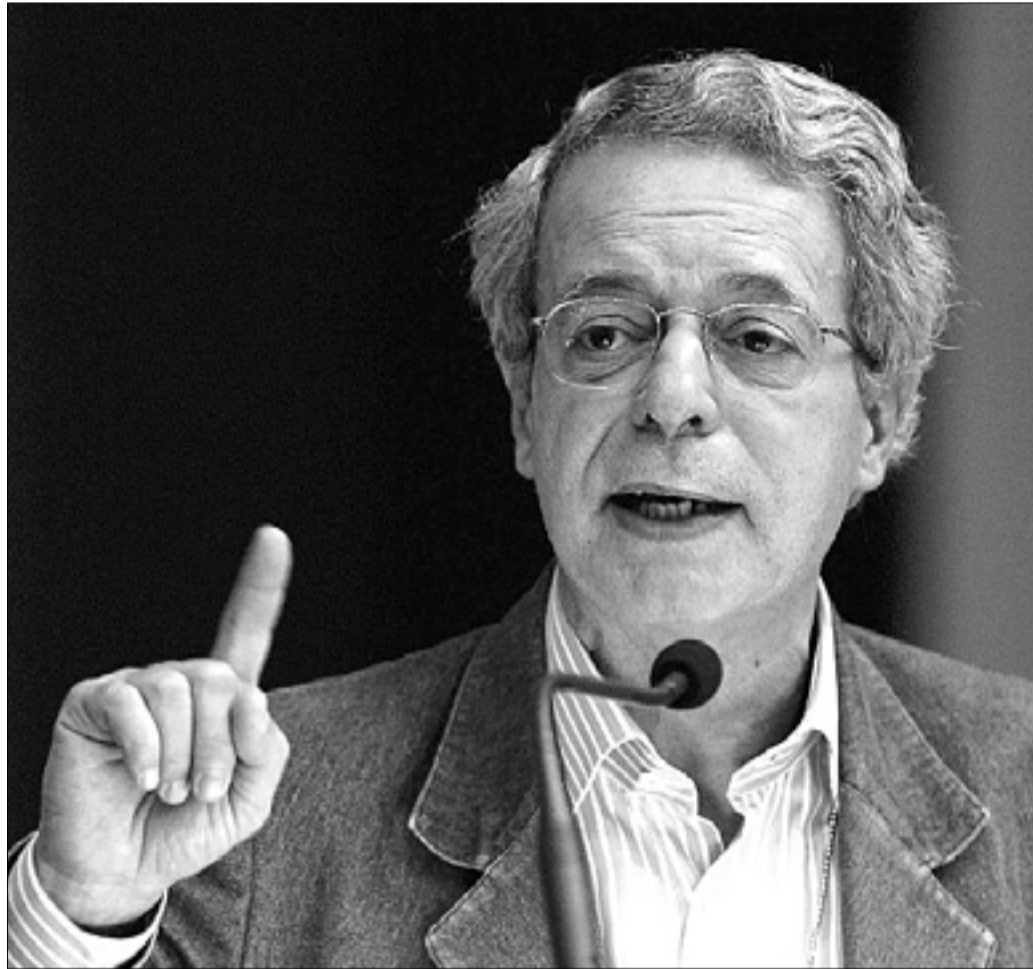
Ali lahko Lula pridobi na popularnosti s tem, da se istočasno zbližuje z Bushem in Chavezom ter da podpira biogoriva?

Mislím, da je škandal, da se vladarji pogovarjajo o biogorivih. »Bio« pomeni življenje, jaz bi jih rajši imenoval nekrogoriva. »Nekro« pomeni smrt. Na svetu je 800 milijonov avtomobilov in vladarji se pogovarjajo, kako zagotoviti gorivo za ta vozila. Po oceni FAO živi na svetu 854 milijonov ljudi, ki trpijo kronično lakoto in isti vladarji ne razpravljajo o tem, kako naj bi nahranili te ljudi. Zato sploh ne soglašam z načinom, kako se na svetu proizvajajo nekrogoriva. Sploh ne soglašam s tem alternativnim virom energije. Vendar pogledajmo, kaj se dogaja v Braziliji. Prvič, pogoj dela v teh nasadih so suženjski ali polsuženjski. Drugič, posestniki, ki pridelujejo sladkorni trs, iz katerega pridobivajo etanol, so vedno uživali velike ugodnosti, vedno so imeli dolgovne do države, vedno so bili nagrajeni z davčnimi odpustki. To je krivično do ljudi, ki potrebujejo boljših zdravstvenih pogojev, boljše šolstvo in tako naprej. Tretjič, ker se etanol dobro prodaja, na številnih zemljiščih ne pridelujejo več hrane za ljudi, ker morajo proizvajati hrano za vozila, za avtomobile, kar seveda povečuje lakoto in viša ceno živila. Izb teh razlogov na ta proces ne gledam prav z nobeno simpatijo.

Ali Brazilija kot država v hitrem razvoju res teži k temu, da bi postala članica kluba najbolj razvitih držav na svetu, tistega, ki ga danes poznamo kot G-8?

Zelo pozitivno je, da država kot je Brazilija, odpira svoje zunanje sodelovanje s čim širšo pahljačo držav, ne da bi privilegirala odnose z ZDA ali z Zahodno Evropo. Tu je pomembno predvsem ustanavljanje novih zavezništov znotraj Južne Amerike; to so sedaj Unasur, Telesur, Banco del Sur – vse brez Združenih držav Amerike, ki niso južnoameriška država. To je trenutek uveljavljanja naše suverenosti in naše neodvisnosti. Mislím, da so ti odnosi Brazilije z Južno Afriko, Kitajsko in Indijo pomembni, le da to ne bi postali novi imperialisti. Da ne bi stoptili na pot, po kateri že hodi Kitajska, država, v kateri že ni nič več socialističnega, država, v kateri vlada državni kapitalizem, kjer so ljudje maksimalno izkoriščeni, predvsem na delovnem mestu, da bi lahko bili izdelki čim cenejši in da bi tako bolj ustrezali njihovim gospodarjem v Za-

Frei Betto (desno) ima do vlade brazilskega predsednika Lule Da Silva (spodaj po prisega na začetku svojega drugega predsedniškega mandata januarja 2007) poseben odnos, napisal pa je tudi prvo biografijo brazilskega predsednika

hodni Evropi ali v ZDA. To pa po moji oceni ni dobro.

Vendar, ali lahko Brazilija, ob velikih razlikah, ki obstajajo in so med največjimi na svetu, sanja, da se vključi v klub najbogatejših, to je v G-8?

To je iluzija, to je sen poletne noči. Brazilijo bodo v G-8 prenašali zaradi njene geopolitične lege, zato, ker je zelo velika država, ker ima izreden potencial. Brazilija ima vse tisto, kar svet potrebuje: veliko vode, veliko nafte, sedaj ima etanol, veliko obdelovalne površine. Skratka, ljudje niso neumni. Na Brazilijo gledajo tako, kot pazi pes na svoj kos mesa, lakomni so, da bi se polastili naše države. Zato ni dobro, da bi si preveč utvarjali glede teh »prijateljstev«. Potrebna je velika previdnost in Lula je glede tega zelo pazljiv. Po drugi strani pa imate prav, ko ugotavljate, da je Brazilija dežela velikih neenakosti, velikanskih razlik. Po podatkih iz meseca maja razpolaga 10 odstotkov prebivalstva Brazilije, ki sedaj šteje 190 milijonov prebivalcev, s kar 75,4 odstotki vsega bogastva v državi. Res je, da se je, odkar je na oblasti Lula, stanje najrevnejših nekoliko izboljšalo, vendar to ne zadoštuje za zagotovitev boljše prihodnosti, ker doslej vlada, ki jo vodi Lula, ni imela poguma, da bi naredila tisto, kar je po moji oceni najpomembnejše, da bi se v Braziliji življenjski pogoji lahko izboljšali: agrarne reforme. V moji državi ni bilo nikoli agrarne reforme. To je praktično edina država v vseh treh Amerikah, kjer prevladuje latifundizem oziroma prevladujejo latifundisti.

In to kljub legendarnemu boju gibanja MST (Movimiento Sem Terra – Gibanje Brez zemlje)?

Natanko tako. Prav pravite, ko trdite, da je MST legendarno gibanje, saj se že vedno bori za agrarno reformo.

Lula je nastavljal pomembne programe, kot na primer boj proti lakoti ali boj za družino. Zakaj se ne loti agrarne reforme?

V začetku Lulovega predsedovanja je bil program »Hambre cero« boja proti lakoti zelo napreden program, ki je veliko obetal. Družina, ki je vstopila v ta program, je po dveh letih že opazila pomembne učinke.

Enako bi bilo z agrarno reformo. Vlada pa se je odločila, da agrarne reforme ne bo izvedla, da ne sproži spora z latifundisti; v zameno je ponudila program za družino, ki ni razvojnega značaja, ampak je zgolj socialni program. Je to pozitivno? Da, je pozitivno, ker je kos kruha vsekakor boljše kot nič. Ampak to ni program za tisti napredek, o katerem smo razmišljali ob začetku Lulove vladavine.

Sosednje države se bojijo, da bi Brazilija ponovno stopila na pot svojega imperializma, upoštevajoč tudi nekatera dejstva zadnjega časa, kot je vloga Brazilije ob nastanku južnoameriškega obrambnega sveta.

Nevarnost je sedaj veliko manjša. V preteklosti se je Brazilija res obnašala zelo imperialistično s soslednjimi državami. Odkar v teh državah, na primer v Boliviji, v Peruju in v Ekvadorju, vladajo ljudske vladavine, se to ne dogaja več. Tako je Evo Morales zahteval, naj družba Petrobras, ki išče ležišča nafte v Boliviji, spre-

meni pravila igre, ker so prejšnja pravila zelo godila Braziliji, Boliviji pa je ostajala samo revščina. Danes so se stvari spremenile. Imperialistična nagnjenja nekaterih sektorjev v Braziliji so bila zelo omejena, ker med ljudmi raste zavest in zahtevajo svoje pravice, kar je zelo dobro.

Prišli ste v Bolivijo z namenom, da podrete politiko bolivijanskega predsednika. Kakšen je pomen in kakšna so tveganja sprememb, ki jih uvaja predsednik Evo Morales v Boliviji?

Nikjer drugje se v taki meri ne gradi novega družbenega modela kot v Latinski Ameriki. Danes tukaj doživljamo pravo »demokratsko pomlad«. Po dolgih letih genocidnih diktatur, ko so se iz leta v leto vrstile neoliberalne in krivične vlade, kot na primer tiste, ki so jih vodili Menem v Argentini, Color de Mello v Braziliji, Fujimori v Peruju ali Carlos Andre Perez v Venezueli, je danes jasno, da ljudje nočejo več ne diktatorjev ne skorumpiranih politikov in tudi ne banditov, zato volijo za ljudi,

o katerih mislijo, da bodo skrbeli za njih: za delavca kot je Lula v Braziliji, za domorodca kot je Evo Morales v Boliviji, za škofa kot je Lugo v Paragvaju, za Correo, za Chaveza, torej za ljudi, ki se istovetijo z ljudskimi gibanji. Tu je zelo pomembno, predvsem za Zahodno Evropo, kjer opazamo veliko predsodkov glede teh procesov, razumeti, da gre morda za zadnjo priložnost, da pride do družbenih sprememb v Latinski Ameriki na demokratičen in miren način, ker je potrepeljivost ljudi dosegla najvišjo možno stopnjo. Če nas bodo v tem procesu v Boliviji, Venezueli ali drugih državah zaustavili ali prekinili, če bo Bela hiša posegla, če bodo posegle multinacionalne družbe in notranje organizirane skupine, ki so vedno kovalle lastno bogastvo na revščini in bedi prebivalstva, potem takem mislim, da tvegamo državljansko vojno ali oborožen spopad ali kaj hujšega, za kar se ne bi smel zavzemati nihče, ki pametno razmišlja. Proces v Boliviji je zato po moji oceni zelo pomemben in majhna separatistična ali independentistična gibanja nimajo nobenega smisla, saj želijo avtonomijo samo zato, da bi v svojih provincah lahko nadaljevali s tistimi krivicami, zaradi katerih je zgodovina Bolivije velika tragedija, zgodovina smrti in izključevanja, zgodovina opresije. Zavedati se moramo, da govorimo o državi, ki ima devet milijonov prebivalcev, trije milijoni in pol pa so jo zapustili, da v tujini najdejo boljše življenjske pogoje.

Napisali ste prvo biografijo Lula in bili ste njegov tesni sodelavec. Katere skupne značilnosti imata Lula in Evo Morales, poleg njihuna delavsko-kmečkoga izvora?

Oba sta zelo inteligentna in sta nedvomno dokazala, da univerzitetna diploma ni potrebna, da si dober vladar. Treba je imeti občutljivost za probleme ljudstva, občutek za pravičnost, sposobnost gledanja v prihodnost in treba je dobro poznati stanje svojega naroda. Oba izvajata zgledno zunanjo politiko, odprto vsem državam, vendar jamčita za suverenost lastnih držav in za neodvisnost svojih ljudstev. In ob uživata veliko podporo ljudstva. To so značilnosti, ki so skupne brazilskega in bolivijanskega predsednika.

© Copyright Berria – Primorski dnevnik 2008

V ZADNIH LETIH SE TOVRSTNE BOLEZNI ŠIRIJO

Zimsko varstvo trte oziroma boj proti boleznim trtinega lesa

Čeprav v tem času predvidoma ne opravljamo škropilnih posegov proti boleznim trte, je koristno, da spregovorimo o tistih, ki napadajo trtin les, saj so v vinogradih prisotne tudi v jesenskih in zimskih mesecih. V zadnjih letih namreč opažamo zaskrbljujoče širjenje teh bolezni, predvsem pa črne pegavosti, kapi vinske trte in hiranja vinske trte. Te bolezni lahko povzročijo znatno škodo, zato je prav, da vinogradnike opozorimo na njihovo prisotnost in jim nudimo ustrezne nasvete za boj proti tem obolenjem. Ukrepi na njihovo zatiranje ali vsaj za ublažitev škode so povezani z rezjo trte, zato je koristno, da jih vinogradnikom posredujemo pred tem opravilom.

ČRNA PEGAVOST

Bolezen povzroča glivica *Phomopsis viticola*.

Bolezni znaki. Vsled obolenja razpokajo še zelene mladice. Ob členkih se pojavijo značilne razpoke obolelega tkiva, na katerem so se prej pojavile vijoličaste do črne pegave ob dolžini poganjka. Spodnji stebelni listi se izmaličijo (listna ploskev se nagiba in nakodra, robovi pa se ovijejo navzdol) ter kažejo rumene pege, ko jih gledamo proti svetlobi.

Jesen in pozimi postanejo okužene rozge svetlosive ali bele, kar je ena izmed značilnosti bolezni. Pozi-

mi se skozi skorjo prelijejo črne bradavičaste tvorbe – plodišča glive, iz katerih uhajajo trosi, ki spomladi spet kužijo poganjke in liste. Za zatiranje črne pegavosti, ki lahko povzroči občutno škodo tudi na mladih trslih, je treba po rezu takoj odstraniti iz vinograda okuženo rozgo in jo zažgati. O zatiranju s fitofarmaceutskimi pripravki, pa bomo, kot vsako leto, dali vinogradnikom potrebna navodila v pomladanskem času.

KAP VINSKE TRTE

Povzročajo jo glivice *Phaeoacremonium clamidospora*, *Phaeoacremonium olephilum*, *Fomitoporia punctata*.

To bolezen smo v zadnjih letih pogosteje opazili. Prisotna je predvsem v starih vinogradih, kjer smo veliko obrezovali, ter se lahko pojavlja bodisi bliskovito bodisi v kronični obliki, kadar pride do smrti rastline tudi nekaj let po okužbi. Prehodno jo iz leta v leto najavlja sušenje posameznih mladice, predvsem v mesecu juniju in juliju.

Bolezni znaki. Preden listi povsem odpadejo, se značilno obarvajo z rdečkastorjavkastimi pegami stožčaste oblike, ki izstopajo na ostalem še zelenem delu lista. Če les debela, ki utegne tudi razpokati, prerežemo prečno, opazimo precej krhek gobast

rumenkast del, ki ga obkroža temnejši in odpornejši rob. Za preprečevanje širjenja bolezni je priporočljiva takojšnja razkužitev večjih rezi z Carbendazimom (Bayfidan BCM, Benazim, Benzim ipd.). Močno napadene dele moramo odstraniti in zažgati. Po rezu okuženih delov trt moramo škarje razkužiti, da ne prenašamo bolezni na ostale trte. Prav tako odstranimo lesene oporne kole (iz katerih se širi glivica) in jih zažgemo ter jih nadomestimo, po možnosti z betonskimi.

HIRANJE VINSKE TRTE

Povzročajo jo glivica *Euthypa lata*.

Bolezni znaki. Bolezen v glavnem ne napade trt, ki so stare manj kot 5-6 let. Pogosteje se pojavlja na trtah, starih več kot 10 let. Prvi bolezenski znaki se pojavljajo spomladi ob poganjanju mladice. Opazni postajajo, ko mladice zrastejo do 25-40 cm. Obolele rastline se po navadi nepravilno razpršene v vinogradu. Listi ostanejo na začetku majhni, nepravilne oblike in svetlo zelene barve (klorotične). Večkrat se zvijejo navzdol v kupo. Robovi potemnejo, nakar zadobijo listi ogorel videz, nato pa se posušijo in odpadejo.

Cvetovi lahko odpadejo, grozdni ovi in se posušijo.

Prvi napadeni listi se nekoliko spremenijo, ostali ostanejo celi in se normalno zrastejo. V naslednjih letih se bolezenski znaki poslabšajo in v 2-4 letih rastlina usahne. Pred tem dobi trta grmičast videz: kratke mladice in medčlenki, šibki poganjki. Znaki nekoliko spominjajo na virus infektivne degeneracije ali na hudo klorozo. Trta po navadi umre pozimi.

Tipični spoznavalni bolezenski znak je – podobno kot pri kapi – delna potemnitev lesa, ki se kaže v prezezu. Bolezen se širi le prek velikih ran in se lahko pokaže po komaj enem do treh let. *Euthypa* napade tudi marelico in druge rastline, zato je izvor obolenja težko odstraniti.

Proti hiranju vinske trte še nimamo na razpolago škropilnega sredstva in zato, podobno kot pri kapi, lahko ukrepamo le preventivno. Les odrežemo do točke, kjer je zdrav. Če je rastlina posušena skoraj v celoti, je najbolje, da jo odrežemo do kake zdrave jalovke ali pa trto izrujemo. Zimsko rez moramo izvesti v suhem vremenu in večje rane prikriti s cepilno smolo. Tej po možnosti dodamo Carbendazim v 1-odstotni koncentraciji (glej sredstva navedena za kap vinske trte). Po možnosti izvedemo rez v februarju-marcu. Obrezani les odstranimo iz vinograda in ga sežgemo. Glivica se namreč večkrat nastani prav na ostankih rezi.

Svetovalna služba KZ

NASVETI STROKOVNJAKA

Januarja lahko urejamo in načrtujemo

Že je tu januar, prvi mesec v novem letu, a tudi eden najbolj hladnih mesecev. Januar je glede kmetijskih opravil kar miren mesec, zato se bomo posvetili opravljenim, za katere po navadi nimamo časa ali pa opravilom v notranjih prostorih. Lahko na primer naredimo načrte za novo kmetijsko sezono. V ta namen moramo upoštevati pravila kolobarjenja in pomisliti, kje smo zelenjadnice gojili prejšnje leto. Mimosrede preverimo, ali imamo semena, gnojila in škropila ter preverimo njihovo stanje. Pregledati moramo vse ostale pripomočke, ki jih bomo potrebovali v novi sezoni.

VINOGRAD - Proti koncu meseca v sončnih dneh lahko pripravimo posamezne jame za trte, ki jih namravamo ponovno posaditi. Skrbimo, da bomo spomladi pravočasno dobili cepilne. Če januarja ne bo mraza, lahko v vinogradu obrezujemo. Če pa imamo malo trt, to opravilo raje prenesemo na naslednji mesec, ko je hujši mraz mimo. Med obrezovanjem preverimo stanje kolov in žic in jih po potrebi zamenjamo. Med obrezovanjem preverimo tudi, ali so trte bolne za črno pegavostjo in za kap vinske trte.

KLET - V kleti preverimo obstojnost vina. Ob nizkih temperaturah se izloča vinski kamen, ki se usede na dno sodu. Vinska kislina se na ta način zmanjša. V primeru, da se v vinu pojavijo spremembe, predvsem v barvi, je to znak, da v vinu ni zadostne količine žvepla. Priporočljivo je zato analiza vina, da določimo količino kalijevega metabisulfitu, ki ga moramo dodati. Najbolje je, da se o tem pomenimo s strokovnjakom. Če vino hranimo v lesenih posodah, moramo s stalnim dolivanjem skrbeti, da je posoda vedno polna. Na ta način varujemo vino pred oksidacijo. Nikar ne sme vino priti v dotik z zrakom, da se ne bi pokvarilo. Vino moramo od časa do časa pretočiti, paziti moramo, da ne leži na drožeh, da ne bi na ta način dobilo slabega duha in okusa.

OLJČNI NASAD - V oljčnem nasadu pazimo, da morebitne nizke temperature ne bi poškodovale oljk, posebno mladih. V tem času lahko debela starih in nekoliko zanemarjenih oljk očistimo morebitnih mahov in bršljanov, ki se večkrat ovijejo okrog debela, mah pa večkrat zadrži vlogo, zato postane debelo tarča raznih mikroorganizmov. Les oljčnega debela, posebno če je drevo staro, lahko začne trohneti. Oboleli del odrgnemo, potem poškrabamo s bakrenimi pripravki. To opravimo le, če ni premrzlo. Mladim oljkam kontroliramo kole.

OLJČNO OLJE - Olje hranimo v posodah iz inertnega materiala. Najbolj priporočljive so posode iz nerjavečega jekla. Približno mesec po predelavi opravimo prvi pretok oljčnega olja. Oljčno olje se lahko zelo hitro navzame različnih vonjev. Zato naj ne bo v prostoru, kjer olje hranimo, močnih vonjev. V tem mesecu moramo zelo paziti, da temperatura v prostoru ne zdrkne pod ničlo, ker bi sicer olje kristaliziralo, obenem bi prenizka temperatura zavirala naravno čiščenje olja. V takih pogojih se namreč trdi delci stežka sesedejo.

SADNI VRT - Tudi v sadnem vrtu debela po potrebi očistimo. Če je potrebno, popravimo stopnice in drugo orodje, ki uporabljamo za pobiranje sadja. Žage in škarje nabrusimo. Sedaj lahko odrežemo cepiče sadnega drevja, ki jih namravamo cepiti. Veje za cepiče naj bodo srednje bujne, zdrave in enoletne.

Odrežati jih moramo na sončni strani krošnje. Očesa na cepiču morajo biti lesna, lahko tudi mešana, da iz njih požene les. Lesna očesa so manjša, tanjša in bolj podolgovata. V praksi pa očesa ni prav enostavno razlikovati. Najbolje je zato, da uporabimo več očes, da je na ta način cepljenje uspešnejše. Izbrano vejo zapremo v plastično vrečko in jo postavimo v hladilnik, po možnosti na 1 - 2 stopinji Celzija, do časa cepljenja. Spomladi, ko bo sadno drevo brstelo, bomo od veje odrežali ali le oko, ali pa bomo cepili celo vejo. Slednja mora biti dobro olesnela, zdrava, imeti mora vsaj 2 očesa. Za cepljenje v razkol, naj bo premer cepiča 3 - 4 cm. Podlaga in cepič sta lahko enako debela, po navadi pa je cepič manjši od podlage.

ZELENJAVNI VRT - Zelo malo je v tem mesecu zelenjadnic, ki jih lahko še pobiramo. Ena od teh je ohrovt, katerega pobiramo, ko so glave sklenjene in trde. Pobirati pa ga moramo vsekakor preden se listi, ki tvorijo glavo, začnejo odpirati. Če razpolagamo s tunelom, lahko pod njim še pobiramo rdeči radič, motovilec in druge. V toplejših in sončnih dneh moramo tunel odkriti. V skladišču moramo krompir stalno pregledovati ter izločiti morebitne pokvarjene in bolne gomolje. Najbolje je, da ga hranimo pri 4 do 6 stopinj C. Pri prenizki temperaturi krompir lahko pomrzne, pri višji pa začnejo rasti poganjki. Slednje lahko ročno odstranimo. Rahla vlaga v shrambi prepreči sušenje krompirja, previsoka vlaga pa lahko povzroča gnitje. V tem času lahko pripravimo oporo za vrtnine, ki jih bomo gojili v naslednji sezoni. Po navadi uporabljamo oporo iz materiala, ki se da najlažje dobiti v okolici, kjer živimo. Lahko so to kanele ali pa les. Najprej preverimo morebitno oporo, ki jo hranimo od lani, jo očistimo, in če je potrebno, ošilimo konico. Pripravljene opore povežemo skupaj in dobro posušene spravimo v zaveten prostor. Za daljšo obstojnost jih potopimo v 3 do 5 odstotno raztopino bakrovega sulfata. Tako pustimo 5 - 6 dni, nato oporo dobro posušimo in do uporabe hranimo v zavetnem prostoru.

OKRASNI VRT - Januar je čas, ko načrtujemo tudi opravila v okrasnem vrtu. Obenem preverjamo, kaj vsega potrebujemo za novo bližajočo sezono.

Marsikdo bo v tem času podrl božično drevo. Če smo za božično drevo uporabili smreko s koreninami, jo moramo polagoma prilagajati hladnejšim temperaturam. Postavimo jo zato v hladnejši prostor, kot na primer na stopnišče, verando, a vedno na svetlo. Komaj v marcu, ko naj bi bil hujši mraz mimo, jo bomo zopet postavili na prsto. V tem času kontroliramo cebulnice, ki jih bomo sadili spomladi in katere sedaj hranimo. Predvsem moramo paziti, da niso obolele ali obdane s plesnijo. V teh primerih jih odstranimo. Potem, ko smo jih pregledali, jih potrosimo z bakrovimi pripravki v prahu ali z drugimi podobnimi fungicidi in jih spet spravimo kot prej.

SOBNE RASTLINE - V zimskem času potrebujejo sobne rastline posebno nego. Zalivati moramo čim manj. Pozimi jih ne gnojimo, z izjemo cvetočih rastlin. Paziti moramo, da je v stanovanju dovolj vlage v zraku. Rastline, ki so zelo občutljive na suh zrak, dvakrat na teden poškrbimo z razpršilnikom. Rastlinam poskrbimo primerno svetlobo in čim bolj stalno temperaturo.

Magda Šturman

Novosti pri označevanju oljčnega olja

V zvezi z poreklom in etiketiranjem oljčnega olja je prišlo do pomembnih novosti, ki jih navajamo v nadaljevanju. Z ministrskim odlokom z dne 10/10/2007 je obvezno navesti na etiketi državo, v kateri je bilo proizvedeno olje. V našem primeru je treba navesti sledečo oznako: olje proizvedeno v Italiji iz oljk pridelanih v Italiji (Olio estratto in Italia da olive coltivate in Italia).

Kar zadeva embalažo prisotno v skladiščih podjetja, je njena uporaba možna s prilepljenem na embalažo neodstranljive etikete, na kateri je obvezna navedena oznaka porekla. V primeru nespoštovanja navedenih obveznosti, so predvidene denarne globe od 160,00 € do 9.500,00€.

Podjetja, ki olje ustekleničujejo, pa si morajo priskrbeti na podlagi odloka z dne 5/2/2008 poseben register, v katerega je potrebno vpisati proizvedeno olje in prodaje – porabe. Predhodno morajo zaprositi za registracijo na Deželni F.J.K. preko krajevnega kmetijskega nadzornišva. Ob registraciji jim bo dodeljena posebna koda. Ta bo morala biti natisnjena bodisi na etiketi kot na registru. V prošnji za registracijo je treba opisati prostore, kjer se olje hrani, navesti in opisati uporabljeno opremo (posode) in njihovo zmogljivost ter navesti številko dovoljenja Podjetja za zdravstvene storitve (A.S.S.) za shranjevanje oljčnega olja. Za dodatna morebitna pojasnila in dopolnila so na razpolago uradi Kmečke zveze.

Vodnik za ekstrapreviško oljčno olje

Združenje Slow Food pripravlja že deveto leto vsedrjavni vodnik za ekstrapreviško oljčno olje. Letošnja letina je bila na Tržaškem zelo dobra tako glede na kakovost kot količino olja, zato je omenjeno združenje mnenja, da bi lahko tržaško oljčno olje bilo primerno zastopano v vodniku. Slow Food bo sestavila Komisija degustatorjev oljčnega olja, ki jo bodo sestavljali strokovnjaki iz naše dežele in Slovenije. Komisija bo preverila kakovost oljčnega olja proizvajalcev, ki želijo, da pride njihov proizvod objavljen v vodniku. Kdor želi sodelovati, lahko zaprosi za vpisni obrazec na sledeči naslov mail: bever.foreverlibero.it. Proizvajalci olja tržaške pokrajine lahko nesejo svoje vzorce na sedež dolinske občine v delovnem urniku. Vzorce je treba izročiti najkasneje do četrtega 15. januarja.

Mednarodne izmenjave društva Fotovideo Trst 80

Delegacija fotografov društva Fotovideo Trst 80 je pred kratkim ponela svojo ustvarjalnost v bolgarsko prestolnico Sofijo na povabilo Stefke Hrusanove, predstavnice društva Linguaggi di versi. Mednarodno združenje pesnikov in pisateljev je ob tej priložnosti širilo svojo dejavnost še na govorico fotografije preko izmenjave s tržaškim krožkom. Razstave z naslovom IN-OUT se je udeležilo pet fotografov, ki jih je zunanja komisija izbrala med enajstimi prijavljenimi. Dogodek je odprl pot za nadaljno sodelovanje v zamenjavi izmenjave. Za naslednje leto tržaški krožek načrtuje razstavo bolgarskega fotografa, večstransko pobudo oz. niz konferenc z naslovom »Vino in fotografija«, in se pripravlja na novo gostovanje na foto-festivalu, ki bo jeseni na črnomoški obali.

ANDREJ FURLAN Centr Lublana

Ker me čas neprestano preganja, je tudi moja fotografija postala odraz tega nemira in predvsem hitrega tempa, ki ga pač narekuje okolje in dnevna rutina. Pri svojih fotografijah ne bi niti govoril o tematiki, prej o odsevu okolja v katerem živim - Ljubljana. Zaradi že omenjenega hitrega tempa se je žal v mojih očeh mesto spremenilo v niz POVRŠIN, kjer se sicer odvija mestno življenje, a kjer ljudje nimajo obraza, trgovine nimajo vsebine, fasade hiš pa sivine ... Zato so fotografije zajete refleksno, skoro nepremišljeno, le kot dnevniški zapis ne-

kega občutka. Tudi uporabljena tehnika ni izbrana slučajno: plastični fotoaparati (prej igrača kot pravi aparat), pravšnji za bežni tehnično oprečni zapis (podobno kot zapis svinčnika na skicirki), črnbeli klasični filmski trak, ki že sam održi mestno sivino. Prav gotovo skriva Ljubljana mnogo zgodb, a v tem trenutku mi življenjski tempo ne dovoli, da se temu posvečam ... mogoče kdaj drugič. Razstavo sem moral spremljati z 1000 km odmika. SMS je bil edini vir komunikacije z "odpravo" fotokrožka. Po otvoritvi sem poslal le en SMS Robiju Jakominu: "kako je bla zakuska?" ... da ne bi pozabili, da sem še vedno zamej, čeprav živim v Ljubljani.

MIRNA VIOLA Sedanost v očeh none

Zadnje čase skušam uporabljati fotografijo kot sredstvo za opazovanje notranjosti neke osebe. V mislih sem imela dva projekta, katerih bi bila protagonistka moj oče in nona. Izbrala sem slednjo in sem poskusila prikazati njena čustva s fotografijami, ki govorijo o prostoru, v katerem živi in predstavljajo delčke njenega življenja. Če povzamem besede strokovnjaka, ki je ocenil naša dela, gre za intimistične vtise. Z gostovanjem v Bolgariji sem bila zelo zadovoljna: razstavni prostor oz. mestna knjižnica v Sofiji je v središču mesta, zato si je razstavo lahko ogledalo veliko

ljudi. Za naš fotografski krožek je prvi korak izven naših meja; dober uspeh nas spodbuja k nadaljevanju. Organizacija tovrstnega projekta terja veliko truda in energij in pri tem sem bila v prvi liniji, čeprav sem lahko računala na sodelovanje drugih članov. Mislim, da je dober uspeh poplačal naš trud in da bi se lahko razmišljalo še o drugih, tovrstnih izkušnjah.

ROBI JAKOMIN Krmenska

Sprva se nisem hotel udeležiti pobe, ker nisem imel primerne fotografije, potem pa se mi je porodila zamisel in sem tudi jaz predložil

svoj projekt zunanji žiriji, ki ga je izbrala. Predstavil sem Krmenko, vas, kjer živim. Seveda sem pokazal to, kar ne bi našli z brskanjem po spletu, na primer velike spremembe, ki jih je vas pretrpela z razvojem infrastrukture. Vezna nit je format fotografij, ki so v panoramični obliki. Glede gostovanja lahko povem, da je spoznavanje novih krajev vedno pozitivna izkušnja. Kljub temu pa nisem imel vtisa, da bi bilo zanimanje ob otvoritvi razstave zelo živo, čeprav je bila lokacija prestižna in organizacija neoporečna. Januarja bom razstavljal v Škedenju in sem se odločil za nadaljevanje te vezi, saj bom uporabil fotografije, ki so bile razstavljene v Bolgariji in še deset črnbelih fotografij, ki sem jih posnel ob tej priložnosti v Sofiji.

VILJEM LAVRENCIČ Melara 2003 naselje-utopija

Mojo fotografijo zaznamujejo v glavnem arhitekture, urbani motivi. Bloki v Melari so postali moj subjekt, saj jih iz svojega stanovanja gledam že celo življenje. Objektivno je zgrajba res grda, fotografsko pa učinkuje kot prava podoba predmestja, ki s svojo arhitekturo vpliva z občutkom samote na počutje tistih, ki živijo v takem okolju. Naslov namiguje na prvotni projekt za Melaro, ki naj bi postalo živahno naselje s stanovanji in trgovinami, kar je seveda ostalo na nivoju utopije. Projekt je nastal leta 2003, skupaj sem posnel 70-80 fotografij, med katerimi sem izbral 5 posnetkov, ki so bili razstavljeni najprej v Trstu, potem v Dolini in zdaj v Sofiji. Veselim se razstave v Bolgariji. Verjetno element »eksotike« funkcioniira na svoj način, čeprav mislim, da se z vsako razstavo postavlja pred izziv, kamorkoli greš.

ALENKA PETAROS Tržaško nabrežje med 6. in 7.uro

Izbrala sem motiv nabrežja, ker sem več tednov spremljala mamino delo v zgodnjih jutranjih urah. Vsako jutro sem imela vsaj eno uro na razpolago, preden sem začela s svojimi obveznostmi, zato sem se sprehajala po tržaškem nabrežju in opazovala, kako se mesto prebujata. Zjutraj je mirno in lepo: nekateri veslajo, drugi trenirajo ali peljejo psa na sprehod. Seveda ni bil vsak dan enako zanimiv za fotografiranje, v določnem smislu me je spominjalo na ribolov, ko moraš počakati, da ujameš najboljšo ribo, včasih pa greš domov praznih rok. Ob koncu pa se je nabralo kar nekaj zanimivega gradiva in sem se lahko udeležila te skupinske razstave v Bolgariji. Zame je bila pozitivna izkušnja, prvič sem se peljala z letalom in spoznala kraje, ki niso turistično zelo izkoriščeni, kar se mi je zdelo zanimivo.

agenda - agenda - agenda - agenda - agenda - agenda

NIZ KONCERTOV DEŽELNA ZBOROVSKA REVIIJA

NATIVITAS

Torek, 6.1.2009 ob 18.00
Zgonik, Cerkev sv. Mihaela
Božična revija
MePz Jacobus Gallus
MePz Rdeča zvezda
Oktet Odmevi
OPZ iz Zgonika

Nedelja, 11.1.2009 ob 16.00
Nabrežina, Cerkev sv. Roka
Različni izrazi božičnega razpoloženja
MePz Igo Gruden
DPZ Kraški slavček
glasbeni utrinek s harmonikarji

Nedelja, 11.1.2009 ob 15.30
Milje, Stolnica
S pesmijo vam mladi želimo...
MeMIPZ Trst
glasbeni utrinki

Iz Rezije

Izšel je tradicionalni koledar kulturnega društva Rozajanski dum »kolin-drin«. Tokrat je namenjen temi »kuškritavi«. To je lepa lokalna navada, ki združuje mlade do dvajsetega leta v večdnevno druženje s plesom in veseliciami na prehodu s starega v novo leto ob nepogršljivi citiri in bunkuli. Etnografska koledarska zbirka, kot običajno, vsebuje zgovorne fotografije, ki beležijo lepe stare navade. Nova številka šestmesečnika Naš Glas - La nostra voce, ki izide v prihodnjih dneh, prinaša številne zanimive teme o mladinskem združevanju, jezikovnih vprašanjih z vidika akademske obravnave, večjih lokalnih in mednarodnih dogodkih in kulturnih prireditvah. Koledar in revijo lahko dobite pri ZSKD v Solbici ali preko drugih sedežev. Za naročila tudi rozajanskidum@libero.it ali tel.: 0433 53428.

ZANIMIVO ZA GODBENIKE: SEMINAR ZA PREDVODNIKE IN KORAKANJE
Seminar je namenjen instrumentalistom in predvodnikom. Na seminarju bodo udeleženci spoznavali osnove

predvodniške dejavnosti, obnavljali pravila ter nadgradili svoje znanje s figurativnimi elementi. Pogovor bo tekkel tudi v smeri organizacije srečanj godb, kjer sodeluje večje število sodelujočih godb ter protokolarnih pravilnih na takih srečanjih. Seminar se bo odvijal v prostorih Osnovne šole "Viktor Car Emin" v Lovranu od 24. do 25. januarja 2009. Rok prijave zapade 9. januarja 2009.

40. JUBILEJNA REVIIJA "PRIMORSKA POJE" 2009
V teku so prijave za sodelovanje na reviji. Rok prijave zapade 31.12.2008. Prijavnico dobite na spletni strani www.zskd.org.

Uradi ZSKD so na voljo za vse informacije

Trst: tel. 040 635 626, e-pošta trst@zskd.org
Gorica: tel. 0481 531495, e-pošta gorica@zskd.org
Čedad: tel. 0432 731386, e-pošta cedad@zskd.org
Solbica: tel. 0433 53428, e-pošta rezija@zskd.org

15. REVIIJA

KRAŠKIH PIHALNIH GODB

Milje, 24.1.2009 ob 20. uri
Pihalni orkester Komen
Postojnska godba 1808
Godbeno društvo Prosek

Ilirska Bistrica, 1.2.2009 ob 17. uri
Godbeno društvo Viktor Parma
Pihalni orkester Divaga
Pihalni orkester Ilirska Bistrica

Hrpelje, 7.2.2009 ob 20. uri
Pihalni orkester Breg
Godbeno društvo Nabrežina
Brkinska godba 2000

Tržič, 28.2.2009 ob 20. uri
Kraška pihalna godba Sežana
Pihalni orkester Ricmanje
Pihalni orkester Kras - Doberdob

DOPING - Testiranja zamrznjenih vzorcev iz Pekinga

CERA - Komu bo zvonilo v januarju?

V razvoju cela vrsta vragolij - MOK pa je zmanjšal zamudo pri odkrivanju

V svetu velikega športa velja prebranje, da je doping vedno v prednosti pred odkrivanjem nečestnih poslov. Stvar je popolnoma normalna, saj so na primer tudi policijo izumili po zločinih in ne pred njimi. Sodeč po zadnjih potezah Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK) pa se je prednost dopinga nad možnostjo njegovega odkritja nekoliko zmanjšala. Izničila se bo, ko se bodo kemiki in farmacevti odpovedali res mastnim zaslužkom in popolnoma sodelovali s športnimi oblastmi. Ključ je v razkrivanju sestavin in delovanja preparatov s posledično možnostjo odkrivanja prisotnosti proizvodov še preden bodo ti prišli na normalno tržišče. Samo čudežni EPO in derivati (večanje vzdržljivosti pri športnikih) obrnejo v svetu kakih 12 milijard dolarjev letno, ki jih seveda v minimalni meri plačajo športniki, ker preparat uporabljajo pri različnih zdravljenjih. Zaradi količine denarja bo potrebna tudi določena »politična« volja.

MOK je po OI v Pekingju sklenil

Levo, večja (dopingirana) miška Jerry se zdi bolj pripravljena za boj proti Tomu; desno: CERA v trgovski preobleki

zamrzniti več stotin vzorcev krvi za dodatne analize s pomočjo novih bolj zanesljivih metod. Na lanskem Touru so Francozi odkrili dovršeno vrsto EPO-ja,

ki je zaslovela kot CERA (Continuous Erythropoiesis Receptor Activator). V klasičnem zdravstvu se CERA uporablja pri anemiji zaradi slabega delovanja ledvic. Pri dopingu ima CERA prednost v tem, da se preparat vbrizgava enkrat mesečno in ne trikrat tedensko kot pri EPO-u prve generacije. Učinke pri storičnosti športnikov omogoča večji in hitrejši dotok kisika v mišice. MOK bo nove analize začel opravljati v prihodnjih dneh v svojem laboratoriju v Lausannu in v priznanih ustanovah v Parizu in Koelnu. Pregledali naj bi okoli 500 vzorcev, ki izhajajo pretežno iz kolesarstva, veslanja, plavanja in atletike.

Za bolj učinkovito zatiranje kakršnegakoli dopinga bo MOK zadrževal zamrznjene vzorce celih osem let. Tudi na drugi strani barikade se nedvomno že dela na tem, da bi bila »forma« leta 2012 (OI v Londonu) najboljša in da bi se tudi do leta 2020 ničesar ne moglo odkriti.

V laboratorijih in v fantaziji načrtujejo marsikaj, kar bi se lahko spremenilo v športni doping. Z manipulacijo genov bi se lahko delno onespobilo inhibitor rasti mišic (miostatin). Testi pri miših so v laboratorijih univerze v Baltimoru postregli z izrednimi rezultati. Pri ženskem spolu se je masa mišic povečala kar za 81 odstotkov, pri moškem pa za neverjetnih 116.

Miši so bile neprostovoljne žrtve tudi pri merjenju vzdržljivosti. Dopingirane živalice so tekle za 44 odstotkov več kot brezmadežne, ko je šlo za bitja brez predhodne vadbe. Pri uporabi »treniranih« miši je bila razlika še veliko večja.

Med možne omenjajo tudi posege v prid samo določenih skupin mišic, kar bi manjšalo težo tistih delov telesa, ki za določeno vajo nimajo bistvene važnosti.

V fazi razvijanja je preparat, ki bi spodbujal rast novih kapilark za večjo dobavo kisika mišicam. V razvoju je snov, ki bi kisik prenašala 50-krat učinkoviteje kot naravna kri. Laboratorij za to vragolijo se je nekoč imenoval »Syntetic Blood«, sedaj pa nosi manj frankensteinski naziv »Oxygen Biotherapeutics«.

Brez vsakega laboratorija pa je doping možen tudi z oljem iz semen gorčice. Športnik bi si na primer celo telo namazal s tem oljem, kar bi povečalo ustvarjanje rdečih krvnih teles. Tudi to olje so okusile miške in sicer na univerzi v San Diegu in rezultati so bili preseñetljivi.

Za nobeno od navedenih variant ni še pokazatelj, kaj šele dokazov, o daljnosežni škodljivosti za zdravje. Rakaste tvorbe in srčne kapi pa so predvidene kot logične posledice... (dk)

SMUČARSKI TEK - Tour de Ski

Majdičeva pred zadnjo tekmo na tretjem mestu

Včeraj 2. na 10 km klasično - Danes zahtevni vzpon na Cermis

Petra Majdič se je takole veselila 2. mesta, pred zadnjo temo pa za vodilno Kuitunenovo zaostaja 49 sekund

ANSA

VAL DI FIEMME - Slovenska smučarska tekačica Petra Majdič je na šesti, predzadnji tekmi novoletne turneje Tour de Ski v Val di Fiemmeju v klasični preizkušnji na 10 kilometrov osvojila drugo mesto za Finko Virpi Kuitunen. Dobro delo so opravili tudi serviserji, ki so najboljši slovenski zimski športniki pripravili »Ferrarije« med smučmi, kar se je lepo videlo v spustih, kjer je Majdičeva iz kroga v krog le pridobivala.

Majdičeva je z včerajšnjim tekmo vknjižila 35 odbitnih sekund (dvakrat je bila druga, enkrat prva), kar se ji pozna tudi v skupni razvrstitvi, saj je napredovala na tretje mesto. Po včerajšnji zmagi vodi Kuitunenova pred rojakinjo Saارينenovo, za Kuitunenovo pa Majdičeva zaostaja 49 sekund.

»Za mano je fenomenalna tekma in ne samo to, celotna sezona je fantastična, ta Tour de Ski, vse skupaj. Če sem iskrena, lahko rečem, da če se ta sezona konča danes, sem z njo izredno zadovoljna,« je bila po tekmi kratka Majdičeva, ki se je nato odpravila še na iztek, na masažo in na počitek pred današnjim najzahtevnejšim delom turneje, ko bodo tekmovalke prilezle na vrh Cermisa (ob 13.00, TV Raitre, RaiSportPiu', Slovenija 2 in Eurosport)

Med moškimi je na 20-kilometrski preizkušnji v klasični tehniki zmagal nemški tekač Alex Teichmann, z njo pa si priboril dobro izhodišče pred današnjim finalom, saj za trenutno vodilnim Švicarjem Dariem Cologno, ki je bil včeraj četrti, zaostaja le 34 sekund. V včerajšnji tekmi s skupinskim startom si je drugo mesto pritekel Finec Sami Jauhojaervi (+0,3), tretji je bil Nikolaj Čebotko (+1,3). Tekmovalci so se ves čas izmenjevali v vodstvu, največ odbitnih sekund pa si je na vmesnih sprintih ob koncu vsakega kroga priboril prav Teichmann (50 od možnih 75). Najboljši »azzurro« je bil na 16. mestu Pietro Piller Cottler (+24,9). Valerio Checchi je bil 20., Giorgio Di Centa 22., Roland Clara 24., Fabio Pasini 27. in David Hofer 31. Moški vzpon na Cermis (11 km) se bo danes pričel ob 15.30.

SLALOM - Na Sljemenu, 20 km od Zagreba bo danes ženski slalom za svetovni smučarski pokal. Favorit je Nemka Maria Riesch, zmagovalka zadnjih dveh slalomov, njena najnevarnejša tekmičica pa je Američanka Lindsey Vonn, ki letos v slalomu nikoli ni bila slabša od 4. mesta. V taboru »azzurro« največ stavijo na Manuelo Moelgg. Prenos Tv Slovenija 2 in RaiSatPiu' (prva vožnja ob 9.35, druga vožnja ob 12.20)

ODBOJKA - Moška A1-liga

Spet podvig Černičeve ekipe

MARTINA FRANCA - Po zmagi v Trentu je Martini Franca našega odbojkarja Mateja Černica včeraj v tekmi A1-lige uspel še en podvig: s 3:1 (25:17, 25:14, 7:25, 25:17) je na domačih tleh odpravila vodilno Macerato. Kljub odsotnosti več igralcev, manjkal je tudi francoski tolkač Granvorka, so domačini igrali odlično in v prvih dveh setih povsem onespobili negotove goste. Macerata se je zdramila v tretjem setu, ki se je dejansko končal že po nekaj akcijah. Martina Franca je v njem zbrala le 7 točk, zato pa privarčevala z močmi in v 4. setu spet igrala v velikem slogu. Odločilni »break« je pri izidu 16:13 na servisu uspel prav Černicu, ki je bil tudi sicer med boljšimi na igrišču. Gabrc je dosegel 13 točk, 11 z napadom (25 poskusov, tri napake, 44% učinkovitosti) in dve s servisom (21, servisov, tri napake). Z liberom Riccardillom je sprejel glavno naspotnikovih servisov (skupno 15) s 73% učinkovitostjo. Največ točk za Martino Fraco je dosegel center Mastrangelo (14), največ na tekmi pa korektor Macerata, Hrvat Omrčen (22).

Pekoč poraz pa je doma doživel Loris Mania. (17 sprejemov, 65%, 1 napaka). Njegov Montichiari je z 0:3 (22:25, 18:25, 23:25) izgubil proti Perugii.

Ostali izidi: Trento - Verona 3:0 (25:17, 25:19, 25:20), Padova - Modena 1:3 (14:25, 25:17, 17:25, 23:25), Vibo Valentia - Piacenza 1:3 (26:28, 19:25, 25:23, 22:25), Treviso - Forlì 1:3 (25:23, 19:25, 22:25, 20:25), Pineto - Cuneo 1:3 (25:17, 19:25, 20:25, 16:25)

Vrstni red: Trento 35, Macerata 33, Cuneo 32, Piacenza 30, Montichiari 25, Perugia 24, Verona 23, Treviso 21, Vibo Valentia, Martina Franca in Modena 18, Pineto 15, Forlì 14, Padova 9.

RELI DAKAR

Stanovnik po prvi etapi na 3. mestu

BUENOS AIRES - Miran Stanovnik je uvodno etapo 30. relija Dakar končal na visokem tretjem mestu. Preizkušnja, dolgo 733 kilometrov od Buenos Airesa do Santa Rose je slovenski motociklist zmogel v treh urah in 10:59 minute in si za zmagovalcem Špancem Marco Comom nabral zaostanek 24 minut in 42 sekund. Drugi je bil Poljak Jacek Czachor (+22:05). Tako kot vsi trije prvouvrščeni, sta se na četrto in peto mesto uvrstila še dva voznika moštva KTM, kar zgovorno priča o premoči tega proizvajalca. Sicer pa je imelo že na uvodni hitrostni preizkušnji kar nekaj favoritov težave. Med »osmoljenci« se je znašel tudi zadnji zmagovalac relija Cyril Despres, ki je v zadnjih sedemdesetih kilometrih izgubil 40 minut. Težave je imel z gumami na motorju.

Med avtomobilisti je najhitreje začel Katarec Nasser Al Attiyah (BMW), ki je za dobri dve minuti premagal nekdanjega svetovnega prvaka v navadnem reliju, Španca Carlosa Sainza. Njemu sta za petami še dva voznika Volkswagna (De Ginieil De Villiers in Mark Miller). Šele na petem mestu je Francoz Luc Alphand v Mitsubishiju, ki je na letošnji Dakar pripeljal povsem nov koncept avtomobila. Vozniki Mitsubishija so slavili na zadnjih sedmih izvedbah Dakarja.

SMUČARSKI SKOKI

Danes težko delo za Slovence v Innsbrucku

INNSBRUCK - Vsi slovenski smučarski skakalci, ki letos nastopajo na novoletni turneji, so se iz kvalifikacij v Innsbrucku prebili na glavno tekmo, a spet niso blesteli, tako da jih danes čaka težko delo, da se bodo prebili v finale, saj jih čakajo nasprotniki s samega vrha. Še najboljši je bil Robert Kranjec, ki je s skokom 117 metrov zasedel 32. mesto. Njegov nasprotnik v prvi seriji bo Avstrijec Andreas Kofler. Jernej Damjan je bil 40. (115 m), njegov tekmeč bo Nemeč Martin Schmitt, Primož Peterka 47. (112,5), pomeril se bo z Avstrijcem Thomasom Morgensternom, Primož Pikl 48. (112 m), se bo boril z vodilnim v svetovnem pokalu Švicarjem Simonom Ammannom, tekmeč Mitje Mežnarja - delil si je 49. mesto (112,5) - pa bo Anders Jacobsen. Norvežan je v kvalifikacijah s skokom 128,5 metra zasedel drugo mesto, s 131 metri ga je premagal le zmagovalce tekme v Garmisch Partenkirchenu Avstrijec Wolfgang Loitzl. Ammann (128) je bil tretji, Avstrijec Gregor Schlierenzauer pa je kvalifikacije izpustil.

KOŠARKA - Moška B2-liga

Šesti zaporedni poraz AcegasaAps

Budinov Calligaris premagal Rivo - Danes NPG - Falconstar

ISEO - Tržaški AcegasaAps je na gostovanju pri močnem Iseu z izidom 78:73 (15:15, 41:30, 61:52) doživel šesti zaporedni poraz. Tržacani so dobro pričeli, toda po izidu 8:0 v zadnjih dveh minutah za Iseo se je uvodna četrtina končala 15:15. Od druge četrtine dalje so gostitelji prevzeli niti igre, Tržacani pa se je polastila običajna živčnost. Zaostajali so že za 16 točk. Za nameček si je v tretji četrtini poškodoval koleno Lenardon (5 točk). V zadnji četrtini so gostje reagirali, zaostanek znižali na minus dve točki, a so jim v končnici pošle moči. Novi center Gennari je dosegel 9 točk. Ostali strelci: Benevelli 15, Pigato 12, Cigliani 10, Marisi 9, Bocchini 8, Di Gioia in Lenardon 5. Položaj moštva in trenerja Bernardija pa je zdaj kočljiv. **Ostali izidi:** Calligaris - Riva del Garda 72:68 (Budini: 18 točk, 9 skokov, 1 pridobljena žoga v 36 minutah). Danes ob 18.00 v Gorici: NPGF - Falconstar Tržič.

LIGA NLB - FMP Beograd - Union Olimpija 82:70 (Begić 15, Golubović 13, Ožbolt 14); Helios Domžale - Partizan 49:59; Crvena zvezda - Krka 77:67.

TENIS - Škot Andy Murray je zmagovalce ekshibicijskega turnirja v Abu Dabiju. Potem ko je v polfinalu premagal Švicarja Rogerja Federerja, je v finalu s 6:4, 5:7 in 6:3 odpravil še prvega igralca sveta, Španca Rafaela Nadala.

SMRTNA KOSA - Nekdanji kolesar Luca Gelfi (letnik 1966), zmagovalce dveh etap Gira leta 1990, je naredil samomor v svoji trgovini s športno opremo. Bil je v depresiji.

POROKA - Nekdanji nemški nogometni zvezdnik, zdaj 47-letni Lothar Matthaus je še četrtič našel žensko za svoje življenje. Poročil je 21-letno lepoticco, študentko Liliano, ki jo je lani spoznal na oktoberfestu v Munchnu.

KOŠARKA - Peter Sosič iz Tržiča k Jadranu pred derbijem z Borom

»Pravo formo moram še pridobiti«

Z združeno ekipo bo igral tudi v prihodnji sezoni

Prestop Petra Sosiča v Jadranove vrste (in pred derbijem prihodnje srede proti Boru na Alturi ...) je odmevna novica v novoletnem košarkarskem mrtvilu. Dogovarjanje med Jadranom in igralcem se je zavleklo nekoliko dlje od napovedanega. Brž ko je Sosič prekinil pogodbo s tržiškim Falconstarjem v B2-ligi, je bilo jasno, da se za nadaljevanje sezone nagiba k Jadranu. Kot je sam povedal za naš dnevnik, ga vrnitev v matični klub Bor ni preveč mikala, saj ima svetoivansko društvo v njegovi vlogi potencialno do štiri igralce (Babich, Bole, po potrebi še Giacomi in Furigo), zato je bil Jadran bolj logična rešitev, če vemo, da mladi Sosič (letnik 1987) v svoji želji, da bi se preizkusil v svetu poklicne košarke v B2-ligi doslej ni uspel. Lani ga je pri tržaškem Acegasu mučila poškodba, v Tržiču pa je letos vsega igral le 46 minut. Normalno je, da si zdaj želi predvsem igrati. Toda za Jadran »operacija Sosič« pomeni precejšen strošek (Tržičanom je treba za posojilo do konca sezone plačati odškodnino), za-

PETER SOSIČ

KROMA

to je logično, da je hotelo društvo igralca (Sosič je drugače prost igralec) zadržati čim dlje. In kako se je izteklo?

»Za zdaj smo se dogovorili, da bom za Jadran igral do konca letošnje in vso prihodnjo sezono,« je povedal Sosič. Ne glede nato, v kateri ligi bo Jadran igral prihodnje leto.

S svojim novim klubom je v petek opravil že prvi trening. »Lepo se me sprejeli, sicer vse fante dobro poznam. Željal bi se javno zahvaliti trenerju Popoviču, da me je sploh sprejel v ekipo in mi dal priložnost, da se izkažem,« je po-

vedal Sosič. Ironija usode je, da bo krstni nastop opravil prav proti Boru. »Pravzaprav sploh ne vem, koliko bom igral oziroma ali bom sploh igral, saj moram formo še pridobiti. Zadnje tri tedne nisem treniral z žogo, ukvarjal sem se le s fitnessom in tekom. Če bom igral, bom skušal pozabiti na vse in dati čim več od sebe. Upam, da bom Jadranu koristen,« je še povedal Sosič. (ak)

TROFEJA DEŽEL - Na Trofeji dežel v mladinski košarki se je ženska reprezentanca FJK, ki jo vodi slovenski strokovnjak Matija Jogan, kot druga v svoji skupini uvrstila v četrtfinale, v katerem se bo danes pomerila s Toskano. Enak rezultat so dosegli moški (pomočnik trenerja je Robi Jakomin), ki pa jih danes v četrtfinalu proti Lombardiji čaka skoraj »misija nemogoča«. Včeraj so premagali Piemont, Slovenec Matija Batich pa je dosegel 4 točke.

Izidi, ženske: FJK - Emilija Romagna 74:60, Lombardija - FJK 85:63. Moški: FJK - Emilija Romagna 66:72, FJK - Piemont/Aosta 81:75.

NOGOMET - Tudi mladi Mladosti, Juventine, Sovodenj in Primorja Čarobni svet nogometa v zasneženi Bohinjski Bistrici

Pod taktirko Profesorja Daria Frandoliča in s pomočjo trenerjev Luke Cijana, Damirja Likarja in Jerneja Pangosa se odvija v Bohinjski Bistrici zimski kamp nogometne šole Čarobni nogomet. Kamp se je začel v petek in se bo nadaljeval do prihodnjega torka. Mladi upi z veseljem sprejemajo metodo učenja znanega nizozemskega trenerja Wiela Coerverja, z njo pa se se-

znajajo v šolski telovadnici in v športnem centru Danica v Bohinjski Bistrici. Mladi nogometaši so nameščeni v Zoisovem Gradu. Poleg učnih aktivnosti so zanje organizirali tudi sankanje, tek na smučeh, zabavo v vodnem parku, sprehode v naravi in drsanje po ledu. Udeležencev je 31 in prihajajo iz nogometnih društev - Mladost, Juventina, Sovodnje, Primorje, Ronchi, Ita-

la, Pro Gorizia, Pro Romans, Ancona, Cormonese

Organizator kampa je Športno združenje Mladost.

OD 6. DO 8. T.M. Med tednom bo dogajanje zelo pestro

Glavnina prvenstev se bo po novem letu spet nadaljevala 10. in 11. januarja, vendar bo dogajanje do takrat pestro kot že dolgo ne.

V državni košarkarski C-ligi so tekme na sporedu že danes, vodstvi Jadrana in Bora pa sta se, kot smo že večkrat poročali, še pred časom dogovorili, da bo njun prvi letošnji medsebojni derbi na sporedu šele v sredo, 7. januarja. Tekma bo v telovadnici na Alturi, s pričetkom ob 20. uri, z novim urnikom pa so prav gotovo bolj zadovoljni tako igralci kot navijači obeh ekip.

Dan prej, na praznični torek, 6. januarja, bo vodilni Kras (33 točk) v nogometni promocijski ligi v Repnu (pričetek ob 14.30) v zaostali tekmi gostil Pertegado (17 točk), zaostalo tekmo pa bo odigralo tudi Sovodnje. Ob 14.30 jo v Vilešu čaka vodilni v 1. amaterski ligi Villesse.

Med tednom bodo izjemoma igrali tudi v deželnih odbojarskih ligah. Že v torek, 6. bo v štrandški telovadnici na sporedu derbi moške C-lige med Valom Imso in Olympio Tmedio. Tekma se bo pričela ob 20.30, ekipi pa sta še edini, ki doslej nista okusili slasti zmage. Neizbežno bo tokrat eni vendarle uspelo.

Zelo pester bo sredin spored. Na sporedu bodo kar štiri tekme. Sloga List bo v ženski C-ligi gostovala v Krminu (ob 21.00), Soča Zadružna banka Doberdob Sovodnje v Buii (20.30), združena ekipa Bor Breg Kmečka banka pa v Ronkah (ob 20.30). Doma bodo igrali le Slogini četrtoligaši. Ob 20.30 se bodo na Opčinah pomerili San Quirinom. Spored 10. kroga bodo v četrtrek, 8. t.m. sklenili igralci Sloge Tabor. V Repnu se bodo, s pričetkom ob 21. uri, pomerili s tržaškim moštvom CUS.

Športel s ponovitvijo

Zaradi tehničnega zapleta bodo na jutrišnjem Športelu (Tv Koper Capodistria, pričetek ob 22.30) ponovili oddajo prejšnjega tedna o profesionalnem oziroma polprofesionalnem športu pri nas. Napovedana oddaja o kotalkarski šampionki Tanji Romano bo na sporedu kdaj drugič.

NOGOMET - Pokal Primorje danes v Gorici za prvo mesto v skupini

Nogometaši Primorja bodo danes v Gorici (igrišče v Stražicah, pričetek ob 14.30) odigrali zadnjo tekmo druge faze deželne pokala za moštva 2. amaterske lige. Njihov nasprotnik bo Azzurra, ki je na lestvici skupine s štirimi ekipami na zadnjem mestu. Po dveh krogih je namreč lestvica sledeča: Primorje in Romana 4, Breg 3, Azzurra 0. V polfinalu se bo uvrstil le zmagovalec skupine, kar pomeni, da ima proseško društvo lepe možnosti za preboj v nadaljnjo fazo. Tudi v primeru, da danes zmagata, pa bo moralo vsekakor počakati še na razplet dvoboja med Bregom in tržiško Romano (ki ima ta čas rahlo boljše razlike v golih), a bo ta tekma odigrana naknadno. Če pa igra Primorje danes neodločeno, bi se možnost za osvojitve prvega mesta seveda ponudila tudi Bregu.

DANES ŠE: San Sergio - Staranzano (promocijska liga, 14.30 v Ul. Petracco v Trstu); Pomlad - Fincantieri (naraščajniki, 10.30 v Dolini).

HOKEJ NA ROLERJIH

ZKB Kwins že danes v Turinu

Za Poletove in line hokejiste so bile počitnice dokaj kratke. Že danes jih čaka nadaljevanje A1-lige. Na zelo pomembnem gostovanju se bodo v Turinu pomerili s tamkajšnjimi zmaji, ki imajo na lestvici le točko. Zmaga je torej za »openške konje« obvezna. Pogled na lestvico poletovcev ni »navdušujoč«, vendar je treba vedeti, da so se doslej že pomerili z vsemi najboljšimi v ligi. Do konca prvega dela pa jih plega današnjega - čakata še dvoboja s slabšima Forlijem in Ferraro, poleg tega pa morajo igrati še proti Civitavecchii. Kwinsi na lestvici trenutno delijo 7. mesto, v play-off pa se uvrsti osem ekip. Tržaška Edera bo danes ob 18.00 v Ul. Boegan igrala proti prvaku Asiagu.

Vrstni red A1-lige: Asiago Vipers, Edera Belletti Trst in Diavoli Vicenza 15, Pirati Civitavecchia, Lions Arezzo in Milano 24 Quanta 9, ZKB Kwins in Libertas Forli' 6, Ferrara 3, Montebelluna in Draghi Turin 1.

Uspešni plavalci

Na zadnjih dveh kvalifikacijskih preizkušnjah deželne prvenstva v plavanju za začetnike v Trstu so Borovi plavalci dosegli nekja dobrih uvrstitev. Aleksija Terčon je bila med dekleti letnika 1997 tretja na 100 m prsno (1:36,10), v različnih kategorijah pa so slovenski klub pboj ali manj uspešno predstavljali še Arthur Danieli, Silena Bergamaschi, Ivan Pelizon (5. na 100 m prsno) in William Matarrese. Slovenski plavalci branijo tudi barve drugih klubov. Med njimi je bil Kristjan Vidali na 3. preizkušnji prvenstva 3. na 100 m prsno (1:30,40).

Obvestila

AŠD-SK BRDINA organizira v nedeljo, 11. januarja, avtobusni izlet v Forni di Sopra. Zbirališče na parkirišču pri križišču drž. ceste 202 na Opčinah. Odhod avtobusa ob 6.30. Informacije in prijave na tel. št.: 347-5292058 ali 348-8012454.

ZSSDI obvešča, da sta urada v Trstu in Gorici zaprta do 6. januarja.

SK DEVIN prireja tečaj smučanja v kraju Forni di Sopra vsako soboto in nedeljo od 10. oz. 11. januarja 2009 dalje. Možnost avtobusnega prevoza in najema smučarske opreme. Informacije info@skdevin.it, ali 3481334086 (Erika) Predstavitve tečajev bo v sredo, 7. januarja 2009 ob 19. uri v Kamnarski hiši v Nabrežini.

SPDT smučarski odsek prireja ob sobotah celodnevne smučarske tečaje za osnovnošolsko mladino z avtobusom od 17. januarja do 7. februarja. Za informacije in prijave pokličite na ZSSDI, tel. 040 635627.

SK BRDINA organizira smučarske tečaje za otroke od 4. leta dalje. Tečaje se bodo odvijali ob nedeljah v kraju Forni di Sopra. Začetek tečajev 11. januarja. Za interesente je previden tudi avtobusni prevoz. Podrobnejše informacije in vpis tel. 340-1653533 (Valentina).

POBUDA NOGOMETNE ZVEZE SLOVENIJE »Rad igram nogomet« prvič tudi v zamejstvu

Prihodnji konec tedna bo v Doberdobu ena kvalifikacijskih faz

Prihodnjo soboto in nedeljo bo Doberdob gostil enega od turnirjev prve faze tekmovanja »Rad igram nogomet«, ki ga Nogometna zveza Slovenije organizira za osnovnošolce do 10. oziroma 8. leta starosti, turnir v Doberdobu - igrali bodo v občinski telovadnici - pa bo potekal v sodelovanju z Občino Doberdob in domačim Športnim združenjem Mladost. Nogometna zveza Slovenije prireja turnir že deseto leto, to pa bo prvič, da bo ena od kvalifikacijskih faz potekala v zamejstvu. V vseh teh letih je bilo odigranih preko 90 turnirjev v vseh devetih slovenskih nogometnih regijah. Svoje nogometno znanje je prikazalo več kot 5.000 najmlajših. Spletla so se tudi mnoga nova poznanstva in celo prijateljstva.

V Doberdobu bodo v soboto odigrali tekme v kategoriji do 10. leta starosti, tekmovanja se bodo odvijala od 9.00 do 16.40. Med prijavljenimi ekipami sta tudi dve ŠZ Mladost in dve OŠ Romljan, poleg teh pa bodo nastopile še vrste Adrie Petejan iz Mirna, HiT Gorice, Vipave, Primorja iz Ajdovščine, OŠ Draga Bajca iz Vipave in OŠ Črni vrh iz Črne vrha.

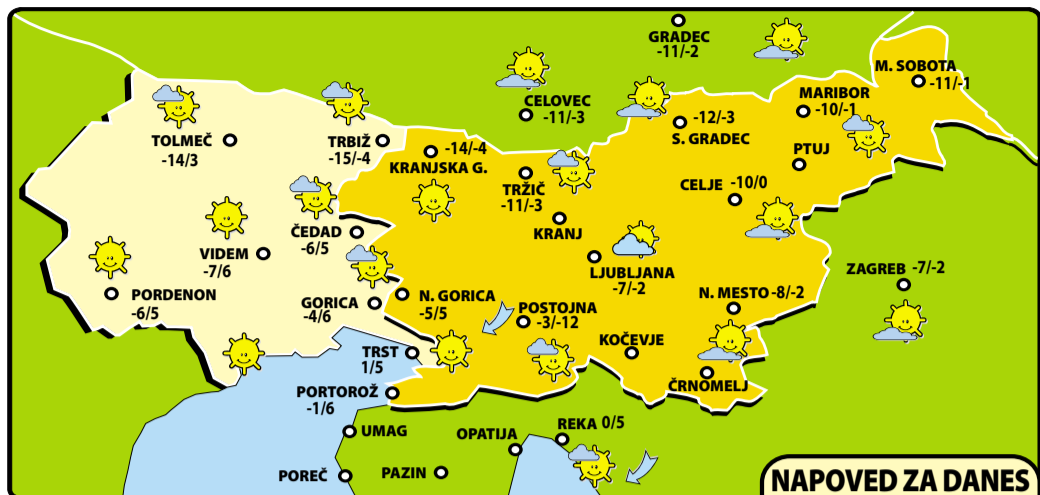
V nedeljo bodo med 10.00 in 13.40 tekmovali v kategoriji do 8. leta. Mladost bo imela tri ekipe, omenjenim ekipam iz Slovenije pa se bodo pridružili še mladi iz Bilj in Bovca.

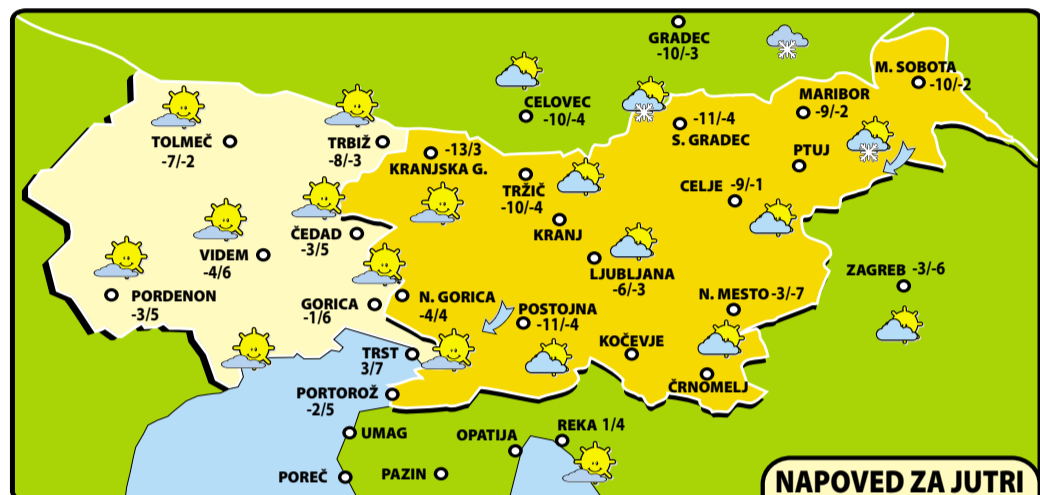
Božičnica pri društvu Sankaku Isonzo

Z božično prireditvijo v goriški telovadnici Stella Mattutina v priredbi domačega kluba Sankaku Isonzo se je končal niz čezmejnih italijansko-slovenskih mladinskih turnirjev under 14 v karateju, ki so se začeli v Jesenicah, nadaljevali pa v Pradamu, Celju in nazadnje v Gorici. Tekmovanje je bilo na dobri tehnični ravni, končalo pa se je z zakusko in voščili. Zmagovalci po kategorijah so bili Loti Licen, Štefan Varga, Andrej Kodrič, Karin Dominko, Milena Annatelli, Daniele Bon, Mattia Grion, Giorgia Servillo, Matic Gregorčič in Luca Falcone. Drugo mesto so dosegli Elharun Teletović, Luka Čenčič, Gregor Gobec, Valentina Furlan, Dejan Gregorčič, Elisa Annatelli, Sofia Cadin, Giulia Degano, Mattia Bregant, Lorenzo Scaini in Marielena Visintin. Tretji so bili Klara Furlan, Simone Lastella, Tiziano Pompeo, Andrea Decolle, Annachiara Scaini, Gabriel Cappiello, Francesco Burgaletta, Matija Frandolič, Valentina Cijan in Matteo Cadin.

Na sliki Enrico Visintin, Francesca Mattioli, Giorgio Battistutta, Erik Bensa in Igor Tržiban, predsednik žirije Ennio Nonini, napovedovalka Valentina Visintin in tekmovalci.

Nad vso deželo bo jasno do zmerno oblačno. Najnižje temperature bodo tudi v nižavju zelo nizke. Ob obali bo pihala zmerna burja, ki bo postopoma oslabela. Pretežno jasno bo. Po nižinah bo zjutraj in dopoldne megla, ki se bo ponekod lahko zadržala večji del dneva. Burja na Primorskem bo oslabela in ponehala. Najnižje jutranje temperature bodo od -14 do -6, na Primorskem od -1 do -5, najvišje dnevne od -4 do 0, na Primorskem okoli 5 stopinj C.

Jutri bo spremenljivo zaradi posameznih oblakov, ki bodo v višinah precej gosti. Zjutraj bo še precej hladno. Ob obali bo pihala šibka do zmerna burja, ki bo postopoma oslabela. Jutri bo zmerno do spremenljivo oblačno zaradi precej goste oblačnosti v višinah, proti večeru bo možna večja pooblačitev. V torek bo verjetno oblačno vreme.

Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7 in 13 uri.
Nad deželo pritekajo bolj suhi in hladni severni tokovi z Jadrana. Območje visokega zračnega pritiska nad jugozahodnim delom Evrope počasi slabi. V višinah pritoka k nam od severovzhoda še razmeroma suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 7.46 in zatone ob 16.5
Dolžina dneva 8.49

BIOPROGNOZA
Danes bo splošni vpliv vremena na počutje in razpoloženje ljudi ugoden, le v krajih z dolgotrajno meglo ali nizko oblačnostjo bodo najbolj občutljivi občasnno imeli manjše težave.

MORJE
Morje razgibano, temperatura morja 9,4 stopinje C.

LUNINE MENE
Luna vzide ob 11.11 in zatone ob 24.00

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

Kanin	670	Piancavallo	250
Vogel	250	Forni di Sopra	200
Kranjska Gora	100	Zoncolan	260
Krvavec	195	Trbiž	280
Cerkno	150	Na Zlebeh	400
Rogla	110	Mokrine	260
Mariborsko Pohorje	80	Podkloster	200
Civetta	250	Bad Kleinkirchheim	190

PLIMOVANJE
Danes: ob 3.30 najvišje 37 cm, ob 11.01 najnižje -17 cm, ob 16.53 najvišje -6 cm, ob 21.15 najnižje -14 cm.
Jutri: ob 4.24 najvišje 39 cm, ob 12.09 najnižje -30 cm, ob 18.49 najvišje 2 cm, ob 22.44 najnižje -8 cm.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
ZA DEŽELO FURLANJO JULIJSKO KRAJINO
TEATRO STABILE SLOVENO
PER LA REGIONE FRIULI VENEZIA GIULIA

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
www.teaterssg.it | info@teaterssg.it

Koledar prireditev za januar

DOMA

petek 09	20.30 Janko Petrovec Pesniški večer Gost: Marcello Potocco vstop prost
torek 13	11.30 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT barakuda Zaključena za šole
torek 13	19.00 OTVORITEV MALE DVORANE SLOVENSKEGA STALNEGA GLEDALIŠČA
sreda 14	11.30 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT barakuda Zaključena za šole
petek 16	20.30 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT abonma Red A-premiera (z italijanskimi nadnapisi)
torek 20	10.00 J.B.P. Molière NAMIŠLJENI BOLNIK abonma morskí pes Zaključena za šole
četrtak 22	11.30 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT

petek 23	20.30 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT abonma za vse rede
sobota 24	20.30 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT abonma za vse rede (z italijanskimi nadnapisi)
nedelja 25	16.00 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT abonma za vse rede
ponedeljek 26	11.00 Brane Završan MUZIKA SE IGRA abonma zlata ribica Premiera v Mali dvorani SSG
petek 30	20.30 Janko Petrovec Pesniški večer z Manco Košir pesniški večeri foyer balkona, vstop prost
sobota 31	11.00 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT barakuda Zaključena za šole

NA GOSTOVANJU

ponedeljek 26	20.30 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT Goriški abonma Kulturni dom, Gorica (z italijanskimi nadnapisi)
torek 27	11.00 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT Zaključena za šole Kulturni dom, Gorica
sreda 28	11.30 Tamara Matevc ZALJUBLJENI V SMRT Zaključena za šole Kulturni dom, Gorica
sreda 28	19.30 J.B.P. Molière NAMIŠLJENI BOLNIK Mestno gledališče ljubljansko